

Warszawa, dnia 10 października 2019 r.

Poz. 1921

OBWIESZCZENIE
MARSZAŁKA SEJMU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 11 września 2019 r.

w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym

1. Na podstawie art. 16 ust. 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 20 lipca 2000 r. o ogłaszaniu aktów normatywnych i niektórych innych aktów prawnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1461) ogłasza się w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 2104), z uwzględnieniem zmian wprowadzonych:

- 1) ustawą z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 53),
- 2) ustawą z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2399),
- 3) ustawą z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r. poz. 125),
- 4) ustawą z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1091)

oraz zmian wynikających z przepisów ogłoszonych przed dniem 10 września 2019 r.

2. Podany w załączniku do niniejszego obwieszczenia jednolity tekst ustawy nie obejmuje:

- 1) art. 80 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 53), który stanowi:

„Art. 80. Ustawa wchodzi w życie po upływie 6 miesięcy od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

- 1) art. 2 ust. 1 pkt 3 lit. b tiret drugie i ust. 3, art. 5 ust. 2 pkt 10–14, art. 7 ust. 6, art. 9, art. 10, art. 15 pkt 1, art. 34 ust. 1 i art. 35 w zakresie, w jakim dotyczą dokumentów, o których mowa w art. 5 ust. 2 pkt 10–14, które wchodzi w życie po upływie 48 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 2) art. 3 ust. 1 pkt 7 i art. 45–48, które wchodzi w życie po upływie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 3) art. 5 ust. 2 pkt 27 w zakresie, w jakim dotyczy profesjonalnego dowodu rejestracyjnego, i art. 71, które wchodzi w życie z dniem 11 lipca 2019 r.;
- 4) art. 17 ust. 2 i art. 22–33, które wchodzi w życie z dniem 1 sierpnia 2019 r.;
- 5) art. 42, który wchodzi w życie po upływie 24 miesięcy od dnia ogłoszenia;
- 6) art. 67, który wchodzi w życie po upływie 12 miesięcy od dnia ogłoszenia.”;

- 2) art. 15 pkt 6, art. 16 i art. 17 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2399), które stanowią:

Art. 15. „Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie:”

„6) art. 14 ust. 10 ustawy zmienianej w art. 10 zachowują moc do dnia wejścia w życie przepisów wykonawczych wydanych na podstawie art. 14 ust. 10 ustawy zmienianej w art. 10, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą,”

„– nie dłużej niż przez 12 miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.”

„Art. 16. W sprawach, w których przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy złożono zażalenie na sposób przeprowadzenia kontroli osobistej lub przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunków, niezakończonych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy ustaw zmienianych niniejszą ustawą w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą.

Art. 17. Ustawa wchodzi w życie po upływie 3 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 15, który wchodzi w życie w dniu następującym po dniu ogłoszenia.”;

- 3) odnośnika nr 1 oraz art. 108 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r. poz. 125), które stanowią:

„^{a)} Niniejsza ustawa dokonuje w zakresie swojej regulacji wdrożenia dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłającej decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 89).”

„Art. 108. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

1) art. 58 pkt 12, który wchodzi w życie z dniem 1 listopada 2019 r.;

2) art. 82 pkt 5 w zakresie art. 25c–25h, które wchodzi w życie po upływie roku od dnia ogłoszenia.”;

- 4) art. 12 ust. 1–3 i art. 14 ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1091), które stanowią:

Art. 12. „1. Jeżeli przed dniem wejścia w życie ustawy policjant zwolniony ze służby, z powodu wymierzenia mu kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby, orzeczonej za przewinienie dyscyplinarne, które wypełniało jednocześnie znamiona przestępstwa lub przestępstwa skarbowego (wykroczenia lub wykroczenia skarbowego), został w postępowaniu karnym, karnym skarbowym lub w sprawach o wykroczenia, prawomocnie uniewinniony albo zapadło prawomocne orzeczenie o umorzeniu postępowania ze względu na okoliczności określone w art. 17 § 1 pkt 1 lub 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987 i 2399 oraz z 2019 r. poz. 150 i 679) albo w art. 5 § 1 pkt 1 lub 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2018 r. poz. 475, z późn. zm.^{a)}), to w terminie 3 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, przysługuje mu prawo wniesienia wniosku o wznowienie postępowania dyscyplinarnego.

2. W przypadku śmierci policjanta, o którym mowa w ust. 1, prawo wniesienia wniosku o wznowienie postępowania dyscyplinarnego, przysługuje jego małżonkowi, krewnym w linii prostej, rodzeństwu, przysposabiającemu lub przysposobionemu.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio do zwolnionego ze służby funkcjonariusza Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego oraz Służby Więziennej.”

„Art. 14. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem:

1) art. 10, który wchodzi w życie z dniem 12 lipca 2019 r.;

2) art. 9 pkt 1 i art. 11 pkt 2, które wchodzi w życie po upływie 4 miesięcy od dnia ogłoszenia;

3) art. 7 pkt 1 i 2, które wchodzi w życie z dniem 23 stycznia 2020 r.”.

Marszałek Sejmu: *E. Witek*

^{a)} Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1039, 1387, 1467, 1481 i 2077 oraz z 2019 r. poz. 76.

Załącznik do obwieszczenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej
Polskiej z dnia 11 września 2019 r. (poz. 1921)

USTAWA

z dnia 9 czerwca 2006 r.

o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym

Rozdział 1

Przepisy ogólne

Art. 1. 1. Tworzy się Centralne Biuro Antykorupcyjne, zwane dalej „CBA”, jako służbę specjalną do spraw zwalczania korupcji w życiu publicznym i gospodarczym, w szczególności w instytucjach państwowych i samorządowych, a także do zwalczania działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa.

2. Nazwa Centralne Biuro Antykorupcyjne i jej skrót „CBA” przysługuje wyłącznie Centralnemu Biuru Antykorupcyjnemu.

3. (utracił moc)¹⁾

3a. Korupcją, w rozumieniu ustawy, jest czyn:

- 1) polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu przez jakąkolwiek osobę, bezpośrednio lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;
- 2) polegający na żądaniu lub przyjmowaniu przez osobę pełniącą funkcję publiczną bezpośrednio, lub pośrednio, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści, w zamian za działanie lub zaniechanie działania w wykonywaniu jej funkcji;
- 3) popełniany w toku działalności gospodarczej, obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na obiecywaniu, proponowaniu lub wręczaniu, bezpośrednio lub pośrednio, osobie kierującej jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującej w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści, dla niej samej lub na rzecz jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie;
- 4) popełniany w toku działalności gospodarczej obejmującej realizację zobowiązań względem władzy (instytucji) publicznej, polegający na żądaniu lub przyjmowaniu bezpośrednio lub pośrednio przez osobę kierującą jednostką niezaliczaną do sektora finansów publicznych lub pracującą w jakimkolwiek charakterze na rzecz takiej jednostki, jakichkolwiek nienależnych korzyści lub przyjmowaniu propozycji lub obietnicy takich korzyści dla niej samej lub dla jakiegokolwiek innej osoby, w zamian za działanie lub zaniechanie działania, które narusza jej obowiązki i stanowi społecznie szkodliwe odwzajemnienie.

4. Działalnością godzącą w interesy ekonomiczne państwa, w rozumieniu ustawy, jest każde zachowanie mogące spowodować w mieniu:

- 1) jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów o finansach publicznych,
- 2) jednostki niezaliczanej do sektora finansów publicznych otrzymującej środki publiczne,
- 3) przedsiębiorcy z udziałem Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego

– znaczną szkodę w rozumieniu art. 115 § 7 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. z 2018 r. poz. 1600, z późn. zm.²⁾).

¹⁾ Z dniem 3 lipca 2010 r. na podstawie wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 23 czerwca 2009 r. sygn. akt K 54/07 (Dz. U. poz. 880).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2077 oraz z 2019 r. poz. 730, 858, 870, 1135 i 1579.

Art. 2. 1. Do zadań CBA, w zakresie właściwości określonej w art. 1 ust. 1, należy:

- 1) rozpoznawanie, zapobieganie i wykrywanie przestępstw przeciwko:
  - a) działalności instytucji państwowych oraz samorządu terytorialnego, określonych w art. 228–231 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, a także o którym mowa w art. 14 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne (Dz. U. z 2017 r. poz. 1393 oraz z 2019 r. poz. 371 i 492),
  - b) wymiarowi sprawiedliwości, określonych w art. 232, art. 233, art. 234, art. 235, art. 236 § 1 i art. 239 § 1, wyborom i referendum, określonych w art. 250a, porządkowi publicznemu, określonych w art. 258, wiarygodności dokumentów, określonych w art. 270–273 i art. 277a § 1, mieniu, określonych w art. 286, obrotowi gospodarczemu, określonych w art. 296–297, art. 299 i art. 305, obrotowi pieniędzmi i papierami wartościowymi, określonych w art. 310 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, a także o których mowa w art. 586–592 ustawy z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 505, 1543 i 1655) oraz określonych w art. 179–183 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2286, 2243 i 2244 oraz z 2019 r. poz. 730, 875 i 1655), jeżeli pozostają w związku z korupcją lub działalnością godzącą w interesy ekonomiczne państwa,
  - c) finansowaniu partii politycznych, określonych w art. 49d i 49f ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 580), jeżeli pozostają w związku z korupcją,
  - d) obowiązkom podatkowym i rozliczeniom z tytułu dotacji i subwencji, określonych w rozdziale 6 ustawy z dnia 10 września 1999 r. – Kodeks karny skarbowy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1958, z późn. zm.³⁾), jeżeli pozostają w związku z korupcją lub działalnością godzącą w interesy ekonomiczne państwa,
  - e) zasadom rywalizacji sportowej, określonych w art. 46–48 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2019 r. poz. 1468 i 1495),
  - f) obrotowi lekami, środkami spożywczymi specjalnego przeznaczenia żywieniowego, wyrobami medycznymi określonymi w art. 54 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 784, 999, 1096 i 1590)
- oraz ściganie ich sprawców;
- 1a) ujawnianie mienia zagrożonego przepadkiem w związku z przestępstwami, o których mowa w pkt 1;
- 2) ujawnianie i przeciwdziałanie przypadkom nieprzestrzegania przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne;
- 3) dokumentowanie podstaw i inicjowanie realizacji przepisów ustawy z dnia 21 czerwca 1990 r. o zwrocie korzyści uzyskanych niesłusznie kosztem Skarbu Państwa lub innych państwowych osób prawnych (Dz. U. poz. 255, z późn. zm.⁴⁾);
- 4) ujawnianie przypadków nieprzestrzegania określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie: prywatyzacji i komercjalizacji, wsparcia finansowego, udzielania zamówień publicznych, rozporządzania mieniem jednostek lub przedsiębiorców, o których mowa w art. 1 ust. 4 oraz przyznawania koncesji, zezwoleń, zwolnień podmiotowych i przedmiotowych, ulg, preferencji, kontyngentów, plafonów, poręczeń i gwarancji kredytowych;
- 4a) kontrola prawidłowości realizacji umów dotyczących partnerstwa publiczno-prywatnego;
- 5) kontrola prawidłowości i prawdziwości oświadczeń majątkowych lub oświadczeń o prowadzeniu działalności gospodarczej osób pełniących funkcje publiczne, o których mowa w art. 115 § 19 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, składanych na podstawie odrębnych przepisów;
- 6) prowadzenie działalności analitycznej dotyczącej zjawisk występujących w obszarze właściwości CBA oraz przedstawianie w tym zakresie informacji Prezesowi Rady Ministrów, Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Sejmowi oraz Senatowi;
- 7) podejmowanie innych działań określonych w odrębnych ustawach i umowach międzynarodowych.

³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2192, 2193, 2227 i 2354 oraz z 2019 r. poz. 694, 1520, 1556 i 1694.

⁴⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1991 r. poz. 331, z 1993 r. poz. 67 i 647, z 2001 r. poz. 24, z 2005 r. poz. 1398 oraz z 2006 r. poz. 708.

2. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego w celu realizacji zadań CBA może podejmować współpracę z właściwymi organami i służbami innych państw oraz z organizacjami międzynarodowymi.

2a. Podjęcie współpracy, o której mowa w ust. 2, może nastąpić po uzyskaniu zgody Prezesa Rady Ministrów.

3. CBA może prowadzić postępowanie przygotowawcze obejmując wszystkie czyny ujawnione w jego przebiegu, jeżeli pozostają w związku podmiotowym lub przedmiotowym z czynem stanowiącym podstawę jego wszczęcia.

4. Działalność CBA poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej może być prowadzona w związku z jego działalnością na terytorium państwa wyłącznie w zakresie realizacji zadań określonych w ust. 1 pkt 1.

Art. 3. Organy administracji rządowej, organy samorządu terytorialnego oraz instytucje państwowe są obowiązane, w zakresie swojego działania, do współpracy z CBA, a w szczególności udzielania pomocy w realizacji zadań CBA.

Art. 4. 1. Działalność CBA jest finansowana z budżetu państwa.

2. Koszty realizacji zadań CBA, w zakresie których – ze względu na wyłączenie ich jawności – nie mogą być stosowane przepisy o finansach publicznych, rachunkowości i zamówieniach publicznych, są finansowane z utworzonego na ten cel funduszu operacyjnego.

3. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego określi, w drodze zarządzenia, stanowiące informacje niejawne szczególne zasady tworzenia funduszu operacyjnego, o którym mowa w ust. 2, oraz gospodarowania tym funduszem.

Rozdział 2

Organizacja Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Art. 5. 1. CBA kieruje Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego, zwany dalej „Szefem CBA”.

2. Szef CBA jest centralnym organem administracji rządowej nadzorowanym przez Prezesa Rady Ministrów, działającym przy pomocy CBA, które jest urzędem administracji rządowej.

2a. Działalność Szefa CBA podlega kontroli Sejmu.

3. Prezes Rady Ministrów lub wyznaczony przez niego członek Rady Ministrów koordynuje działalność CBA, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego i Służby Wywiadu Wojskowego.

Art. 6. 1. Szefa CBA powołuje na czteroletnią kadencję i odwołuje Prezes Rady Ministrów, po zasięgnięciu opinii Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Kolegium do Spraw Służb Specjalnych oraz Sejmowej Komisji do Spraw Służb Specjalnych.

2. Ponowne powołanie na Szefa CBA może nastąpić tylko raz. Szef CBA pełni obowiązki do dnia powołania jego następcy.

3. Kadencja Szefa CBA wygasa w przypadku jego śmierci lub odwołania.

4. Prezes Rady Ministrów, na wniosek Szefa CBA, powołuje i odwołuje zastępców Szefa CBA po zasięgnięciu opinii Sejmowej Komisji do Spraw Służb Specjalnych.

Art. 7. 1. Szefem CBA lub zastępcą Szefa CBA może być osoba, która:

- 1) posiada wyłącznie obywatelstwo polskie;
- 2) korzysta z pełni praw publicznych;
- 3) wykazuje nieskazitelną postawę moralną, obywatelską i patriotyczną;
- 4) nie była skazana za przestępstwo popełnione umyślnie ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 5) spełnia wymagania określone w przepisach o ochronie informacji niejawnych w zakresie dostępu do informacji niejawnych o klauzuli tajności „ściśle tajne”;
- 6) posiada wyższe wykształcenie;
- 7) nie pełniła służby zawodowej, nie pracowała i nie była współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, wymienionych w art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (Dz. U. z 2018 r. poz. 2032 i 2529 oraz z 2019 r. poz. 131 i 992), ani też nie była sędzią, który orzekając uchybił godności urzędu, sprzeniewierzając się niezawisłości sędziowskiej.

2. Funkcji Szefa CBA lub zastępcy Szefa CBA nie można łączyć z inną funkcją publiczną.

3. Szef CBA lub zastępca Szefa CBA nie może pozostawać w stosunku pracy z innym pracodawcą oraz podejmować innego zajęcia zarobkowego poza służbą.

4. Szef CBA lub zastępca Szefa CBA nie może być członkiem partii politycznej ani uczestniczyć w działalności tej partii lub na jej rzecz.

Art. 8. Odwołanie Szefa CBA z zajmowanego stanowiska następuje w przypadku:

- 1) rezygnacji z zajmowanego stanowiska;
- 2) niespełniania któregokolwiek z warunków określonych w art. 7;
- 3) niewykonywania obowiązków z powodu choroby trwającej nieprzerwanie ponad 3 miesiące.

Art. 9. W przypadku zwolnienia stanowiska Szefa CBA lub czasowej niemożności sprawowania przez niego funkcji, Prezes Rady Ministrów może powierzyć pełnienie obowiązków Szefa, na czas nie dłuższy niż 3 miesiące, jego zastępcy lub innej osobie, która spełnia warunki określone w art. 7.

Art. 10. 1. Szef CBA kieruje CBA bezpośrednio lub przez swoich zastępców.

2. Szef CBA może upoważnić podległych funkcjonariuszy do załatwiania spraw w jego imieniu w określonym zakresie, z wyjątkiem spraw, o których mowa w art. 19 i art. 23, a także art. 17, z wyłączeniem upoważnienia dla zastępcy Szefa CBA w zakresie określonym w art. 17 ust. 9a.

3. Szef CBA, w drodze zarządzenia, określa sposoby, metody i formy wykonywania zadań przez CBA.

Art. 11. 1. Prezes Rady Ministrów nadaje CBA, w drodze zarządzenia, statut, który określa jego organizację wewnętrzną.

2. Szef CBA, w drodze zarządzeń, nadaje regulaminy organizacyjne jednostkom organizacyjnym CBA, w których określa ich strukturę wewnętrzną i szczegółowe zadania.

3. Szef CBA określi, w drodze zarządzenia, formy i tryb szkolenia funkcjonariuszy CBA.

4. Szef CBA może tworzyć zespoły o charakterze stałym lub doraźnym, określając ich nazwę, skład osobowy oraz szczegółowy zakres i tryb działania.

Art. 12. 1. Prezes Rady Ministrów określa kierunki działania CBA w drodze wytycznych.

2. Szef CBA, najpóźniej na 2 miesiące przed końcem roku kalendarzowego, przedstawia Prezesowi Rady Ministrów do zatwierdzenia roczny plan działania CBA na rok następny.

3. Szef CBA przedstawia corocznie do dnia 31 marca Prezesowi Rady Ministrów oraz Sejmowej Komisji do Spraw Służb Specjalnych sprawozdanie z działalności CBA za poprzedni rok kalendarzowy.

4. Szef CBA przedstawia corocznie do dnia 31 marca Sejmowi oraz Senatowi informację o wynikach działalności CBA, z wyjątkiem informacji, do których stosuje się przepisy o ochronie informacji niejawnych.

Rozdział 3

Uprawnienia funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Art. 13. 1. W granicach zadań, o których mowa w art. 2, funkcjonariusze CBA wykonują:

- 1) czynności operacyjno-rozpoznawcze w celu zapobiegania popełnieniu przestępstw, ich rozpoznania i wykrywania oraz – jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa – czynności dochodzeniowo-śledcze w celu ścigania sprawców przestępstw;
- 2) czynności kontrolne w celu ujawniania przypadków korupcji w instytucjach państwowych i samorządzie terytorialnym oraz nadużyć osób pełniących funkcje publiczne, a także działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa;
- 3) czynności operacyjno-rozpoznawcze i analityczno-informacyjne w celu uzyskiwania i przetwarzania informacji istotnych dla zwalczania korupcji w instytucjach państwowych i samorządzie terytorialnym oraz działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa.

2. CBA wykonuje również czynności na polecenie sądu lub prokuratora w zakresie określonym w ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1987 i 2399 oraz z 2019 r. poz. 150, 679, 1255 i 1694) oraz ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. z 2019 r. poz. 676, 679 i 1694).

3. Funkcjonariusze CBA wykonują czynności tylko w zakresie właściwości CBA i w tym zakresie przysługują im uprawnienia procesowe Policji, wynikające z przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

4. Funkcjonariusze CBA podczas wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1 i 2, mają obowiązek poszanowania godności ludzkiej oraz przestrzegania i ochrony praw człowieka niezależnie od jego narodowości, pochodzenia, sytuacji społecznej, przekonań politycznych lub religijnych albo światopoglądowych.

Art. 14. 1. Funkcjonariusze CBA, wykonując czynności służące realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, mają prawo:

- 1)⁵⁾ wydawania osobom poleceń określonego zachowania się w granicach niezbędnych do wykonania czynności określonych w pkt 2–5a lub wykonywania innych czynności służbowych podejmowanych w zakresie i w celu realizacji ustawowych zadań CBA lub w celu uniknięcia bezpośredniego zagrożenia bezpieczeństwa osób lub mienia, gdy jest to niezbędne do sprawnego i zgodnego z prawem wykonywania tych czynności albo uniknięcia zatarcia śladów przestępstwa;
- 2) legitymowania osób w celu ustalenia ich tożsamości;
- 3) zatrzymywania osób w trybie i w przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego;
- 4) przeszukiwania osób i pomieszczeń w trybie i w przypadkach określonych w przepisach Kodeksu postępowania karnego;
- 5)⁶⁾ dokonywania kontroli osobistej, a także przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunków w portach i na dworcach lub innych miejscach odprawy podróżnych lub bagażu oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego, w razie istnienia uzasadnionego podejrzenia popełnienia czynu zabronionego pod groźbą kary lub w związku z realizacją zadań określonych w art. 2 ust. 1 pkt 1–2 i 7;
- 5a)⁷⁾ dokonywania sprawdzenia prewencyjnego na zasadach i w sposób określony w art. 30a;
- 6) obserwowania i rejestrowania, przy użyciu środków technicznych, obrazu zdarzeń w miejscach publicznych oraz dźwięku towarzyszącego tym zdarzeniom w trakcie wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych podejmowanych na podstawie ustawy;
- 7) żądania niezbędnej pomocy od instytucji państwowych, organów administracji rządowej i samorządu terytorialnego oraz przedsiębiorców prowadzących działalność w zakresie użyteczności publicznej; wymienione instytucje, organy i przedsiębiorcy są obowiązani, w zakresie swojego działania, do udzielenia nieodpłatnie tej pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa;
- 8) zwracania się o niezbędną pomoc do innych niż wymienieni w pkt 7 przedsiębiorców, jednostek organizacyjnych i organizacji społecznych, jak również zwracania się do każdej osoby o udzielenie pomocy, w ramach obowiązujących przepisów prawa.

2. Osobie zatrzymanej lub wobec której dokonano przeszukania, przysługują uprawnienia odpowiednio osoby zatrzymanej lub osoby, której prawa zostały naruszone, przewidziane w przepisach Kodeksu postępowania karnego.

3. Zatrzymanie osoby może być zastosowane tylko wówczas, gdy inne środki okazały się bezcelowe lub nieskuteczne.

4. Osoba zatrzymana może być okazywana, fotografowana lub daktyloskopowana tylko wtedy, gdy jej tożsamości nie można ustalić w inny sposób.

5. Osobę zatrzymaną należy niezwłocznie poddać, w przypadku uzasadnionej potrzeby, badaniu lekarskiemu lub udzielić jej pierwszej pomocy medycznej.

6. Czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1–6, powinny być wykonywane w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której zostały podjęte.

⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 10 pkt 1 lit. a tiret pierwsze ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 2399), która weszła w życie z dniem 25 grudnia 2018 r.

⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 10 pkt 1 lit. a tiret drugie ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

⁷⁾ Dodany przez art. 10 pkt 1 lit. a tiret trzecie ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

7. Na sposób przeprowadzenia czynności, o których mowa w ust. 1:

1)⁸⁾ pkt 1, 2, 7 i 8, w terminie 7 dni od dnia dokonania czynności,

2) pkt 6, w terminie 7 dni od dnia, gdy podmiot dowiedział się o dokonanych wobec niego czynnościach

– przysługuje zażalenie do prokuratora właściwego ze względu na miejsce przeprowadzenia czynności. Do zażalenia stosuje się przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego w zakresie dotyczącym postępowania odwoławczego.

8. Materiały z czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 6, które nie stanowią informacji potwierdzających popełnienie przestępstwa lub przestępstwa skarbowego, podlegają niezwłocznie protokołarnemu, komisijnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza Szef CBA.

9. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb przeprowadzania badań lekarskich, o których mowa w ust. 5, osób zatrzymanych przez funkcjonariuszy CBA. Rozporządzenie powinno określać osoby przeprowadzające badania oraz organizację i miejsce przeprowadzania badań, a także przypadki uzasadniające potrzebę udzielenia osobie zatrzymanej pierwszej pomocy medycznej, z uwzględnieniem ochrony zdrowia osoby zatrzymanej.

10.⁹⁾ Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 1–4 i 6, uwzględniając dostosowany do sytuacji sposób przeprowadzania przez funkcjonariuszy CBA czynności podejmowanych w ramach ustawowych uprawnień oraz obowiązki funkcjonariuszy podczas realizacji tych czynności.

11. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy sposób przeprowadzania czynności, o których mowa w ust. 1 pkt 7 i 8, uwzględniając obowiązki funkcjonariusza CBA występującego z żądaniem udzielenia pomocy lub zwracającego się o tę pomoc.

Art. 14a. 1. Funkcjonariusze CBA mają prawo przeprowadzania doprowadzenia, o którym mowa w art. 4 pkt 2 lit. a ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1834 oraz z 2019 r. poz. 15), lub konwoju, o którym mowa w art. 4 pkt 3 tej ustawy.

2. Funkcjonariusze CBA wykonujący zadania w zakresie przeprowadzania doprowadzenia lub konwoju, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia bezpieczeństwa tego doprowadzenia lub konwoju, mają prawo wydawania poleceń określonego zachowania się.

3. Do wykonywania zadań w zakresie przeprowadzania doprowadzenia lub konwoju stosuje się przepisy art. 15.

Art. 14aa.¹⁰⁾ 1. Kontrola osobista polega na sprawdzeniu:

- 1) zawartości odzieży i obuwia osoby poddawanej kontroli osobistej, zwanej dalej „osobą kontrolowaną”, i przedmiotów, które znajdują się na jej ciele, bez odsłaniania przykrytej odzieżą powierzchni ciała;
- 2) zawartości podręcznego bagażu oraz innych przedmiotów, które posiada przy sobie osoba kontrolowana;
- 3) zawartości odzieży i obuwia osoby kontrolowanej i przedmiotów, które znajdują się na jej ciele, z odsłonięciem przykrytych odzieżą powierzchni ciała w celu oraz w zakresie niezbędnym do odebrania broni lub innych poszukiwanych przedmiotów, w przypadku gdy ujawniono ich posiadanie przez osobę kontrolowaną podczas sprawdzenia, o którym mowa w pkt 1 lub 2, i gdy do ich odebrania nie jest wystarczające zastosowanie czynności określonych w pkt 1 i 2;
- 4) jamy ustnej, nosa, uszu oraz włosów osoby kontrolowanej;
- 5) miejsc intymnych osoby kontrolowanej, w szczególności uzasadnionych przypadkach.

2. Funkcjonariusz dokonuje kontroli osobistej w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby kontrolowanej oraz w zakresie niezbędnym w danych okolicznościach do zrealizowania celu dokonywanej kontroli. Podczas sprawdzenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 3 i 5, osoba kontrolowana powinna być częściowo ubrana. Funkcjonariusz najpierw sprawdza część odzieży, a przed sprawdzeniem kolejnej części umożliwia osobie kontrolowanej włożenie odzieży już sprawdzonej.

3. Sprawdzenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 1–3, można dokonać wzrokowo, manualnie lub z wykorzystaniem psa służbowego lub środków technicznych niezbędnych do wykrywania materiałów i urządzeń, których posiadanie jest zabronione, w szczególności broni, materiałów wybuchowych, środków odurzających, substancji psychotropowych i ich prekursorów, a sprawdzenia, o którym mowa w ust. 1 pkt 4 i 5 – wzrokowo lub manualnie.

⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 10 pkt 1 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 10 pkt 1 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

¹⁰⁾ Dodany przez art. 10 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

4. Funkcjonariusz dokonujący kontroli osobistej:

- 1) przystępując do czynności związanych z kontrolą osobistą podaje swoje imię i nazwisko w sposób umożliwiający odnotowanie tych danych, a na żądanie osoby kontrolowanej okazuje również legitymację służbową w taki sposób, aby osoba kontrolowana miała możliwość odczytać i zanotować numer i organ, który wydał legitymację oraz nazwisko funkcjonariusza;
- 2) podaje podstawę prawną i przyczynę podjęcia kontroli osobistej;
- 3) legitymuje osobę kontrolowaną oraz inne osoby, jeżeli uczestniczą w czynności;
- 4) może wezwać osobę kontrolowaną do dobrowolnego wydania przez nią broni lub innych poszukiwanych przedmiotów oraz może żądać opróżnienia przez osobę kontrolowaną kieszeni, innych części odzieży, przedmiotów znajdujących się na ciele osoby kontrolowanej lub przez nią posiadanych, jak również może żądać przyjęcia przez osobę kontrolowaną odpowiedniej pozycji ciała w sposób umożliwiający sprawdzenie miejsc intymnych;
- 5) odbiera osobie kontrolowanej broń lub inne poszukiwane przedmioty;
- 6) sprawdza czy informacje o osobie kontrolowanej, przedmiotach lub dokumentach posiadanych przez tę osobę są przetwarzane w dostępnych krajowych i międzynarodowych systemach informacyjnych, w których przetwarza się informacje, w tym dane osobowe, o osobach podejrzanych o popełnienie przestępstw, osobach zaginionych lub osobach poszukiwanych w związku z ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego lub w których przetwarza się informacje o skradzionych lub utraconych dokumentach lub przedmiotach w celu ich odnalezienia;
- 7) pobiera niezbędne dane osobowe osoby kontrolowanej lub innych osób, jeżeli uczestniczą w czynności, oraz dane dotyczące posiadanych przez osobę kontrolowaną dokumentów i podlegających sprawdzeniu przedmiotów, w tym dane związane z tymi przedmiotami lub utrwalone na tych dokumentach;
- 8) może odstąpić od wykonywania czynności, o których mowa w pkt 1 i 3, w przypadku gdy czynności te zostały wykonane przez funkcjonariusza bezpośrednio przed przystąpieniem do dokonania kontroli osobistej w ramach realizacji innych uprawnień CBA, w szczególności w związku z legitymowaniem osoby.

5. Kontroli osobistej dokonuje funkcjonariusz tej samej płci, co osoba kontrolowana, w miejscu niedostępnym w czasie wykonywania kontroli dla osób postronnych.

6. W przypadku gdy kontrola osobista musi być dokonana niezwłocznie, w szczególności ze względu na okoliczności mogące stanowić zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego lub mienia, może jej dokonać funkcjonariusz płci odmiennej niż osoba kontrolowana, także w miejscu niespełniającym warunku, o którym mowa w ust. 5, w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby kontrolowanej.

7. Podczas kontroli osobistej może być obecna osoba przybrana przez dokonującego czynności, a w przypadku gdy nie uniemożliwi to przeprowadzenia kontroli osobistej albo nie utrudni jej przeprowadzenia w istotny sposób, podczas kontroli osobistej może być obecna także osoba wskazana przez osobę kontrolowaną.

8. Osoba kontrolowana jest obowiązana umożliwić funkcjonariuszom dokonanie czynności, o których mowa w ust. 1.

9. Po zakończeniu kontroli osobistej funkcjonariusz poucza osobę kontrolowaną o prawie do złożenia zażalenia, o którym mowa w ust. 11, oraz o prawie do żądania sporządzenia protokołu z kontroli osobistej.

10. Z kontroli osobistej sporządza się protokół w przypadku, gdy osoba kontrolowana zgłosiła takie żądanie bezpośrednio po jej dokonaniu oraz w przypadku, gdy w toku kontroli znaleziono broń lub inne poszukiwane przedmioty. Protokół zawiera w szczególności:

- 1) oznaczenie czynności, podstawy prawnej i przyczyny jej podjęcia, jej miejsca oraz danych osoby kontrolowanej i osób uczestniczących w kontroli osobistej, obejmujących w szczególności imię, nazwisko, numer PESEL lub datę urodzenia oraz rodzaj i cechy identyfikacyjne dokumentu, na podstawie którego ustalono tożsamość osoby;
- 2) datę i godzinę rozpoczęcia i zakończenia czynności;
- 3) dane funkcjonariusza dokonującego czynności, obejmujące imię, nazwisko i stanowisko służbowe;
- 4) miejsce dokonania czynności;
- 5) przebieg czynności, oświadczenia i wnioski jej uczestników;
- 6) spis znalezionych i odebranych przedmiotów oraz w miarę potrzeby ich opis;
- 7) pouczenie osoby kontrolowanej o jej prawach;
- 8) w miarę potrzeby stwierdzenie innych okoliczności dotyczących przebiegu czynności.

11. Osobie kontrolowanej przysługuje zażalenie do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce dokonania kontroli osobistej, w terminie 7 dni od dnia jej dokonania, w celu zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości jej dokonania. Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 50 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

12. W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości dokonania kontroli osobistej sąd zawiadamia o tym prokuratora i Szefa CBA.

13. W przypadku gdy w toku kontroli osobistej nie znaleziono broni lub innych poszukiwanych przedmiotów lub w przypadku gdy osoba kontrolowana nie zgłosiła żądania sporządzenia protokołu z kontroli, kontrolę osobistą dokumentuje się w dokumentacji służbowej, określając datę, czas, miejsce i przyczynę jej dokonania, dane osób w niej uczestniczących oraz rodzaj i wynik czynności, a także informację o pouczeniu osoby kontrolowanej, o którym mowa w ust. 9.

14. W przypadku gdy przedmioty ujawnione w wyniku czynności, o których mowa w ust. 1, stwarzają niebezpieczeństwo dla życia, zdrowia lub mienia, funkcjonariusz, w granicach dostępnych środków, niezwłocznie podejmuje działania zmierzające do usunięcia niebezpieczeństwa.

15. Zażalenie, o którym mowa w ust. 11, składa się za pośrednictwem jednostki organizacyjnej CBA, której funkcjonariusz dokonał kontroli osobistej. Jednostka organizacyjna, o której mowa w zdaniu pierwszym, niezwłocznie przekazuje zażalenie do sądu rejonowego.

Art. 14ab.¹⁰⁾ 1. Przeglądanie zawartości bagaży lub sprawdzanie ładunków w portach i na dworcach lub innych miejscach odprawy podróżnych lub bagażu oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego polega na:

- 1) wzrokowej i manualnej kontroli zawartości bagaży lub ładunków, w tym manualnym sprawdzeniu ładunków, elementów konstrukcyjnych bagaży oraz znajdujących się w nich przedmiotów;
- 2) sprawdzeniu bagaży i ładunków z wykorzystaniem psa służbowego lub z wykorzystaniem środków technicznych niezbędnych do wykrywania materiałów i urządzeń zabronionych, w szczególności broni, materiałów wybuchowych, środków odurzających, substancji psychotropowych i ich prekursorów.

2. Czynności, o których mowa w ust. 1, wykonuje się w obecności posiadacza bagaży lub ładunków, a w przypadku gdy nie można ustalić posiadacza bagaży lub ładunków lub w przypadku jego nieobecności – w obecności przedstawiciela przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego.

3. W przypadku bagaży lub ładunków przyjętych do przewozu, czynności, o których mowa w ust. 1, wykonuje się wyłącznie w obecności przedstawiciela przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego.

4. W przypadku braku możliwości zapewnienia natychmiastowej obecności osób, o których mowa w ust. 2, funkcjonariusz może wykonać czynności określone w ust. 1 bez ich obecności, jeżeli z posiadanych informacji wynika, że zwłoka może spowodować zagrożenie życia lub zdrowia ludzkiego lub mienia, albo gdy istnieje uzasadniona obawa zniszczenia bądź utracenia przedmiotów mogących stanowić dowód w postępowaniu prowadzonym w związku z realizacją zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1–2 i 7.

5. Funkcjonariusz, w związku z realizacją czynności, o których mowa w ust. 1, ma prawo żądania udostępnienia bagaży lub przewożonych ładunków, w tym otwarcia bagażnika oraz udostępnienia przestrzeni bagażowej w środkach komunikacji do przejrzenia, wyjęcia przewożonych bagaży lub ładunków oraz otwarcia i pokazania ich zawartości.

6. Osoby, o których mowa w ust. 2, są obowiązane udostępnić funkcjonariuszowi bagaż lub ładunek do przejrzenia lub sprawdzenia, w tym wykonać czynności, o których mowa w ust. 5.

7. Czynności, o których mowa w ust. 1, wykonuje się w miarę możliwości w sposób niepowodujący uszkodzenia przeglądanych bagaży lub ładunków.

8. Przy dokonywaniu czynności, o których mowa w ust. 1, przepisy art. 14aa ust. 4 i 14 stosuje się odpowiednio.

9. Funkcjonariusz po zakończeniu wykonywania czynności, o których mowa w ust. 1, poucza posiadacza bagaży lub ładunków lub przedstawiciela przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego, w obecności którego dokonano tych czynności, o prawie do złożenia zażalenia, o którym mowa w ust. 11, oraz o prawie do żądania sporządzenia protokołu z dokonanych czynności.

10. Z dokonania czynności, o których mowa w ust. 1, sporządza się protokół w przypadku, gdy posiadacz bagaży lub ładunków lub przedstawiciel przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego, w obecności którego dokonano tych czynności, zgłosił takie żądanie bezpośrednio po dokonaniu tych czynności oraz w przypadku, gdy w toku czynności znaleziono broń lub inne poszukiwane przedmioty. Do sporządzenia protokołu stosuje się odpowiednio przepis art. 14aa ust. 10 zdanie drugie.

11. Posiadaczowi bagaży lub ładunków lub przedstawicielowi przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego, w obecności którego dokonano czynności określonych w ust. 1, przysługuje zażalenie do sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce dokonania czynności, w terminie 7 dni od dnia jej dokonania, w celu zbadania zasadności, legalności oraz prawidłowości jej dokonania. Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy rozdziału 50 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego. W przypadku stwierdzenia bezzasadności, nielegalności lub nieprawidłowości dokonania czynności, przepis art. 14aa ust. 12 stosuje się odpowiednio.

12. W przypadku gdy w toku czynności, o których mowa w ust. 1, nie znaleziono broni lub poszukiwanych przedmiotów lub gdy posiadacz bagaży lub ładunków, przedstawiciel przewoźnika, spedytora lub agenta morskiego, w obecności którego dokonano tych czynności, nie zażądał sporządzenia protokołu, czynności dokumentuje się w dokumentacji służbowej, określając datę, czas, miejsce i przyczynę ich dokonania, dane osób w nich uczestniczących oraz rodzaj i wynik czynności, a także informację o pouczeniu osoby, o którym mowa w ust. 9.

13. Zażalenie, o którym mowa w ust. 11, składa się za pośrednictwem jednostki organizacyjnej CBA, której funkcjonariusz dokonał czynności, o której mowa w ust. 1. Jednostka organizacyjna, o której mowa w zdaniu pierwszym, niezwłocznie przekazuje zażalenie do sądu rejonowego.

Art. 14ac.¹⁰⁾ Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób sporządzania dokumentów, o których mowa w art. 14aa ust. 10 i 13 oraz art. 14ab ust. 10 i 12, a także wzory protokołów, o których mowa w art. 14aa ust. 9 i art. 14ab ust. 9, z uwzględnieniem informacji niezbędnych do udokumentowania podstaw prawnych, celu i zakresu dokonanej kontroli osobistej, przeglądania zawartości bagaży i sprawdzania ładunków w portach i na dworcach oraz w środkach transportu lądowego, powietrznego i wodnego oraz z uwzględnieniem niezbędnych danych osobowych osób objętych tymi czynnościami, uczestniczących w tych czynnościach oraz dokonujących tych czynności, a także informacji niezbędnych do ustalenia przebiegu i wyniku tych czynności.

Art. 14ad.¹⁰⁾ 1. Funkcjonariusz, który w toku kontroli osobistej, sprawdzenia prewencyjnego, przeglądania zawartości bagażu lub sprawdzania środków transportu i ładunku lub sprawdzenia, o którym mowa w art. 30a ust. 4, ujawnił rzeczy mogące stanowić dowód w sprawie o przestępstwo, którego ściganie należy do zadań CBA, lub podlegające zajęciu w takim postępowaniu, jest obowiązany rzeczy te zatrzymać za pokwitowaniem, a jeżeli ujawnił rzeczy mogące stanowić dowód w sprawie o przestępstwo lub podlegające zajęciu w postępowaniu, którego ściganie nie należy do zadań CBA, jest obowiązany niezwłocznie powiadomić o tym Policję.

2. Od obowiązków, o których mowa w ust. 1, funkcjonariusz może odstąpić, w przypadku wykonywania czynności określonych w art. 19 ust. 1 ustawy.

Art. 15. 1. W przypadkach, o których mowa w art. 11 pkt 1–6 i 8–14 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz CBA może użyć środków przymusu bezpośredniego, o których mowa w art. 12 ust. 1 pkt 1–5, 7, 11, pkt 12 lit. a i d, pkt 13, 18 i 20 tej ustawy, oraz środków przeznaczonych do pokonywania zamknięć budowlanych i innych przeszkód, z wyłączeniem materiałów wybuchowych, lub wykorzystać te środki.

2. W przypadkach, o których mowa w art. 45 pkt 1 lit. a–c i e, pkt 2, 3 i 4 lit. a, b i lit. c tiret drugie oraz w art. 47 pkt 1, pkt 2 lit. a, pkt 3 i 5–7 ustawy z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej, funkcjonariusz CBA może użyć broni palnej lub ją wykorzystać.

3. Użycie i wykorzystanie środków przymusu bezpośredniego i broni palnej oraz dokumentowanie tego użycia i wykorzystania odbywa się na zasadach określonych w ustawie z dnia 24 maja 2013 r. o środkach przymusu bezpośredniego i broni palnej.

Art. 16. (uchylony)

Art. 17. 1. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, podejmowanych przez CBA w celu rozpoznawania, zapobiegania i wykrywania przestępstw, uzyskania i utrwalenia dowodów przestępstw, a także ujawnienia mienia zagrożonego przepadkiem w związku z przestępstwami:

- 1) określonymi w art. 228–231, art. 250a, art. 258, art. 270a § 1 i 2, art. 271a § 1 i 2, art. 277a § 1, art. 286, art. 296–297, art. 299, art. 305, art. 310 § 1, 2 i 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny,
- 2) skarbowymi, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1 lit. d, jeżeli wartość przedmiotu czynu lub uszczuplenie należności publicznoprawnej przekraczają pięćdziesięciokrotną wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę określonego na podstawie przepisów ustawy z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2018 r. poz. 2177),

3) określonymi w art. 232, art. 233 § 1, 1a, 4 i 6, art. 234, art. 235, art. 236 § 1 i art. 239 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, jeżeli dotyczą przestępstw, o których mowa w pkt 1 i 2

– gdy inne środki okazały się bezskuteczne albo będą nieprzydatne, sąd, na pisemny wniosek Szefa CBA, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może, w drodze postanowienia, zarządzić kontrolę operacyjną.

1a. Wniosek, o którym mowa w ust. 1, przedstawia się wraz z materiałami uzasadniającymi potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej.

2. Postanowienie, o którym mowa w ust. 1, wydaje Sąd Okręgowy w Warszawie.

3. W przypadkach niecierpiących zwłoki, jeżeli mogłoby to spowodować utratę informacji lub zatarcie albo zniszczenie dowodów przestępstwa, Szef CBA może zarządzić, po uzyskaniu zgody Prokuratora Generalnego, kontrolę operacyjną, zwracając się jednocześnie z wnioskiem do sądu, o którym mowa w ust. 2, o wydanie postanowienia w tej sprawie. Sąd wydaje postanowienie w przedmiocie wniosku w terminie 5 dni. W przypadku nieudzielenia przez sąd zgody, Szef CBA wstrzymuje kontrolę operacyjną oraz poleca niezwłoczne, protokolarne, komisyjne zniszczenie materiałów zgromadzonych podczas jej stosowania.

4. W przypadku potrzeby zarządzenia kontroli operacyjnej wobec podejrzanego lub osoby będącej oskarżonym w innej sprawie, we wniosku Szefa CBA, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza się informację o toczącym się wobec podejrzanego lub tej osoby postępowaniu.

5. Kontrola operacyjna prowadzona jest niejawnie i polega na:

- 1) uzyskiwaniu i utrwalaniu treści rozmów prowadzonych przy użyciu środków technicznych, w tym za pomocą sieci telekomunikacyjnych;
- 2) uzyskiwaniu i utrwalaniu obrazu lub dźwięku osób z pomieszczeń, środków transportu lub miejsc innych niż miejsca publiczne;
- 3) uzyskiwaniu i utrwalaniu treści korespondencji, w tym korespondencji prowadzonej za pomocą środków komunikacji elektronicznej;
- 4) uzyskiwaniu i utrwalaniu danych zawartych w informatycznych nośnikach danych, telekomunikacyjnych urządzeniach końcowych, systemach informatycznych i teleinformatycznych;
- 5) uzyskiwaniu dostępu i kontroli zawartości przesyłek.

6. Kontrola operacyjna dokumentowana jest w formie protokołu w zakresie związanym ze sprawą.

7. Wniosek Szefa CBA, o którym mowa w ust. 1, zawiera w szczególności:

- 1) numer sprawy i jej kryptonim, jeżeli został jej nadany;
- 2) opis przestępstwa z podaniem jego kwalifikacji prawnej;
- 3) okoliczności uzasadniające potrzebę zastosowania kontroli operacyjnej, w tym stwierdzonej bezskuteczności lub nieprzydatności innych środków;
- 4) dane osoby lub inne dane pozwalające na jednoznaczne określenie podmiotu lub przedmiotu, wobec którego stosowana będzie kontrola operacyjna, ze wskazaniem miejsca lub sposobu jej stosowania;
- 5) cel, czas i rodzaj prowadzonej kontroli operacyjnej.

8. Kontrolę operacyjną zarządza się na okres nie dłuższy niż 3 miesiące. Sąd, o którym mowa w ust. 2, może, na pisemny wniosek Szefa CBA, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, wydać postanowienie o jednorazowym przedłużeniu kontroli operacyjnej, na okres nie dłuższy niż kolejne 3 miesiące, jeżeli nie ustały przyczyny zarządzenia tej kontroli.

9. W uzasadnionych przypadkach, gdy podczas stosowania kontroli operacyjnej pojawią się nowe okoliczności istotne dla zapobieżenia lub wykrycia przestępstwa albo ustalenia sprawcy i uzyskania dowodów przestępstwa, sąd, o którym mowa w ust. 2, na pisemny wniosek Szefa CBA, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może wydawać, również po upływie okresów, o których mowa w ust. 8, kolejne postanowienia o przedłużeniu kontroli operacyjnej na następujące po sobie okresy, których łączna długość nie może przekraczać 12 miesięcy.

9a. Szef CBA może upoważnić swojego zastępcę do składania wniosków, o których mowa w ust. 1, 3, 8 i 9, lub do zarządzania kontroli operacyjnej w trybie ust. 3.

10. Do wniosków, o których mowa w ust. 3, 8 i 9, stosuje się odpowiednio przepisy ust. 1a i 7. Sąd przed wydaniem postanowienia, o którym mowa w ust. 1, 3, 8 i 9, zapoznaje się z materiałami uzasadniającymi wnioski, w szczególności zgromadzonymi podczas stosowania kontroli operacyjnej zarządzanej w tej sprawie.

11. Wnioski, o których mowa w ust. 1, 3, 8 i 9, sąd rozpoznaje jednoosobowo, przy czym czynności sądu związane z rozpoznawaniem tych wniosków powinny być realizowane w warunkach przewidzianych dla przekazywania, przechowywania i udostępniania informacji niejawnych oraz z odpowiednim zastosowaniem przepisów wydanych na podstawie art. 181 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego. W posiedzeniu sądu może wziąć udział wyłącznie prokurator i wyznaczony przez Szefa CBA funkcjonariusz CBA.

12. Przedsiębiorca telekomunikacyjny, operator pocztowy oraz usługodawca świadczący usługi drogą elektroniczną są obowiązani do zapewnienia na własny koszt warunków technicznych i organizacyjnych umożliwiających prowadzenie przez CBA kontroli operacyjnej.

12a. Usługodawca świadczący usługi drogą elektroniczną będący mikroprzedsiębiorcą lub małym przedsiębiorcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2019 r. poz. 1292 i 1495) zapewnia warunki techniczne i organizacyjne umożliwiające prowadzenie przez CBA kontroli operacyjnej stosownie do posiadanej infrastruktury.

13. Kontrola operacyjna powinna być zakończona niezwłocznie po ustaniu przyczyn jej zarządzenia, najpóźniej jednak z upływem okresu, na który została wprowadzona.

14. Szef CBA informuje Prokuratora Generalnego o wynikach kontroli operacyjnej po jej zakończeniu, a na jego żądanie również o przebiegu tej kontroli, przedstawiając zebrane w jej toku materiały.

15. W przypadku uzyskania dowodów pozwalających na wszczęcie postępowania karnego lub mających znaczenie dla toczącego się postępowania karnego Szef CBA przekazuje Prokuratorowi Generalnemu wszystkie materiały zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

15a. (uchylony)

15b. (uchylony)

15c. (uchylony)

15d. (uchylony)

15e. (uchylony)

15f. W przypadku, gdy materiały, o których mowa w ust. 15:

- 1) zawierają informacje, o których mowa w art. 178 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, Szef CBA zarządza ich niezwłoczne, komisyjne i protokolarne zniszczenie;
- 2) mogą zawierać informacje, o których mowa w art. 178a i art. 180 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, z wyłączeniem informacji o przestępstwach, o których mowa w art. 240 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, albo informacje stanowiące tajemnice związane z wykonywaniem zawodu lub funkcji, o których mowa w art. 180 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, Szef CBA przekazuje Prokuratorowi Generalnemu te materiały.

15g. W przypadku, o którym mowa w ust. 15f pkt 2, Prokurator Generalny niezwłocznie po otrzymaniu materiałów, kieruje je do sądu, który zarządził kontrolę operacyjną albo wyraził na nią zgodę w trybie określonym w ust. 3, wraz z wnioskiem o:

- 1) stwierdzenie, które z przekazanych materiałów zawierają informacje, o których mowa w ust. 15f pkt 2;
- 2) dopuszczenie do wykorzystania w postępowaniu karnym materiałów zawierających informacje stanowiące tajemnice związane z wykonywaniem zawodu lub funkcji, o których mowa w art. 180 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, nieobjęte zakazami określonymi w art. 178a i art. 180 § 3 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego z wyłączeniem informacji o przestępstwach, o których mowa w art. 240 § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny.

15h. Sąd, niezwłocznie po złożeniu wniosku przez Prokuratora Generalnego, wydaje postanowienie o dopuszczeniu do wykorzystania w postępowaniu karnym materiałów, o których mowa w ust. 15g pkt 2, gdy jest to niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości, a okoliczność nie może być ustalona na podstawie innego dowodu, a także zarządza niezwłoczne zniszczenie materiałów, których wykorzystanie w postępowaniu karnym jest niedopuszczalne.

15i. Na postanowienie sądu w przedmiocie dopuszczenia do wykorzystania w postępowaniu karnym materiałów, o których mowa w ust. 15g pkt 2, Prokuratorowi Generalnemu przysługuje zażalenie. Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

15j. Szef CBA jest obowiązany do wykonania zarządzenia sądu o zniszczeniu materiałów, o którym mowa w ust. 15h, oraz niezwłocznego, komisyjnego i protokolarnego zniszczenia materiałów, których wykorzystanie w postępowaniu karnym jest niedopuszczalne. Szef CBA niezwłocznie informuje Prokuratora Generalnego o zniszczeniu tych materiałów.

16. Zgromadzone podczas stosowania kontroli operacyjnej materiały, które nie stanowią informacji potwierdzających zaistnienie przestępstwa, podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu, komisijnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza Szef CBA.

16a. O wydaniu i wykonaniu zarządzenia dotyczącego zniszczenia materiałów, o których mowa w ust. 16, Szef CBA jest obowiązany do niezwłocznego poinformowania Prokuratora Generalnego.

17. Na postanowienia sądu, o których mowa w:

- 1) ust. 1, 3, 8 i 9 – przysługuje zażalenie Szefowi CBA;
- 2) ust. 3 – przysługuje zażalenie Prokuratorowi Generalnemu.

Do zażalenia stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

17a. Sąd, Prokurator Generalny i Szef CBA prowadzą rejestry, odpowiednio postanowień, pisemnych zgód, zarządzeń i wniosków dotyczących kontroli operacyjnej. Rejestry prowadzi się w formie elektronicznej, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych.

18. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób dokumentowania kontroli operacyjnej oraz przechowywania i przekazywania wniosków i zarządzeń, a także przechowywania, przekazywania oraz przetwarzania i niszczenia materiałów uzyskanych podczas stosowania tej kontroli, uwzględniając potrzebę zapewnienia niejawnego charakteru podejmowanych czynności i uzyskanych materiałów oraz wzory stosowanych druków i rejestrów.

Art. 18. 1. CBA może uzyskiwać niezbędne do realizacji zadań, o których mowa w art. 2, dane niestanowiące treści odpowiednio, przekazu telekomunikacyjnego, przesyłki pocztowej albo przekazu w ramach usługi świadczonej drogą elektroniczną, określone w:

- 1) art. 180c i art. 180d ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne (Dz. U. z 2018 r. poz. 1954, z późn zm.¹¹⁾), zwane dalej „danymi telekomunikacyjnymi”,
- 2) art. 82 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 23 listopada 2012 r. – Prawo pocztowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 2188 oraz z 2019 r. poz. 1051 i 1495), zwane dalej „danymi pocztowymi”,
- 3) art. 18 ust. 1–5 ustawy z dnia 18 lipca 2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz. U. z 2019 r. poz. 123 i 730), zwane dalej „danymi internetowymi”

– oraz może je przetwarzać bez wiedzy i zgody osoby, której dotyczą.

2. Przedsiębiorca telekomunikacyjny, operator pocztowy lub usługodawca świadczący usługi drogą elektroniczną udostępnia nieodpłatnie dane, o których mowa w ust. 1:

- 1) na pisemny wniosek Szefa CBA lub osoby przez niego upoważnionej;
- 2) na ustne żądanie funkcjonariusza CBA, posiadającego pisemne upoważnienie Szefa CBA lub osoby przez niego upoważnionej;
- 3) za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej funkcjonariuszowi CBA posiadającemu pisemne upoważnienie osób, o których mowa w pkt 1.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 3, udostępnianie danych, o których mowa w ust. 1, odbywa się bez udziału pracowników przedsiębiorcy telekomunikacyjnego, operatora pocztowego lub usługodawcy świadczącego usługi drogą elektroniczną lub przy niezbędnym ich współudziale, jeżeli możliwość taką przewiduje porozumienie zawarte pomiędzy Szefem CBA a tym podmiotem.

¹¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2245 i 2354 oraz z 2019 r. poz. 643, 730, 1030 i 1553.

4. Udostępnienie CBA danych, o których mowa w ust. 1, może nastąpić za pośrednictwem sieci telekomunikacyjnej, jeżeli:

- 1) sieć ta zapewnia:
  - a) możliwość ustalenia funkcjonariusza CBA uzyskującego te dane, ich rodzaju oraz czasu, w którym zostały uzyskane,
  - b) zabezpieczenie techniczne i organizacyjne uniemożliwiające osobie nieuprawnionej dostęp do uzyskiwanych danych;
- 2) jest to uzasadnione specyfiką lub zakresem zadań wykonywanych przez jednostki organizacyjne CBA albo prowadzonych przez nie czynności.

5. Szef CBA prowadzi rejestr wystąpień o uzyskanie danych telekomunikacyjnych, pocztowych i internetowych zawierający informacje identyfikujące jednostkę organizacyjną CBA i funkcjonariusza CBA uzyskującego te dane, ich rodzaj, cel uzyskania oraz czas, w którym zostały uzyskane. Rejestr prowadzi się w formie elektronicznej, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych.

6. Dane, o których mowa w ust. 1, które mają znaczenie dla postępowania karnego, Szef CBA przekazuje Prokuratorowi Generalnemu. Prokurator Generalny podejmuje decyzję o zakresie i sposobie wykorzystania przekazanych danych.

7. Dane, o których mowa w ust. 1, które nie mają znaczenia dla postępowania karnego, podlegają niezwłocznemu, komisijnemu i protokołarnemu zniszczeniu.

Art. 18a. 1. Kontrolę nad uzyskiwaniem przez CBA danych telekomunikacyjnych, pocztowych lub internetowych sprawuje Sąd Okręgowy w Warszawie.

2. Szef CBA przekazuje, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, sądowi, o którym mowa w ust. 1, w okresach półrocznych, sprawozdanie obejmujące:

- 1) liczbę przypadków pozyskania w okresie sprawozdawczym danych telekomunikacyjnych, pocztowych lub internetowych oraz rodzaj tych danych;
- 2) kwalifikacje prawne czynów, w związku z zaistnieniem których wystąpiono o dane telekomunikacyjne, pocztowe lub internetowe.

3. W ramach kontroli, o której mowa w ust. 1, sąd może zapoznać się z materiałami uzasadniającymi udostępnienie CBA danych telekomunikacyjnych, pocztowych lub internetowych.

4. Sąd, o którym mowa w ust. 1, informuje Szefa CBA o wyniku kontroli w terminie 30 dni od jej zakończenia.

5. Kontroli, o której mowa w ust. 1, nie podlega uzyskiwanie danych na podstawie art. 18b ust. 1.

Art. 18b. 1. W celu realizacji zadań, o których mowa w art. 2, CBA może uzyskiwać dane:

- 1) z wykazu, o którym mowa w art. 179 ust. 9 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne,
- 2) o których mowa w art. 161 ustawy z dnia 16 lipca 2004 r. – Prawo telekomunikacyjne,
- 3) w przypadku użytkownika, który nie jest osobą fizyczną numer zakończenia sieci oraz siedzibę lub miejsce wykonywania działalności gospodarczej, firmę lub nazwę i formę organizacyjną tego użytkownika,
- 4) w przypadku stacjonarnej publicznej sieci telekomunikacyjnej – także nazwę miejscowości oraz ulicy, przy której znajduje się zakończenie sieci, udostępnione użytkownikowi

– oraz może je przetwarzać bez wiedzy i zgody osoby, której dotyczą.

2. Do udostępniania i przetwarzania danych, o których mowa w ust. 1, art. 18 ust. 2–7 stosuje się.

Art. 19. 1. W sprawach o przestępstwa określone w art. 17 ust. 1, czynności operacyjno-rozpoznawcze zmierzające do sprawdzenia uzyskanych wcześniej wiarygodnych informacji o przestępstwie oraz wykrycia sprawców i uzyskania dowodów mogą polegać na dokonaniu w sposób niejawnym nabycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przypadkowi albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub obrót są zabronione, a także przyjęciu lub wręczeniu korzyści majątkowej.

2. Szef CBA może zarządzić, na czas określony, czynności wymienione w ust. 1, po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, którego bieżąco informuje o przebiegu tych czynności i ich wyniku.

2a. Przed wydaniem pisemnej zgody Prokurator Generalny zapoznaje się z materiałami uzasadniającymi potrzebę przeprowadzenia czynności, o których mowa w ust. 1.

3. Czynności określone w ust. 1 mogą polegać na złożeniu propozycji nabycia, zbycia lub przejęcia przedmiotów pochodzących z przestępstwa, ulegających przypadkowi, albo których wytwarzanie, posiadanie, przewożenie lub którymi obrót są zabronione, a także złożeniu propozycji przyjęcia lub wręczenia korzyści majątkowej.

4. Czynności określone w ust. 1 nie mogą polegać na kierowaniu działaniami wyczerpującymi znamiona czynu zabronionego pod groźbą kary.

5. W przypadku potwierdzenia informacji o przestępstwie określonym w art. 2 ust. 1 pkt 1 Szef CBA przekazuje Prokuratorowi Generalnemu wszystkie materiały zgromadzone w wyniku wykonywania czynności. W postępowaniu przed sądem, w odniesieniu do tych materiałów, stosuje się odpowiednio art. 393 § 1 zdanie pierwsze ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

6. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposób przeprowadzania i dokumentowania czynności, o których mowa w ust. 1. Rozporządzenie powinno, uwzględniając niejawną charakter czynności, określić sposób przechowywania, przekazywania i niszczenia materiałów i dokumentów uzyskanych lub wytworzonych w związku z realizacją czynności, o których mowa w ust. 1, a także określać wzory stosowanych druków i rejestrów.

Art. 20. Przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 19, może być stosowana kontrola operacyjna na zasadach określonych w art. 17.

Art. 21. Nie popełnia przestępstwa, kto, będąc do tego uprawnionym, wykonuje czynności określone w art. 19 ust. 1, jeżeli zostały zachowane warunki określone w art. 19 ust. 3.

Art. 22. 1. W zakresie swojej właściwości CBA może uzyskiwać informacje, w tym także niejawnie, gromadzić je, sprawdzać i przetwarzać.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. (uchylony)

5. (uchylony)

6. (uchylony)

7. (uchylony)

8. (utracił moc)¹⁾

9. (utracił moc)¹⁾

10. (utracił moc)¹⁾

Art. 22a. 1.¹²⁾ W granicach zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1, CBA może przetwarzać dane osobowe, w tym dane wskazane w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r. poz. 125), bez wiedzy i zgody osoby, której te dane dotyczą.

2. W zakresie, o którym mowa w ust. 1, CBA może nieodpłatnie uzyskiwać dane ze zbiorów danych, w tym zbiorów danych osobowych, prowadzonych przez organy władzy publicznej oraz państwowe lub samorządowe jednostki organizacyjne.

3. Jeżeli przepisy odrębnych ustaw nie stanowią inaczej, administratorzy zbiorów danych, o których mowa w ust. 2, udostępniają CBA przetwarzane w nich dane na podstawie pisemnego wniosku Szefa CBA lub osoby przez niego upoważnionej.

4. Wniosek, o którym mowa w ust. 3, zawiera:

1) oznaczenie sprawy;

2) określenie zbioru danych, z którego te dane mają zostać udostępnione;

3) wskazanie danych podlegających udostępnieniu.

¹²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 78 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r. poz. 125), która weszła w życie z dniem 6 lutego 2019 r.

5. Administratorzy zbiorów danych, o których mowa w ust. 2, mogą zawierać z Szefem CBA pisemną umowę o udostępnianiu jednostkom organizacyjnym CBA informacji zgromadzonych w zbiorach w drodze teletransmisji bez konieczności składania każdorazowo pisemnych wniosków o udostępnienie danych, jeżeli jednostki te spełniają łącznie następujące warunki:

- 1) posiadają urządzenia umożliwiające odnotowanie w systemie, kto, kiedy, w jakim celu oraz jakie dane uzyskał;
- 2) posiadają zabezpieczenia techniczne i organizacyjne uniemożliwiające wykorzystanie danych niezgodnie z celem ich uzyskania;
- 3) specyfika lub zakres wykonywanych przez nie zadań uzasadnia takie udostępnienie.

6. Przepisy ust. 2–5 stosuje się odpowiednio do danych osobowych i innych informacji uzyskiwanych w wyniku wykonywania czynności operacyjno-rozpoznawczych przez uprawnione do tego organy, służby i instytucje państwowe.

7. Podmioty, o których mowa w ust. 6, mogą odmówić przekazania CBA informacji lub ograniczyć ich zakres, jeżeli mogłoby to uniemożliwić wykonywanie ich ustawowych zadań lub spowodować ujawnienie danych o osobie niebędącej ich funkcjonariuszem i udzielającej pomocy tym podmiotom.

8. CBA przetwarza dane osobowe przez okres, w którym są one niezbędne do realizacji jego ustawowych zadań. CBA dokonuje, nie rzadziej niż co 5 lat, weryfikacji potrzeby dalszego przetwarzania tych danych, usuwając dane zbędne.

9. Po dokonaniu weryfikacji dane zbędne usuwa niezwłocznie komisja powołana przez Szefa CBA. Z czynności komisji sporządza się protokół zawierający w szczególności wykaz zniszczonych dokumentów lub nośników informatycznych zawierających te dane oraz sposób ich zniszczenia.

10. Dane osobowe ujawniające pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub filozoficzne, przynależność wyznaniową, partyjną lub związkową oraz dane o stanie zdrowia, nałogach lub życiu seksualnym osób podejrzanych o popełnienie przestępstw, które nie zostały skazane za te przestępstwa, podlegają komisijnemu i protokolarnemu zniszczeniu niezwłocznie po uprawomocnieniu się stosownego orzeczenia.

11. Szef CBA może tworzyć zbiory danych osobowych.

Art. 22b. 1. Nadzór nad zgodnością przetwarzania danych osobowych gromadzonych przez CBA z przepisami ustawy oraz przepisami o ochronie danych osobowych sprawuje pełnomocnik do spraw kontroli przetwarzania przez CBA danych osobowych, zwany dalej „pełnomocnikiem”.

2. Pełnomocnikowi przysługują również uprawnienia i wykonuje obowiązki administratora bezpieczeństwa informacji, o którym mowa w *art. 36a ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych*¹³⁾.

3. Szef CBA powołuje pełnomocnika spośród funkcjonariuszy CBA. Zwolnienie ze służby, z wyłączeniem przypadków, o których mowa w art. 64 ust. 1 pkt 1, 4, 5 i 6, lub odwołanie pełnomocnika z pełnionej funkcji następuje za zgodą Prezesa Rady Ministrów po zasięgnięciu opinii Sejmowej Komisji do Spraw Służb Specjalnych.

4. W ramach nadzoru pełnomocnik prowadzi rzetelną, obiektywną i niezależną kontrolę prawidłowości przetwarzania przez CBA danych osobowych, a w szczególności ich przechowywania, weryfikacji i usuwania.

5. Pełnomocnik ma prawo w szczególności do:

- 1) wglądu do wszelkich dokumentów związanych z wykonywaną kontrolą;
- 2) swobodnego wstępu do pomieszczeń i obiektów kontrolowanej jednostki organizacyjnej CBA;
- 3) żądania pisemnych wyjaśnień.

¹³⁾ Ustawa utraciła moc z dniem 25 maja 2018 r. z wyjątkiem art. 1, art. 2, art. 3 ust. 1, art. 4–7, art. 14–22, art. 23–28, art. 31 oraz rozdziałów 4, 5 i 7, które zachowały moc w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych w celu rozpoznawania, zapobiegania, wykrywania i zwalczania czynów zabronionych, prowadzenia postępowań w sprawach dotyczących tych czynów oraz wykonywania orzeczeń w nich wydanych, kar porządkowych i środków przymusu w zakresie określonym w przepisach stanowiących podstawę działania służb i organów uprawnionych do realizacji zadań w tym zakresie, w terminie do dnia wejścia w życie przepisów wdrażających dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/680 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych przez właściwe organy do celów zapobiegania przestępczości, prowadzenia postępowań przygotowawczych, wykrywania i ścigania czynów zabronionych i wykonywania kar, w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchyłającą decyzję ramową Rady 2008/977/WSiSW (Dz. Urz. UE L 119 z 04.05.2016, str. 89), na podstawie art. 175 ustawy z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. poz. 1000), która weszła w życie z dniem 25 maja 2018 r. Przepisy ustawy wymienione w zdaniu pierwszym utraciły moc z dniem 6 lutego 2019 r., na podstawie art. 107 ustawy z dnia 14 grudnia 2018 r. o ochronie danych osobowych przetwarzanych w związku z zapobieganiem i zwalczaniem przestępczości (Dz. U. z 2019 r. poz. 125), która weszła w życie z dniem 6 lutego 2019 r.

6. Kierownik jednostki organizacyjnej CBA, któremu pełnomocnik wydał pisemne polecenie usunięcia stwierdzonych uchybień, informuje Szefa CBA w terminie 7 dni od dnia wydania polecenia, o jego wykonaniu albo przyczynie jego niewykonania.

7. W przypadku naruszenia przepisów ustawy oraz przepisów o ochronie danych osobowych pełnomocnik podejmuje działania zmierzające do wyjaśnienia okoliczności tego naruszenia, zawiadamiając o tym niezwłocznie Prezesa Rady Ministrów i Szefa CBA.

8. Pełnomocnik przedstawia corocznie do dnia 31 marca Prezesowi Rady Ministrów, Sejmowej Komisji do Spraw Służb Specjalnych oraz *Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych*¹⁴⁾ za pośrednictwem Szefa CBA sprawozdanie za poprzedni rok kalendarzowy, w którym omawia stan ochrony danych osobowych w CBA oraz wszystkie przypadki naruszenia przepisów w tym zakresie.

Art. 23. 1. Jeżeli jest to konieczne dla skutecznego zapobieżenia przestępstwom określonym w art. 2 ust. 1 pkt 1 lub ich wykrycia albo ustalenia sprawców i uzyskania dowodów, a także wykrycia i identyfikacji przedmiotów i innych korzyści majątkowych pochodzących z tych przestępstw albo ich równowartości, oraz w celu kontroli prawdziwości oświadczeń majątkowych, o których mowa w art. 2 ust. 1 pkt 5, CBA może korzystać z przetwarzanych przez banki informacji stanowiących tajemnicę bankową oraz informacji dotyczących umów o rachunek papierów wartościowych, umów o rachunek pieniężny, umów ubezpieczenia lub innych umów dotyczących obrotu instrumentami finansowymi, a w szczególności z przetwarzanych przez uprawnione podmioty danych osób, które zawarły takie umowy.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do:

- 1) spółdzielczych kas oszczędnościowo-kredytowych;
- 2) podmiotów wykonujących działalność na podstawie ustawy z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 312);
- 3) podmiotów wykonujących działalność ubezpieczeniową;
- 4) funduszy inwestycyjnych oraz alternatywnych spółek inwestycyjnych;
- 5) podmiotów wykonujących działalność w zakresie obrotu papierami wartościowymi i innymi instrumentami finansowymi na podstawie ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi.

3. Informacje i dane, o których mowa w ust. 1, oraz informacje związane z przekazywaniem tych informacji i danych podlegają ochronie przewidzianej w przepisach o ochronie informacji niejawnych i mogą być udostępniane jedynie funkcjonariuszom prowadzącym czynności w danej sprawie i ich przełożonym, uprawnionym do sprawowania nadzoru nad prowadzonymi przez nich w tej sprawie czynnościami operacyjno-rozpoznawczymi. Akta zawierające te informacje i dane udostępnia się ponadto wyłącznie sądom i prokuratorom, jeżeli następuje to w celu ścigania karnego.

4. Informacje i dane, o których mowa w ust. 1, udostępnia się na podstawie postanowienia wydanego na pisemny wniosek Szefa CBA przez Sąd Okręgowy w Warszawie.

5. Wniosek, o którym mowa w ust. 4, zawiera:

- 1) numer sprawy i jej kryptonim, jeżeli został jej nadany;
- 2) opis przestępstwa z podaniem jego kwalifikacji prawnej;
- 3) okoliczności uzasadniające potrzebę udostępnienia informacji i danych;
- 4) wskazanie podmiotu, którego informacje i dane dotyczą;
- 5) podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji i danych;
- 6) rodzaj i zakres informacji i danych.

6. Po rozpatrzeniu wniosku Sąd, w drodze postanowienia, wyraża zgodę na udostępnienie informacji i danych wskazanego podmiotu, określając ich rodzaj, zakres oraz podmiot zobowiązany do ich udostępnienia albo odmawia udzielenia zgody na udostępnienie informacji i danych. Przepis art. 17 ust. 11 stosuje się odpowiednio.

7. Szefowi CBA na postanowienie Sądu, o którym mowa w ust. 6, przysługuje zażalenie.

---

¹⁴⁾ Obecnie Prezes Urzędu Ochrony Danych Osobowych na podstawie art. 166 ust. 1 ustawy wymienionej jako pierwsza w odnośniku 13.

8. W przypadku wyrażenia przez Sąd zgody na udostępnienie informacji Szef CBA pisemnie informuje podmiot zobowiązany do udostępnienia informacji i danych o rodzaju i zakresie informacji i danych, które mają być udostępnione, podmiocie, którego informacje i dane dotyczą, oraz o osobie funkcjonariusza CBA upoważnionego do ich odbioru.

9. W terminie do 120 dni od dnia przekazania informacji i danych, o których mowa w ust. 1, CBA, z zastrzeżeniem ust. 10 i 11, informuje podmiot, o którym mowa w ust. 5 pkt 4, o postanowieniu sądu wyrażającym zgodę na udostępnienie informacji i danych.

10. Sąd, na wniosek Szefa CBA, złożony po uzyskaniu pisemnej zgody Prokuratora Generalnego, może odroczyć, w drodze postanowienia, na czas oznaczony, z możliwością dalszego przedłużania, obowiązek, o którym mowa w ust. 9, jeżeli zostanie uprawdopodobnione, że poinformowanie podmiotu, o którym mowa w ust. 5 pkt 4, może zaszkodzić wynikom podjętych czynności operacyjno-rozpoznawczych. Przepis art. 17 ust. 11 stosuje się odpowiednio.

11. Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 9 lub 10, zostało wszczęte postępowanie przygotowawcze, podmiot wskazany w ust. 5 pkt 4 jest powiadamiany o postanowieniu sądu o udostępnieniu informacji i danych przez prokuratora lub, na jego polecenie, przez CBA przed zamknięciem postępowania przygotowawczego albo niezwłocznie po jego umorzeniu.

12. Jeżeli informacje i dane, o których mowa w ust. 1, nie dostarczyły podstaw do wszczęcia postępowania przygotowawczego, organ wnioskujący o wydanie postanowienia niezwłocznie pisemnie zawiadamia o tym podmiot, który informacje i dane przekazał.

13. Materiały zgromadzone w trybie, o którym mowa w ust. 1–10, niestanowiące informacji potwierdzających zaistnienie przestępstwa, podlegają niezwłocznemu, protokolarnemu, komisyjnemu zniszczeniu. Zniszczenie materiałów zarządza Szef CBA.

14. Skarb Państwa ponosi odpowiedzialność za szkody wyrządzone naruszeniem przepisów ust. 3 na zasadach określonych w ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. z 2019 r. poz. 1145 i 1495).

15. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, sposoby przetwarzania danych i informacji, o których mowa w ust. 1, w zbiorach danych, rodzaje jednostek organizacyjnych CBA uprawnionych do korzystania z tych zbiorów oraz wzory dokumentów obowiązujących przy przetwarzaniu danych, uwzględniając potrzebę ochrony danych przed nieuprawnionym dostępem.

Art. 24. 1. W związku z wykonywaniem swoich zadań CBA zapewnia ochronę środków, form i metod realizacji zadań, zgromadzonych informacji oraz własnych obiektów i danych identyfikujących funkcjonariuszy CBA.

2.¹⁵⁾ Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych funkcjonariusze CBA mogą posługiwać się dokumentami publicznymi w rozumieniu ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 53, 1091 i 1716) lub innymi dokumentami, które uniemożliwiają ustalenie danych identyfikujących funkcjonariusza oraz środków, którymi posługuje się przy wykonywaniu zadań służbowych.

2a. Przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych funkcjonariusze CBA mogą posługiwać się środkami identyfikacji elektronicznej zawierającymi dane inne niż dane identyfikujące funkcjonariusza CBA.

3. Osoby udzielające CBA pomocy przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych mogą posługiwać się dokumentami, o których mowa w ust. 2, oraz odpowiednio środkami identyfikacji elektronicznej, o których mowa w ust. 2a.

4. Nie popełnia przestępstwa:

- 1) kto poleca sporządzenie lub kieruje sporządzeniem dokumentów, o których mowa w ust. 2;
- 2) kto sporządza dokumenty, o których mowa w ust. 2;
- 3) kto udziela pomocy w sporządzeniu dokumentów, o których mowa w ust. 2;
- 4) funkcjonariusz CBA lub osoba wymieniona w ust. 3, posługujący się przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych dokumentami, o których mowa w ust. 2, lub środkami identyfikacji elektronicznej, o których mowa w ust. 2a;
- 5) kto wydaje środki identyfikacji elektronicznej, o których mowa w ust. 2a, funkcjonariuszowi CBA albo osobom, o których mowa w ust. 3, lub dopuszcza do uwierzytelnienia z wykorzystaniem takiego środka identyfikacji elektronicznej w swoim systemie identyfikacji elektronicznej.

¹⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 65 ustawy z dnia 22 listopada 2018 r. o dokumentach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 53), która weszła w życie z dniem 12 lipca 2019 r.

5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze zarządzenia, szczegółowy tryb wydawania i przechowywania dokumentów, o których mowa w ust. 2 i 3, oraz posługiwania się tymi dokumentami, z uwzględnieniem wymogów dotyczących ochrony informacji niejawnych.

Art. 25. 1. CBA przy wykonywaniu swoich zadań może korzystać z pomocy osób niebędących funkcjonariuszami CBA. Zabronione jest, z zastrzeżeniem ust. 2, ujawnianie danych o osobie udzielającej CBA pomocy przy wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych.

2. Ujawnienie danych o osobie, o której mowa w ust. 1, może nastąpić jedynie w przypadkach określonych w art. 28.

3. Osobom, o których mowa w ust. 1, za udzielenie pomocy może być przyznane wynagrodzenie wypłacane z funduszu operacyjnego.

4. Jeżeli w czasie korzystania lub w związku z korzystaniem przez CBA z pomocy osób, o których mowa w ust. 1, osoby te utraciły życie lub poniosły uszczerbek na zdrowiu, osobom tym lub ich spadkobiercom przysługuje odszkodowanie.

5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb przyznawania odszkodowań w sprawach, o których mowa w ust. 4, a także rodzaje i wysokość świadczeń odszkodowawczych przysługujących w przypadku utraty życia lub poniesienia uszczerbku na zdrowiu albo szkody w mieniu podczas udzielania lub w związku z udzielaniem pomocy CBA, biorąc pod uwagę specyfikę wykonywanej pomocy oraz zakres zadań realizowanych w jej ramach.

Art. 26. 1. CBA nie może przy wykonywaniu swoich zadań korzystać z tajnej współpracy:

- 1) posłów i senatorów;
- 2) osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, o których mowa w art. 2 ustawy z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2019 r. poz. 152);
- 3) dyrektorów generalnych w ministerstwach, urzędach centralnych lub urzędach wojewódzkich;
- 4) sędziów, asesorów sądowych, prokuratorów, adwokatów i radców prawnych;
- 5) członków rady nadzorczej, członków zarządu oraz dyrektorów programów „Telewizji Polskiej – Spółka Akcyjna” i „Polskiego Radia – Spółka Akcyjna”, a także dyrektorów terenowych oddziałów „Telewizji Polskiej – Spółka Akcyjna”;
- 6) dyrektora generalnego, dyrektorów biur oraz kierowników oddziałów regionalnych „Polskiej Agencji Prasowej – Spółka Akcyjna”;
- 7) nadawców w rozumieniu art. 4 pkt 5 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz. U. z 2019 r. poz. 361, 643, 1495 i 1655);
- 8) redaktorów naczelnych, dziennikarzy lub osób prowadzących działalność wydawniczą, o których mowa w ustawie z dnia 26 stycznia 1984 r. – Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914);
- 9) rektorów;
- 10) członków Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Polskiej Komisji Akredytacyjnej i Rady Doskonałości Naukowej.

2. Szef CBA w celu realizacji zadań CBA może wydać zgodę na korzystanie z tajnej współpracy z osobami, o których mowa w ust. 1 pkt 7 i 8, jeżeli jest to uzasadnione względami bezpieczeństwa państwa, po uzyskaniu zgody Prezesa Rady Ministrów.

3. W przypadku powołania ministra w celu koordynowania działalności służb specjalnych Szef CBA wyraża zgodę, o której mowa w ust. 2, po uzyskaniu zgody tego ministra.

Art. 27. Szef CBA określa, w drodze zarządzenia, obieg informacji, w tym niejawnych, w CBA.

Art. 28. 1. Szef CBA może zezwalać funkcjonariuszom i pracownikom CBA oraz byłym funkcjonariuszom i pracownikom, po ustaniu stosunku służbowego lub stosunku pracy w CBA, a także osobom udzielającym im pomocy w wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych, na udzielenie informacji niejawnej określonej osobie lub instytucji.

2. Zezwolenie, o którym mowa w ust. 1, nie może dotyczyć udzielenia informacji o:

- 1) osobie, jeżeli zostały uzyskane w wyniku prowadzonych przez CBA albo inne organy, służby lub instytucje państwowe czynności operacyjno-rozpoznawczych;

- 2) szczegółowych formach i zasadach przeprowadzania czynności operacyjno-rozpoznawczych oraz o stosowanych w związku z ich prowadzeniem środkach i metodach;
- 3) osobie udzielającej pomocy CBA, o której mowa w art. 25.

3. Zakazu określonego w ust. 2 nie stosuje się w przypadku żądania prokuratora lub sądu, zgłoszonego w celu ścigania karnego za przestępstwo, którego skutkiem jest śmierć człowieka, uszczerbek na zdrowiu lub szkoda w mieniu.

4. Zakazu określonego w ust. 2 nie stosuje się również w przypadku żądania prokuratora lub sądu uzasadnionego podejrzeniem popełnienia przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego w związku z wykonywaniem czynności operacyjno-rozpoznawczych.

5. W przypadku odmowy zwolnienia funkcjonariusza, pracownika lub osoby udzielającej im pomocy w wykonywaniu czynności operacyjno-rozpoznawczych od obowiązku zachowania w tajemnicy informacji niejawnych o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne” albo odmowy zezwolenia na udostępnienie materiałów stanowiących informacje niejawne o klauzuli tajności „tajne” lub „ściśle tajne” pomimo żądania prokuratora lub sądu, zgłoszonego w związku z postępowaniem karnym o zbrodnie przeciwko pokojowi, ludzkości i przestępstw wojennych oraz godzących w życie ludzkie albo o występki przeciwko życiu lub zdrowiu, gdy jego następstwem była śmierć człowieka, Szef CBA przedstawia żądane materiały oraz wyjaśnienie Pierwszemu Prezesowi Sądu Najwyższego. Jeżeli Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego stwierdzi, że uwzględnienie żądania prokuratora lub sądu jest konieczne do prawidłowości postępowania karnego, Szef CBA jest obowiązany zwolnić od zachowania tajemnicy lub udostępnić materiały objęte tajemnicą.

Art. 29. 1. Szefowie: CBA, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Komendant Główny Policji, Komendant Główny Straży Granicznej, Komendant Główny Żandarmerii Wojskowej i Szef Krajowej Administracji Skarbowej są obowiązani do współdziałania, w ramach swoich kompetencji, w zakresie zwalczania korupcji w instytucjach państwowych i samorządzie terytorialnym oraz życiu publicznym i gospodarczym, a także działalności godzącej w interesy ekonomiczne państwa.

2. Szef CBA koordynuje działania o charakterze operacyjno-rozpoznawczym i informacyjno-analitycznym podejmowane przez organy, o których mowa w ust. 1, mogące mieć wpływ na realizację zadań CBA określonych w art. 2 ust. 1 i 2.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze zarządzenia, warunki, zakres i tryb:

- 1) współdziałania w zakresie, o którym mowa w ust. 1,
- 2) koordynacji, o której mowa w ust. 2

– mając na uwadze zapewnienie sprawności i skuteczności postępowań, a także uwzględniając wymogi dotyczące ochrony informacji niejawnych.

Art. 30. 1. CBA zapewnia ochronę własnych urządzeń oraz obszarów i obiektów, a także przebywających w nich osób, przez wewnętrzną służbę ochrony.

2. Funkcjonariusze CBA wykonujący zadania w zakresie ochrony, w granicach chronionych obszarów i obiektów, mają prawo do:

- 1) ustalania uprawnień do przebywania na obszarach lub w obiektach chronionych oraz legitymowania osób, w celu ustalenia ich tożsamości;
- 2) wezwania osób do opuszczenia obszaru lub obiektu w przypadku stwierdzenia braku uprawnień do przebywania na terenie chronionego obszaru lub obiektu albo stwierdzenia zakłócania porządku;
- 2a) użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej;
- 3) ujęcia osób stwarzających w sposób oczywisty bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzkiego, a także dla chronionego mienia, w celu niezwłocznego oddania tych osób Policji;
- 4) zniszczenia, unieruchomienia lub przejścia kontroli lotu bezzałogowego statku powietrznego, w tym modelu latającego;
- 5)¹⁶⁾ dokonywania sprawdzenia prewencyjnego, a także sprawdzania bagaży, środków transportu i ładunków.

---

¹⁶⁾ Dodany przez art. 10 pkt 3 lit. a ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

2a. Do użycia lub wykorzystania środków przymusu bezpośredniego i broni palnej, o których mowa w ust. 2 pkt 2a, stosuje się przepisy art. 15.

2b.¹⁷⁾ Czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 2a–5, mogą być wykonywane również w miejscu bezpośrednio sąsiadującym z chronionymi urządzeniami, obszarami lub obiektami, jeżeli jest to niezbędne do zapewnienia ich bezpieczeństwa lub bezpieczeństwa przebywających w nich osób.

3. Szef CBA może powierzyć wykonywanie ochrony, o której mowa w ust. 1, specjalistycznej uzbrojonej formacji ochronnej.

Art. 30a.¹⁸⁾ 1. Sprawdzenie prewencyjne, o którym mowa w art. 30 ust. 2 pkt 5, polega na manualnym sprawdzeniu osoby, zawartości jej odzieży oraz przedmiotów znajdujących się na jej ciele lub przez nią posiadanych, sprawdzeniu za pomocą środków technicznych niezbędnych do wykrywania materiałów i urządzeń niebezpiecznych lub których posiadanie jest zabronione, w szczególności broni, materiałów wybuchowych, środków odurzających, substancji psychotropowych i ich prekursorów, sprawdzeniu biochemicznym lub z wykorzystaniem psa służbowego w zakresie niezbędnym do realizacji celu podejmowanych czynności w danych okolicznościach oraz w sposób możliwie najmniej naruszający dobra osobiste osoby, wobec której czynności są wykonywane.

2. W stosunku do osób zatrzymanych, doprowadzonych lub konwojowanych, sprawdzenie prewencyjne, o którym mowa w art. 30 ust. 2 pkt 5, może polegać na:

- 1) żądaniu zdjęcia przez osobę poddaną sprawdzeniu prewencyjnemu odzieży i obuwia,
- 2) zdjęciu osobie poddanej sprawdzeniu prewencyjnemu odzieży i obuwia w przypadku niewykonania żądania, o którym mowa w pkt 1,
- 3) dokonaniu oględzin ciała osoby poddanej sprawdzeniu prewencyjnemu oraz sprawdzeniu zdjętej odzieży i obuwia, w tym z wykorzystaniem środków, o których mowa w ust. 1,
- 4) żądaniu wydania oraz oddania do depozytu, lub w celu zajęcia lub zabezpieczenia:
  - a) środków płatniczych i przedmiotów wartościowych, dokumentów tożsamości, środków łączności oraz urządzeń technicznych służących do rejestrowania i odtwarzania informacji,
  - b) przedmiotów, które mogą stanowić zagrożenie życia lub zdrowia lub bezpieczeństwa osoby poddanej sprawdzeniu prewencyjnemu lub innych osób albo bezpieczeństwa przeprowadzanych czynności, w tym broni lub przedmiotów, których posiadanie jest zabronione, lub innych niebezpiecznych przedmiotów mogących służyć do popełnienia przestępstwa lub wykroczenia lub przedmiotów mogących stanowić dowód w postępowaniu prowadzonym w związku z realizacją zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1, lub podlegających przepadkowi,
- 5) odebraniu przedmiotów, o których mowa w pkt 4, oraz odpowiednio ich przyjęciu do depozytu, zabezpieczeniu lub zajęciu

– w szczególności gdy czynności te przeprowadza się w przypadku zatrzymywania osoby zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 3, lub innej czynności związanej z osobą zatrzymaną, konwojowaną lub doprowadzoną z innymi osobami lub po każdorazowej utracie kontaktu wzrokowego z osobą konwojowaną lub doprowadzaną.

3. Czynności, o których mowa w ust. 2 pkt 1–3, wykonuje się w sposób umożliwiający osobie pozostawianie części odzieży na ciele, a po sprawdzeniu zdjętej odzieży – jej włożenie przed zdjęciem pozostałej niesprawdzonej części odzieży oraz w warunkach zapewniających poszanowanie jej intymności.

4. Sprawdzanie bagaży, środków transportu i ładunków polega na sprawdzeniu zawartości bagaży i sprawdzeniu ładunku poprzez manualne sprawdzenie ładunków i elementów konstrukcyjnych bagaży oraz znajdujących się w nich przedmiotów lub sprawdzeniu bagaży i ładunków z wykorzystaniem urządzeń i sprzętu specjalistycznego lub psa służbowego lub sprawdzeniu środków transportu z wykorzystaniem urządzeń i sprzętu specjalistycznego lub psa służbowego, jeżeli jest to niezbędne dla zapewnienia bezpieczeństwa ochraniających obiektów.

5. Do sprawdzenia prewencyjnego, o którym mowa w art. 30 ust. 2 pkt 5, przepisy art. 14aa ust. 5, 6 i 14 stosuje się odpowiednio.

¹⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 10 pkt 3 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

¹⁸⁾ Dodany przez art. 10 pkt 4 ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

Rozdział 4

Czynności kontrolne funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Art. 31. 1. Czynności kontrolne, o których mowa w art. 13 ust. 1 pkt 2, polegają na sprawdzaniu przestrzegania, przez osoby pełniące funkcje publiczne, przepisów:

- 1) ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne;
- 2) innych ustaw wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne.

2. Czynności kontrolne polegają również na badaniu i kontroli określonych przepisami prawa procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie: prywatyzacji i komercjalizacji, wsparcia finansowego, udzielania zamówień publicznych, rozporządzenia mieniem państwowym lub komunalnym oraz przyznawania koncesji, zezwoleń, zwolnień podmiotowych i przedmiotowych, ulg, preferencji, kontyngentów, plafonów, poręczeń i gwarancji kredytowych, a także na badaniu prawidłowości realizacji umów o partnerstwie publiczno-prywatnym.

3. Kontroli w zakresie, o którym mowa w ust. 1 i 2, podlegają osoby pełniące funkcje publiczne, jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów o finansach publicznych, jednostki niezaliczane do sektora finansów publicznych otrzymujące środki publiczne, a także przedsiębiorcy.

Art. 32. 1. CBA prowadzi działalność kontrolną na podstawie rocznych planów kontroli zatwierdzanych przez Szefa CBA.

2. CBA może prowadzić działania kontrolne także doraźnie, na podstawie zarządzeń Szefa CBA.

Art. 33. 1. Kontrolę przeprowadza się zgodnie z programem kontroli zatwierdzonym przez Szefa CBA lub osobę upoważnioną do działania w jego imieniu.

2. Kontrolę przeprowadzają funkcjonariusze CBA na podstawie legitymacji służbowej oraz imiennego upoważnienia, wydanego przez Szefa CBA lub osobę upoważnioną do działania w jego imieniu.

3. Kontrola powinna być ukończona w terminie 3 miesięcy.

4. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres kontroli może być przedłużony na dalszy czas oznaczony przez Szefa CBA, nie dłuższy jednak niż o 6 miesięcy.

5. W przypadku gdy okoliczności uzasadniają niezwłoczne podjęcie kontroli, w szczególności gdy istnieje ryzyko utraty materiału dowodowego, kontrola może być wszczęta po okazaniu legitymacji służbowej funkcjonariusza kontrolowanemu lub osobie przez niego upoważnionej lub osobie pełniącej funkcję publiczną.

6. W przypadku, o którym mowa w ust. 5, kontrolowanemu lub osobie przez niego upoważnionej oraz osobie pełniącej funkcję publiczną należy niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie 3 dni od dnia wszczęcia kontroli, doręczyć upoważnienie do wszczęcia kontroli. Dokumenty z czynności kontrolnych dokonanych z naruszeniem tego obowiązku nie stanowią dowodu w postępowaniu kontrolnym.

7. Upoważnienie do przeprowadzenia kontroli zawiera:

- 1) imię i nazwisko oraz numer legitymacji służbowej funkcjonariusza przeprowadzającego kontrolę;
- 2) wskazanie podmiotu kontrolowanego i termin zakończenia kontroli;
- 3) szczegółowy zakres kontroli;
- 4) pouczenie o prawach i obowiązkach kontrolowanego.

8. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór upoważnienia do przeprowadzenia kontroli, organ wydający upoważnienie oraz zakres przedmiotowy upoważnienia mając na względzie ujednoczenie informacji zawartych w upoważnieniu.

Art. 34. 1. Funkcjonariusz kontrolujący podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, na wniosek lub z urzędu, jeżeli wyniki kontroli mogą dotyczyć jego praw lub obowiązków albo praw lub obowiązków jego małżonka lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia albo osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli. Powody wyłączenia kontrolującego trwają mimo ustania małżeństwa, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.

2. Funkcjonariusz kontrolujący podlega wyłączeniu również w przypadku zaistnienia w toku kontroli okoliczności mogących wywołać uzasadnione wątpliwości co do jego bezstronności.

3. O wyłączeniu postanawia Szef CBA; postanowienie to jest ostateczne.

4. Szef CBA może, na wniosek lub z urzędu, wyłączyć z postępowania kontrolnego wszystkich funkcjonariuszy jednostki organizacyjnej CBA, jeżeli wyniki kontroli mogłyby oddziaływać na prawa lub obowiązki kierownika albo zastępcy kierownika tej jednostki lub osób im bliskich, określonych w ust. 1; w przypadku wyłączenia Szef CBA wyznacza do postępowania kontrolnego funkcjonariuszy spoza tej jednostki organizacyjnej.

5. Do czasu wydania postanowienia, o którym mowa w ust. 3, funkcjonariusz wykonuje jedynie czynności niecierpiące zwłoki.

Art. 35. 1. Kontrola jest przeprowadzana w siedzibie kontrolowanego organu lub jednostki organizacyjnej lub komórki organizacyjnej, w czasie wykonywania ich zadań, a także poza godzinami pracy i w dniach wolnych od pracy za zgodą kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej.

2. Kontrola lub poszczególne jej czynności mogą być przeprowadzane również w jednostce organizacyjnej CBA.

Art. 36. 1.¹⁹⁾ Funkcjonariusz kontrolujący, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, może swobodnie poruszać się na terenie jednostki kontrolowanej bez obowiązku uzyskiwania przepustki oraz zwolniony jest od kontroli osobistej i sprawdzenia prewencyjnego, o którym mowa w art. 30 ust. 2 pkt 5, jeżeli przewiduje je wewnętrzny regulamin jednostki kontrolowanej.

2. Kontrolowany lub osoba przez niego upoważniona, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, zapewnia kontrolującemu warunki i środki niezbędne do sprawnego przeprowadzenia kontroli, w szczególności przez niezwłoczne przedstawianie do kontroli żądanych dokumentów i materiałów oraz udzielanie ustnych i pisemnych wyjaśnień przez pracowników jednostki.

3. Kontrola lub poszczególne jej czynności przeprowadzane w obiektach pozostających w zarządzie Kancelarii Sejmu i Kancelarii Senatu mogą być przeprowadzane w uzgodnieniu odpowiednio z Marszałkiem Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej lub Marszałkiem Senatu Rzeczypospolitej Polskiej. Uzgodnienia dokonuje Prezes Rady Ministrów, a w przypadku braku uzgodnienia czynność nie może być wykonana.

Art. 37. 1. Funkcjonariusz kontrolujący dokonuje ustaleń stanu faktycznego na podstawie zebranych w toku kontroli dowodów.

2. Dowodami są w szczególności: dokumenty, rzeczy, wyniki oględzin, opinie biegłych oraz wyjaśnienia i oświadczenia.

3. Kontrolowany lub osoba przez niego upoważniona udostępnia dokumenty w celu dokonania odpisów, kserokopii lub wyciągów oraz zestawień i obliczeń opartych na dokumentach.

4. Zgodność z oryginałem odpisów, kserokopii i wyciągów oraz zestawień i obliczeń potwierdza kontrolowany lub osoba przez niego upoważniona.

5. Zebrane w toku czynności kontrolnych materiały dowodowe funkcjonariusz kontrolujący odpowiednio zabezpiecza, w miarę potrzeby przez:

- 1) oddanie na przechowanie kontrolowanemu lub osobie przez niego upoważnionej za pokwitowaniem;
- 2) przechowanie w jednostce kontrolowanej w oddzielnym, zamkniętym i opieczętowanym pomieszczeniu;
- 3) pobranie z jednostki kontrolowanej za pokwitowaniem.

6. O zwolnieniu materiałów dowodowych spod zabezpieczenia decyduje funkcjonariusz kontrolujący, a w przypadku jego odmowy – kierownik właściwej jednostki organizacyjnej CBA.

Art. 38. 1. Funkcjonariusz kontrolujący dokonuje pobrania rzeczy w obecności kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej, a w przypadku ich nieobecności – pracownika wyznaczonego przez kontrolowanego lub osobę przez niego upoważnioną. Pobraną rzecz oznacza się w sposób uniemożliwiający jej zamianę.

2. Z pobrania rzeczy sporządza się protokół, który podpisuje funkcjonariusz kontrolujący i osoba uczestnicząca w pobraniu.

Art. 39. 1. W przypadku potrzeby ustalenia stanu obiektów lub innych składników majątkowych funkcjonariusz kontrolujący może przeprowadzić oględziny.

---

¹⁹⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 10 pkt 5 ustawy, o której mowa w odnośniku 5.

1a. Kontrolowanego, u którego mają nastąpić oględziny, należy przed rozpoczęciem czynności zawiadomić o ich celu i wezwać do okazania wskazanych przedmiotów.

2. Oględziny przeprowadza się w obecności kontrolowanego lub osoby przez niego upoważnionej, a w przypadku ich nieobecności – pracownika wyznaczonego przez kontrolowanego lub osobę przez niego upoważnioną.

2a. Oględziny powinny być dokonane zgodnie z celem tej czynności, z zachowaniem umiaru i poszanowania godności osób, których ta czynność dotyczy, oraz bez wyrządzania niepotrzebnych szkód i dolegliwości.

3. Z przebiegu i wyniku oględzin sporządza się niezwłocznie protokół, który podpisuje funkcjonariusz kontrolujący i osoba wymieniona w ust. 2.

3a. Protokół oględzin powinien zawierać oznaczenie sprawy, z którą czynność ta ma związek, miejsca, daty oraz godziny rozpoczęcia i zakończenia czynności, osób w niej uczestniczących, przedmiotów poddanych oględzinom wraz z ich opisem, przytoczenie oświadczeń i wniosków uczestników czynności. Przepisy art. 148 § 2 zdanie drugie oraz § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego stosuje się.

4. Przebieg i wyniki oględzin mogą być ponadto utrwalone:

- 1) przez sporządzenie stenogramu; stenogram przekłada się na pismo zwykłe z zaznaczeniem zastosowanego systemu stenografii, dołączając pierwopis stenogramu do protokołu;
- 2) za pomocą urządzeń rejestrujących obraz lub dźwięk; utrwalony obraz lub dźwięk stanowi załącznik do protokołu.

5. Dane uzyskane w wyniku oględzin stanowią tajemnicę prawnie chronioną i podlegają ochronie przewidzianej dla informacji niejawnych o klauzuli tajności „zastrzeżone”, określonej w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

6. W przypadku stwierdzenia zbędności posiadanych danych dla potrzeb postępowania, które stanowiło podstawę ich uzyskania, Szef CBA lub osoba przez niego upoważniona niezwłocznie zarządza ich komisyjne i protokolarne zniszczenie.

7. Przepis art. 207 § 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego stosuje się odpowiednio.

Art. 40. (uchylony)

Art. 41. 1. Funkcjonariusz kontrolujący może żądać od pracowników jednostki kontrolowanej lub osoby pełniącej funkcję publiczną udzielenia mu, w terminie i w miejscu przez niego wyznaczonym, ustnych i pisemnych wyjaśnień w sprawach dotyczących przedmiotu kontroli. Z przebiegu ustnych wyjaśnień sporządza się protokół, który podpisuje funkcjonariusz kontrolujący i osoba składająca wyjaśnienia.

2. Odmowa udzielenia wyjaśnień może nastąpić jedynie w przypadkach, gdy wyjaśnienia mają dotyczyć:

- 1) tajemnicy ustawowo chronionej;
- 2) faktów i okoliczności, których ujawnienie mogłoby narazić na odpowiedzialność karną lub majątkową wezwanego do złożenia wyjaśnień, a także jego małżonka albo osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.

3. Prawo odmowy udzielenia wyjaśnień w przypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 2, trwa mimo ustania małżeństwa, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.

4. Udzielający wyjaśnień może uchylić się od odpowiedzi na pytania, jeżeli zachodzą okoliczności, o których mowa w ust. 2 i 3.

Art. 42. 1. Każdy może złożyć funkcjonariuszowi kontrolującemu ustne lub pisemne oświadczenie dotyczące przedmiotu kontroli.

2. Funkcjonariusz kontrolujący nie może odmówić przyjęcia oświadczenia, jeżeli ma ono związek z przedmiotem kontroli.

Art. 43. 1. Jeżeli w toku kontroli konieczne jest zbadanie określonych zagadnień wymagających wiadomości specjalnych, kierownik właściwej jednostki organizacyjnej CBA, z własnej inicjatywy lub na wniosek funkcjonariusza kontrolującego, powołuje biegłego.

2. W postanowieniu o powołaniu biegłego określa się przedmiot i zakres badań oraz termin wydania opinii.

3. W wyniku przeprowadzonych badań biegły sporządza szczegółowe sprawozdanie zawierające opis przeprowadzonych badań wraz z wydaną na ich podstawie opinią.

4. Jeżeli w toku kontroli ujawni się potrzeba dokonania przez funkcjonariusza kontrolującego określonych czynności badawczych z udziałem specjalisty w danej dziedzinie wiedzy lub praktyki, funkcjonariusz kontrolujący może, w drodze postanowienia, powołać specjalistę do udziału w tych czynnościach, określając przedmiot i czas jego działania.

5. Biegły i specjalista działają na podstawie postanowienia o ich powołaniu.

6. Kontrolowany lub osoba przez niego upoważniona lub osoba pełniąca funkcję publiczną może wystąpić za pośrednictwem funkcjonariusza kontrolującego do kierownika właściwej jednostki organizacyjnej CBA z wnioskiem o wyłączenie z postępowania kontrolnego powołanego biegłego lub specjalisty z przyczyn określonych w art. 34 ust. 1 i 2.

Art. 44. 1. Wyniki przeprowadzonej kontroli funkcjonariusz kontrolujący przedstawia w protokole kontroli.

2. Protokół kontroli zawiera opis stanu faktycznego stwierdzonego w toku kontroli oraz ocenę ustalonych nieprawidłowości, z uwzględnieniem przyczyn powstania, zakresu i skutków tych nieprawidłowości oraz osób za nie odpowiedzialnych.

Art. 45. 1. Protokół kontroli podpisują funkcjonariusz kontrolujący i kontrolowany lub osoba przez niego upoważniona.

2. W przypadku, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 5, protokół kontroli podpisują funkcjonariusz kontrolujący i osoba pełniąca funkcję publiczną.

3. Kontrolowanemu lub osobie przez niego upoważnionej lub osobie, o której mowa w ust. 2, przysługuje prawo zgłoszenia, przed podpisaniem protokołu kontroli, umotywowanych zastrzeżeń dotyczących ustaleń zawartych w protokole.

4. Zastrzeżenia zgłasza się na piśmie do Szefa CBA w terminie 7 dni od dnia otrzymania protokołu kontroli.

5. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, o których mowa w ust. 3 i 4, Szef CBA jest obowiązany dokonać ich analizy i w miarę potrzeby zarządzić dodatkowe czynności kontrolne, a w przypadku stwierdzenia zasadności zastrzeżeń polecić zmianę lub uzupełnienie odpowiedniej części protokołu kontroli.

6. W przypadku nieuwzględnienia zastrzeżeń w całości lub w części Szef CBA przekazuje na piśmie swoje stanowisko zgłaszającemu zastrzeżenia.

7. Kontrolowany lub osoba przez niego upoważniona lub osoba, o której mowa w ust. 2, może odmówić podpisania protokołu kontroli, składając w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania pisemne wyjaśnienie tej odmowy.

8. W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń termin do złożenia wyjaśnienia o odmowie podpisania protokołu liczy się od dnia otrzymania pisemnego stanowiska Szefa CBA w sprawie rozpatrzenia tych zastrzeżeń.

9. O odmowie podpisania protokołu kontroli i złożeniu wyjaśnienia funkcjonariusz kontrolujący czyni wzmiankę w protokole.

10. Odmowa podpisania protokołu kontroli przez osobę wymienioną w ust. 1 i 2 nie stanowi przeszkody do podpisania protokołu przez funkcjonariusza kontrolującego i realizacji ustaleń kontroli.

Art. 46. 1. Po sporządzeniu protokołu kontroli, z uwzględnieniem terminów, o których mowa w art. 45 ust. 4 i 7, kierownik właściwej jednostki organizacyjnej CBA może skierować:

- 1) wniosek:
  - a) o odwołanie ze stanowiska lub rozwiązanie stosunku pracy bez wypowiedzenia z winy pracownika z powodu nieprzestrzegania przepisów ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz innych ustaw wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne,
  - b) o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego w sytuacjach, o których mowa w lit. a;
- 2) wystąpienie do kontrolowanego lub organu nadzorującego jego działalność w sprawie stwierdzenia w kontrolowanej jednostce organizacyjnej naruszeń:
  - a) przepisów ustawy o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne oraz innych ustaw wprowadzających ograniczenia w podejmowaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne,
  - b) przepisów prawa dotyczących procedur podejmowania i realizacji decyzji w przedmiocie, o którym mowa w art. 31 ust. 2;
- 3) informację do Najwyższej Izby Kontroli lub innych właściwych organów kontrolnych w przypadku stwierdzenia potrzeby przeprowadzenia kontroli w szerszym zakresie.

2. Na podstawie protokołu kontroli, w przypadku uzasadnionego podejrzenia popełnienia przestępstwa, o którym mowa w art. 2 ust. 1 pkt 1, CBA wszczyna i prowadzi postępowanie przygotowawcze.

3. W przypadkach, o których mowa w art. 309 pkt 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, jeżeli zaistniały okoliczności określone w ust. 2, materiały postępowania kontrolnego wraz z wnioskiem o wszczęcie postępowania przygotowawczego Szef CBA przekazuje Prokuratorowi Generalnemu.

4. W przypadku ujawnienia innych czynów niż określone w ust. 2, za które ustawowo przewidziana jest odpowiedzialność dyscyplinarna lub karna, CBA zawiadamia o tym właściwe organy.

5. Organy i kierownicy jednostek organizacyjnych, do których skierowano wnioski, wystąpienia, informacje i zawiadomienia, informują CBA o sposobie i zakresie ich wykorzystania.

Art. 46a. Do kontroli działalności gospodarczej przedsiębiorcy nie stosuje się przepisów rozdziału 5 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców.

Art. 47. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb przygotowywania i prowadzenia czynności kontrolnych, dokumentowania poszczególnych czynności kontrolnych, sporządzania protokołu kontroli oraz wniosków i wystąpień pokontrolnych przez funkcjonariuszy CBA, uwzględniając możliwości składania zastrzeżeń i odmowy podpisania protokołu oraz wzory dokumentów obowiązujących przy przeprowadzaniu czynności kontrolnych.

Rozdział 5

Służba funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Art. 48. Służbę w CBA może pełnić osoba:

- 1) posiadająca wyłącznie obywatelstwo polskie;
- 2) korzystająca z pełni praw publicznych;
- 3) wykazująca nieskazitelną postawę moralną, obywatelską i patriotyczną;
- 4) która nie była skazana za popełnione umyślnie przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 5) dająca rękojmię zachowania tajemnicy stosownie do wymogów określonych w przepisach o ochronie informacji niejawnych;
- 6) posiadająca co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe i wymagane kwalifikacje zawodowe oraz zdolność fizyczną i psychiczną do pełnienia służby;
- 7) która nie pełniła służby zawodowej, nie pracowała i nie była współpracownikiem organów bezpieczeństwa państwa, wymienionych w art. 5 ustawy z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

Art. 49. 1. Zdolność fizyczną i psychiczną kandydatów do służby oraz funkcjonariuszy CBA ustalają komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych.

2. (uchylony)

Art. 50. 1. Przyjęcie kandydata do służby w CBA następuje po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego, na które składają się:

- 1) złożenie podania o przyjęcie do służby, kwestionariusza osobowego, a także dokumentów stwierdzających wymagane wykształcenie i kwalifikacje zawodowe oraz zawierających dane o poprzednim zatrudnieniu;
- 2) przeprowadzenie rozmowy kwalifikacyjnej;
- 3) postępowanie sprawdzające, określone w przepisach o ochronie informacji niejawnych;
- 4) ustalenie zdolności fizycznej i psychicznej do służby w CBA.

2. W stosunku do kandydata ubiegającego się o przyjęcie do służby w CBA na stanowisko wymagające szczególnych umiejętności lub predyspozycji, postępowanie kwalifikacyjne może być rozszerzone o czynności mające na celu sprawdzenie przydatności kandydata do służby na takim stanowisku, w tym o przeprowadzenie badania poligraficznego.

3. Postępowanie kwalifikacyjne w stosunku do funkcjonariuszy lub byłych funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Policji i Straży Granicznej można ograniczyć do przeprowadzenia czynności określonych w ust. 1 pkt 1 i 2.

4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór kwestionariusza osobowego oraz szczegółowy tryb przeprowadzania postępowania kwalifikacyjnego wobec kandydatów do służby w CBA, uwzględniając czynności niezbędne do podjęcia decyzji dotyczącej osoby ubiegającej się o przyjęcie do służby w CBA.

Art. 51. 1. Przed podjęciem służby funkcjonariusz CBA, zwany dalej „funkcjonariuszem”, składa przysięgę według następującej roty:

„Ja, Obywatel Rzeczypospolitej Polskiej przysięgam: służyć wiernie Narodowi, pilnie przestrzegać prawa, dochować wierności konstytucyjnym organom Rzeczypospolitej Polskiej, sumiennie i bezstronnie wykonywać obowiązki funkcjonariusza Centralnego Biura Antykorupcyjnego, nawet z narażeniem życia, a także strzec honoru, godności i dobrego imienia służby oraz przestrzegać dyscypliny służbowej i zasad etyki zawodowej.”.

Przysięga może być złożona z dodaniem zdania „Tak mi dopomóż Bóg”.

2. Szef CBA określa, w drodze zarządzenia, ceremoniał składania przysięgi.

Art. 52. 1. Stosunek służbowy funkcjonariusza powstaje w drodze powołania, o którym mowa w art. 6 ust. 1 lub 4, w drodze powierzenia obowiązków w trybie art. 9 albo mianowania na podstawie zgłoszenia do służby.

2. Początek służby funkcjonariusza liczy się od dnia określonego w akcie powołania, akcie powierzenia obowiązków albo decyzji o przyjęciu do służby i mianowaniu na stanowisko służbowe w CBA.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór legitymacji służbowej i innych dokumentów funkcjonariuszy, organy właściwe do ich wydawania, wymiany i unieważniania oraz dokonywania w nich wpisów, przypadki, w których legitymacja służbowa lub inne dokumenty podlegają zwrotowi, wymianie lub unieważnieniu, a także tryb postępowania w przypadku ich utraty, jak również sposób posługiwania się legitymacją służbową oraz innymi dokumentami, uwzględniając wymogi określone w przepisach o ochronie informacji niejawnych.

4. Szef CBA określi, w drodze zarządzenia, wzory znaków i innych dokumentów identyfikacyjnych funkcjonariuszy.

Art. 53. 1. Osobę przyjętą do służby w CBA mianuje się funkcjonariuszem w służbie przygotowawczej na okres 3 lat.

1a. Osobę, którą powołano na stanowisko Szefa CBA, albo której powierzono obowiązki Szefa CBA, mianuje się funkcjonariuszem w służbie stałej.

2. W okresie służby przygotowawczej funkcjonariusz CBA podlega szkoleniu.

3. Po upływie okresu służby przygotowawczej i uzyskaniu pozytywnej oceny ogólnej w opinii służbowej funkcjonariusz zostaje mianowany funkcjonariuszem w służbie stałej.

4. W przypadku przerwy w wykonywaniu przez funkcjonariusza obowiązków służbowych trwającej łącznie dłużej niż 30 dni Szef CBA może przedłużyć okres jego służby przygotowawczej.

5. W uzasadnionych przypadkach Szef CBA może skrócić okres służby przygotowawczej albo zwolnić funkcjonariusza od odbywania tej służby.

Art. 54. 1. Szef CBA jest właściwy do przyjmowania do służby w CBA, mianowania funkcjonariuszy na stanowiska służbowe oraz ich przenoszenia, delegowania, oddelegowania, zwalniania i odwoływania ze stanowisk służbowych, zawieszania i uchylania zawieszenia w czynnościach służbowych, zwalniania ze służby oraz stwierdzania wygaśnięcia stosunku służbowego.

2. W sprawach osobowych funkcjonariuszy innych, niż wymienione w ust. 1, są właściwi przełożeni, upoważnieni przez Szefa CBA.

3. Sprawy osobowe, o których mowa w ust. 1, są załatwiane w drodze decyzji.

4. Mianowanie na stanowisko służbowe odbywa się z uwzględnieniem wykształcenia i kwalifikacji zawodowych funkcjonariusza.

5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stanowiska służbowe w CBA oraz wymagania, co do wykształcenia i kwalifikacji zawodowych, jakim powinni odpowiadać funkcjonariusze na poszczególnych stanowiskach służby, mając na względzie zapewnienie realizacji przez funkcjonariuszy ustawowych zadań CBA.

Art. 54a. W sprawach wynikających ze stosunku służbowego Szefa CBA jest właściwy Prezes Rady Ministrów lub upoważniony przez niego minister powołany w celu koordynowania działalności służb specjalnych. Upoważnienie nie może obejmować spraw, o których mowa w art. 6.

Art. 55. 1. Czas pełnienia służby funkcjonariusza jest określany wymiarem jego obowiązków, z uwzględnieniem prawa do wypoczynku.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rozkład czasu służby, z uwzględnieniem czasu na wypocinek oraz przypadków przedłużenia czasu służby funkcjonariuszy, uzasadnionych potrzebą zapewnienia niezakłóconego toku służby.

Art. 56. (uchylony)

Art. 56a. 1. W sprawach bezpieczeństwa i higieny służby stosuje się odpowiednio przepisy działu dziesiątego ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 2019 r. poz. 1040, 1043 i 1495), zwanej dalej „Kodeksem pracy”, a także przepisy wykonawcze wydane na jego podstawie, z wyłączeniem przepisów art. 207 § 2 pkt 7, art. 209¹ § 4, art. 228, art. 229 § 1–1², art. 230 § 2, art. 231, art. 234 § 1–3¹, art. 235–235², art. 237–237², art. 237⁷, art. 237⁸ i art. 237⁹ § 1 i 2 w zakresie dotyczącym odzieży i obuwia roboczego, art. 237⁹ § 3, art. 237¹¹ § 4, art. 237^{11a} § 1 i 3–6 oraz art. 237¹²–237¹⁴.

2. W zakresie określonym w ust. 1:

- 1) Szef CBA wykonuje obowiązki pracodawcy;
- 2) przełożony wykonuje obowiązki osoby kierującej pracownikami;
- 3) funkcjonariusz realizuje obowiązki i uprawnienia pracownika, uwzględniając zalecenia wydawane przez służbę bezpieczeństwa i higieny służby.

3. Przepisy art. 209², art. 209³, art. 210 § 1–5 oraz przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 210 § 6 Kodeksu pracy stosuje się, jeżeli nie zagraża to prawidłowej realizacji czynności podejmowanych w celu realizacji zadań, o których mowa w art. 2 ust. 1 lub art. 30.

4. Na pierwsze badanie okresowe funkcjonariusz jest kierowany w terminie 3 lat od dnia przyjęcia do służby.

5. W czasie wykonywania zadań służbowych, w okolicznościach uzasadnionych stanem wyższej konieczności, funkcjonariusz może odstąpić od przestrzegania zasad bezpieczeństwa i higieny służby, z zachowaniem dostępnych w danych warunkach zabezpieczeń, jeżeli w jego ocenie, dokonanej w miejscu i czasie wykonywania czynności służbowej, istnieje prawdopodobieństwo uratowania życia ludzkiego, w szczególności gdy:

- 1) z powodu braku specjalistycznego uzbrojenia, wyposażenia lub innego sprzętu zachodzi konieczność zastosowania środka zastępczego;
- 2) fizyczne warunki i umiejętności funkcjonariusza mogą zastąpić możliwość użycia właściwego uzbrojenia, wyposażenia lub innego sprzętu;
- 3) funkcjonariusz wykona czynność dobrowolnie.

Art. 57. 1. Funkcjonariusz podlega opiniowaniu służbowemu, nie rzadziej niż raz na 2 lata.

2. Funkcjonariusz w służbie przygotowawczej podlega opiniowaniu służbowemu, nie rzadziej niż raz na 6 miesięcy.

3. Funkcjonariusza zapoznaje się z opinią służbową w terminie 7 dni od dnia jej sporządzenia; może on w terminie 7 dni od dnia zapoznania się z opinią służbową wnieść odwołanie do wyższego przełożonego.

4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wzór formularza opinii służbowej, szczegółowe warunki i tryb opiniowania funkcjonariuszy, uwzględniając przesłanki opiniowania i jego częstotliwości, kryteria brane pod uwagę przy opiniowaniu i skalę ocen, właściwość przełożonych w zakresie wydawania opinii, tryb zapoznawania funkcjonariuszy z opinią służbową oraz tryb wnoszenia i rozpatrywania odwołań od opinii.

Art. 58. 1. Funkcjonariusza można odwołać z zajmowanego stanowiska i przenieść do dyspozycji Szefa CBA.

2. Funkcjonariusz może pozostawać w dyspozycji Szefa CBA nieprzerwanie nie dłużej niż 4 miesiące.

3. Po upływie okresu, o którym mowa w ust. 2, funkcjonariusza przenosi się na określone stanowisko służbowe, a w przypadku niewyrażenia przez niego pisemnej zgody na przeniesienie na to stanowisko, funkcjonariusza zwalnia się ze służby z zachowaniem uprawnień przewidzianych dla funkcjonariuszy zwalnianych na podstawie art. 64 ust. 2 pkt 4, chyba że spełnia warunki do zwolnienia ze służby na korzystniejszych zasadach.

4. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb przenoszenia funkcjonariuszy do dyspozycji Szefa CBA, z uwzględnieniem sposobu pełnienia służby w okresie pozostawania w tej dyspozycji.

Art. 59. 1. Funkcjonariusz z urzędu lub na własną prośbę może być przeniesiony do pełnienia służby albo delegowany na okres do 6 miesięcy do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości.

2. Szef CBA w uzasadnionych przypadkach może przedłużyć okres delegowania, o którym mowa w ust. 1, do 12 miesięcy.

Art. 60. 1. Funkcjonariuszowi można powierzyć, na okres do 6 miesięcy, pełnienie obowiązków służbowych na innym stanowisku. W takim przypadku uposażenie funkcjonariusza nie może być obniżone.

2. Funkcjonariusza, gdy jest to uzasadnione realizacją zadań CBA, za jego zgodą, można oddelegować do wykonywania zadań służbowych poza CBA, po przeniesieniu go do dyspozycji Szefa CBA. Przepisów art. 58 nie stosuje się.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb oddelegowania, uprawnienia i obowiązki funkcjonariusza w czasie oddelegowania, wysokość i sposób wypłacania uposażenia i innych świadczeń pieniężnych przysługujących oddelegowanemu funkcjonariuszowi, uwzględniając miejsce oraz charakter i zakres wykonywanych przez niego zadań służbowych poza CBA, a także ustali, z uwzględnieniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, szczególne uprawnienia i obowiązki funkcjonariusza pełniącego służbę poza granicami kraju.

Art. 61. 1. Funkcjonariusza przenosi się na niższe stanowisko służbowe w przypadku wymierzenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe.

2. Funkcjonariusza można przenieść na niższe stanowisko służbowe w przypadku:

- 1) orzeczenia przez właściwą komisję lekarską trwałej niezdolności do pełnienia służby na zajmowanym stanowisku służbowym, jeżeli nie ma możliwości mianowania go na stanowisko równorzędne;
- 2) nieprzydatności na zajmowanym stanowisku służbowym, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej;
- 3) niewywiązywania się z obowiązków służbowych na zajmowanym stanowisku służbowym, stwierdzonego w okresie służby stałej w dwóch kolejnych opiniach służbowych;
- 4) likwidacji zajmowanego stanowiska służbowego, gdy nie ma możliwości mianowania go na równorzędne stanowisko służbowe.

3. Funkcjonariusza można przenieść na niższe stanowisko służbowe również na jego pisemną prośbę.

4. Funkcjonariusz, który nie wyraził zgody na przeniesienie na niższe stanowisko służbowe z przyczyn określonych w ust. 2, może być zwolniony ze służby.

Art. 62. 1. Funkcjonariusza zawieszają w czynnościach służbowych, na czas nie dłuższy niż 3 miesiące, w przypadku wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwa skarbowe.

2. Funkcjonariusza można zawiesić w czynnościach służbowych, na czas nie dłuższy niż 3 miesiące, w przypadku wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo nieumyślne ścigane z oskarżenia publicznego, postępowania w sprawie o wykroczenie lub wykroczenie skarbowe oraz postępowania dyscyplinarnego, jeżeli jest to celowe z uwagi na dobro postępowania.

3. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres zawieszenia w czynnościach służbowych można przedłużyć na dalszy czas oznaczony, nie dłuższy niż do dnia uprawomocnienia się orzeczenia wydanego w postępowaniu karnym, karnym skarbowym lub postępowaniu w sprawie o wykroczenie lub wykroczenie skarbowe, a w pozostałych przypadkach na czas nie dłuższy niż 12 miesięcy.

4. Zawieszenie w czynnościach służbowych polega na odsunięciu funkcjonariusza od wykonywania obowiązków służbowych.

5. Od decyzji o zawieszeniu funkcjonariusza w czynnościach służbowych, funkcjonariusz może zwrócić się do Szefa CBA z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy.

6. Funkcjonariusz zawieszony w czynnościach służbowych jest obowiązany:

- 1) niezwłocznie zdać broń i legitymację służbową oraz przedmioty związane z wykonywanymi przez niego zadaniami, a w szczególności akta i dokumenty prowadzonych przez niego spraw;
- 2) informować kierownika jednostki organizacyjnej o zamiarze opuszczenia miejsca zamieszkania na okres dłuższy niż 3 dni.

Art. 63. 1. Funkcjonariusz może być skierowany do komisji lekarskiej, o której mowa w art. 49:

- 1) z urzędu lub na jego wniosek – w celu określenia stanu zdrowia oraz ustalenia zdolności fizycznej i psychicznej do służby, jak również związku poszczególnych chorób ze służbą;
- 2) z urzędu – w celu sprawdzenia prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby lub prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego.

1a. Funkcjonariusz jest obowiązany poddać się badaniom zleconym przez komisję lekarską, w tym również badaniom specjalistycznym, psychologicznym i dodatkowym.

1b. W przypadku gdy przeprowadzone badania i zgromadzona dokumentacja nie pozwalają na wydanie orzeczenia, funkcjonariusz może zostać skierowany na obserwację w podmiocie leczniczym, jeżeli wyraża na to zgodę.

2. Funkcjonariusz może być również poddany badaniom poligraficznym. O skierowaniu funkcjonariusza na te badania decyduje Szef CBA. Decyzja Szefa CBA nie wymaga uzasadnienia.

Art. 64. 1. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w przypadku:

- 1) orzeczenia trwałej niezdolności do służby przez komisję lekarską;
- 2) nieprzydatności do służby, stwierdzonej w opinii służbowej w okresie służby przygotowawczej;
- 3) wymierzenia kary dyscyplinarnej wydalenia ze służby;
- 4) utraty obywatelstwa polskiego lub nabycia obywatelstwa innego państwa;
- 5) podania nieprawdy w oświadczeniu składanym na podstawie art. 10 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne, stwierdzonego w drodze postępowania dyscyplinarnego;
- 6) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za popełnione umyślnie przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 7) objęcia kierowniczego stanowiska państwowego albo objęcia funkcji z wyboru w organach samorządu terytorialnego.

2. Funkcjonariusza można zwolnić ze służby w przypadku:

- 1) niewywiązywania się z obowiązków służbowych w okresie odbywania służby stałej, stwierdzonego w dwóch kolejnych opiniach;
- 2) tymczasowego aresztowania;
- 3) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo inne niż określone w ust. 1 pkt 6;
- 4) nabycia prawa do emerytury w pełnym wymiarze, określonego w przepisach odrębnych;
- 5) wniesienia aktu oskarżenia w przypadku umyślnego przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego;
- 6) niezłożenia w terminie oświadczenia, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne;
- 6a) dwukrotnego nieusprawiedliwionego niestawienia się na badania, o których mowa w art. 63 ust. 1a, lub niepoddania się im, albo w przypadku dwukrotnego nieusprawiedliwionego niestawienia się na obserwację w podmiocie leczniczym, w przypadku wyrażenia zgody przez funkcjonariusza, chyba że skierowanie do komisji lekarskiej nastąpiło na wniosek funkcjonariusza;
- 7) odmowy poddania się badaniu, o którym mowa w art. 63 ust. 2;
- 7a) upływu 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby;
- 8) popełnienia przestępstwa ściganego z oskarżenia publicznego, w sytuacji gdy okoliczności jego popełnienia nie budzą wątpliwości.

3. Funkcjonariusza zwalnia się ze służby w terminie do 3 miesięcy od dnia pisemnego zgłoszenia przez niego wystąpienia ze służby.

Art. 65. Stosunek służbowy funkcjonariusza wygasa w przypadku:

- 1) śmierci funkcjonariusza lub stwierdzenia zaginięcia, o którym mowa w art. 98 ust. 4;
- 2) nieobecności funkcjonariusza w służbie przez okres powyżej 3 miesięcy z powodu tymczasowego aresztowania, chyba że wcześniej nastąpiło zwolnienie funkcjonariusza ze służby.

Art. 66. 1. W przypadku uchylenia prawomocnego wyroku skazującego lub prawomocnego orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego i wydania orzeczenia o umorzeniu postępowania karnego albo w przypadku uchylenia kary dyscyplinarnej wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe lub kary wydalenia ze służby, ulegają uchyleniu skutki, jakie wynikły dla funkcjonariusza w związku z wyznaczeniem na niższe stanowisko służbowe. O uchyleniu innych skutków decyduje Szef CBA.

2. W przypadku uchylenia prawomocnego wyroku skazującego lub prawomocnego orzeczenia o warunkowym umorzeniu postępowania karnego i wydania prawomocnego wyroku uniewinniającego, ulegają uchyleniu wszystkie skutki, jakie powstały dla funkcjonariusza w wyniku postępowania dyscyplinarnego przeprowadzonego w związku z oskarżeniem o popełnienie przestępstwa stanowiącego przedmiot rozstrzygnięcia sądu.

3. Jeżeli w przypadku, o którym mowa w ust. 2, podstawę orzeczenia kary dyscyplinarnej stanowiły przesłanki inne niż tylko oskarżenie o popełnienie przestępstwa, o uchyleniu skutków, jakie powstały dla funkcjonariusza w wyniku postępowania dyscyplinarnego, decyduje Szef CBA. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.

Art. 67. Zwolnienie funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 2 i ust. 2 pkt 1 nie może nastąpić przed upływem 3 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby, chyba że funkcjonariusz zgłosi pisemnie wystąpienie ze służby.

Art. 68. 1. Funkcjonariusza nie można zwolnić ze służby w okresie ciąży, w czasie urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego, urlopu rodzicielskiego lub urlopu wychowawczego, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 64 ust. 1 pkt 3, 4, 6 i 7 oraz ust. 2 pkt 2–5.

2. W przypadku zwolnienia funkcjonariusza ze służby na podstawie art. 64 ust. 2 pkt 4 w okresie ciąży, w czasie urlopu macierzyńskiego, urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu ojcowskiego lub urlopu rodzicielskiego przysługuje mu uposażenie do końca okresu ciąży oraz trwania wymienionego urlopu.

3. Funkcjonariuszowi zwolnionemu na podstawie art. 58 ust. 3 lub art. 64 ust. 2 pkt 4 w czasie urlopu wychowawczego, przysługują do końca okresu, na który ten urlop został udzielony:

- 1) świadczenie pieniężne, wypłacane na zasadach obowiązujących przy wypłacaniu zasiłku wychowawczego;
- 2) inne uprawnienia przewidziane dla zwalnianych z pracy w czasie urlopu wychowawczego z przyczyn nie dotyczących pracowników.

Art. 69. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby otrzymuje niezwłocznie świadectwo służby.

2. Funkcjonariusz może żądać sprostowania świadectwa służby w terminie 7 dni od dnia jego otrzymania.

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, dane, które należy podać w świadectwie służby, a także tryb wydawania i sprostowania świadectwa służby oraz formularz świadectwa służby, uwzględniając właściwość przełożonych w tych sprawach oraz specyfikę służby.

Art. 70. 1. W CBA mogą być zatrudniani pracownicy.

2. Do pracowników, o których mowa w ust. 1, stosuje się odpowiednio przepisy art. 72.

Rozdział 6

Obowiązki i prawa oraz uposażenie funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Art. 71. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany dochować obowiązków wynikających z rotacji złożonej przysięgi.

2. Funkcjonariusz jest obowiązany odmówić wykonania polecenia przełożonego, jeżeli wykonanie polecenia łączyłoby się z popełnieniem przestępstwa.

3. O odmowie wykonania polecenia, o którym mowa w ust. 2, funkcjonariusz informuje Szefa CBA, z pominięciem drogi służbowej.

Art. 72. 1. Funkcjonariuszowi nie wolno pozostawać w stosunku pracy oraz podejmować innego zajęcia zarobkowego poza służbą.

2. W stosunku do funkcjonariuszy mają zastosowanie ograniczenia w prowadzeniu działalności gospodarczej wynikające z ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ograniczeniu prowadzenia działalności gospodarczej przez osoby pełniące funkcje publiczne. Funkcjonariusze obowiązani są do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym na zasadach, w trybie i w terminach określonych w przepisach tej ustawy.

3. Funkcjonariusze CBA składają oświadczenia, o których mowa w ust. 2, Szefowi CBA. Szef CBA i jego zastępcy składają oświadczenia Prezesowi Rady Ministrów, który dokonuje analizy zawartych w nich danych.

3a. Oświadczenia, o których mowa w ust. 2, Szefa CBA i jego zastępców są zamieszczane bez ich zgody, w terminie 7 dni od dnia złożenia oświadczenia, na stronach podmiotowych Biuletynu Informacji Publicznej CBA, z wyłączeniem danych dotyczących daty i miejsca urodzenia, numeru PESEL, miejsca zamieszkania i położenia wskazanych w oświadczeniu nieruchomości.

4. Szef CBA może zezwolić funkcjonariuszowi na wykonywanie poza służbą zajęcia zarobkowego o charakterze naukowym, dydaktycznym, badawczo-dydaktycznym lub badawczym, jeżeli nie koliduje to z wykonywaniem przez niego zadań służbowych i nie godzi w dobro służby.

5. Funkcjonariusz jest obowiązany poinformować Szefa CBA o zaciąganych zobowiązaniach finansowych, a także zobowiązaniach małżonka lub osoby pozostającej z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, jeżeli wysokość zobowiązania łącznie przekracza pięciokrotność miesięcznego uposażenia funkcjonariusza.

6. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, zakres danych przekazywanych przez funkcjonariusza w przypadkach, o których mowa w ust. 4 i 5, uwzględniając wymagania określone w przepisach o ochronie danych osobowych.

Art. 73. 1. Funkcjonariusz nie może być członkiem partii politycznej ani uczestniczyć w działalności tej partii lub na jej rzecz.

2. Funkcjonariusz nie może pełnić funkcji publicznej.

3. Funkcjonariusze nie mogą zrzeszać się w związkach zawodowych.

4. Funkcjonariusz jest obowiązany uzyskać zezwolenie Szefa CBA na przynależność do organizacji lub stowarzyszeń krajowych, zagranicznych albo międzynarodowych.

Art. 74. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany uzyskać zezwolenie Szefa CBA na wyjazd za granicę poza obszar Unii Europejskiej.

2. Funkcjonariusz jest obowiązany poinformować przełożonego o wyjeździe za granicę do państw członkowskich Unii Europejskiej.

3. Szef CBA określi, w drodze zarządzenia, przypadki, w których uzyskanie zezwolenia lub wykonanie obowiązku, o którym mowa w ust. 1 i 2, nie jest wymagane, a także obowiązki funkcjonariusza wyjeżdżającego za granicę i powracającego z zagranicy.

Art. 75. Funkcjonariusz w związku z wykonywaniem zadań służbowych korzysta z ochrony przewidzianej w przepisach Kodeksu karnego dla funkcjonariuszy publicznych.

Art. 76. 1. Funkcjonariuszowi przysługuje zwrot kosztów poniesionych na ochronę prawną, jeżeli postępowanie karne wszczęte przeciwko niemu o przestępstwo popełnione w związku z wykonywaniem czynności służbowych zostanie zakończone prawomocnym orzeczeniem o umorzeniu wobec braku ustawowych znamion czynu zabronionego lub niepełnienia przestępstwa albo wyrokiem uniewinniającym.

2. Koszty w wysokości odpowiadającej określoneemu w odrębnych przepisach wynagrodzeniu jednego obrońcy zwraca się ze środków CBA.

Art. 77. (uchylony)

Art. 78. 1. Funkcjonariusze otrzymują nieodpłatnie uzbrojenie i wyposażenie niezbędne do wykonywania czynności służbowych.

2. Szef CBA określi, w drodze zarządzenia, normy wyposażenia i uzbrojenia oraz szczegółowe zasady dostępu do wyposażenia i uzbrojenia, jego przyznawania i użytkowania.

Art. 79. (uchylony)

Art. 80. 1. Jeżeli funkcjonariusz zwolniony ze służby nie spełnia warunków do nabycia prawa do emerytury policyjnej lub policyjnej renty inwalidzkiej, od uposażenia wypłaconego funkcjonariuszowi po dniu 31 grudnia 1998 r. do dnia zwolnienia ze służby, od którego nie odprowadzono składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, przekazuje się do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składki za ten okres przewidziane w ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300, z późn. zm.²⁰⁾).

²⁰⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2019 r. poz. 303, 730, 1495, 1553, 1590 i 1655.

2. Przez uposażenie stanowiące podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, o którym mowa w ust. 1, rozumie się uposażenie zasadnicze, dodatki do uposażenia oraz nagrody roczne i uznaniowe, odpowiednio przeliczone zgodnie z art. 110 ustawy, o której mowa w ust. 1.

3. Składki przekazuje się również w przypadku, gdy funkcjonariusz spełnia jedynie warunki do nabycia prawa do policyjnej renty inwalidzkiej. Przekazanie składek następuje na wniosek funkcjonariusza.

4. Składki podlegają waloryzacji wskaźnikiem waloryzacji składek określonym na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 i 2245 oraz z 2019 r. poz. 39, 730, 752 i 1622).

5. Przy obliczaniu kwoty należnych składek, waloryzowanych na podstawie ust. 4, stosuje się odpowiednio art. 19 ust. 1 oraz art. 22 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy, o której mowa w ust. 1.

6. Przepisy ust. 1–5 stosuje się również do funkcjonariusza, jeżeli po zwolnieniu ze służby, pomimo spełnienia warunków do nabycia prawa do emerytury policyjnej, zgłosił wniosek o przyznanie emerytury z tytułu podlegania ubezpieczeniom społecznym.

7. W przypadku, o którym mowa w ust. 3 i 6, kwotę należnych, zwaloryzowanych składek przekazuje się niezwłocznie na podstawie zawiadomienia przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych o nabyciu przez funkcjonariusza prawa do emerytury lub renty przewidzianej w przepisach, o których mowa w ust. 4.

8. Kwota należnych, zwaloryzowanych składek stanowi przychody Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

9. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, tryb i terminy przekazywania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych składek, o których mowa w ust. 1, 3, 4 i 7, oraz jednostki do tego właściwe, mając na uwadze konieczność zapewnienia prawidłowego i niezwłocznego wykonywania czynności związanych z przekazywaniem tych składek.

Art. 81. 1. Okres służby funkcjonariusza traktuje się jako pracę w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze w rozumieniu ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

2. Funkcjonariuszowi, który po zwolnieniu ze służby w CBA podjął pracę, okres tej służby wlicza się do okresu zatrudnienia w zakresie wszelkich uprawnień wynikających z prawa pracy.

Art. 82. Funkcjonariuszowi przysługują uprawnienia pracownika związane z rodzicielstwem określone w Kodeksie pracy, z wyjątkiem art. 186⁷, jeżeli przepisy niniejszej ustawy nie stanowią inaczej. Przepis art. 189¹ stosuje się odpowiednio.

Art. 83. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, przebieg służby funkcjonariuszy. Rozporządzenie powinno określać:

- 1) szczegółowe warunki i tryb załatwiania spraw, w tym spraw osobowych funkcjonariuszy, nawiązania, rozwiązania lub wygaśnięcia stosunku służbowego, mianowania, przenoszenia, odwoływania i zwalniania ze stanowisk służbowych;
- 2) sposób usprawiedliwiania nieobecności w służbie;
- 3) rodzaje informacji, których ze względu na przebieg służby funkcjonariusza jest on obowiązany udzielić.

Art. 84. 1. Funkcjonariuszowi przysługuje prawo do corocznego płatnego urlopu wypoczynkowego w wymiarze 28 dni roboczych.

2. Funkcjonariusz nabywa prawo do pierwszego urlopu wypoczynkowego z upływem 6 miesięcy służby, w wymiarze połowy urlopu przysługującego mu po roku służby.

3. Prawo do urlopu wypoczynkowego w pełnym wymiarze funkcjonariusz nabywa z upływem roku służby. Do urlopu tego wlicza się urlop, o którym mowa w ust. 2.

4. Prawo do kolejnych urlopów funkcjonariusz nabywa w każdym następnym roku kalendarzowym.

5. Do okresu służby, od którego zależy prawo do urlopu, wlicza się okresy poprzedniego zatrudnienia i służby, bez względu na przerwy w zatrudnieniu i służbie oraz sposób rozwiązania stosunku pracy lub stosunku służbowego.

6. Przez dni robocze rozumie się dni od poniedziałku do piątku, z wyłączeniem dni ustawowo wolnych od pracy.

Art. 85. 1. Funkcjonariuszowi, który pełni służbę w warunkach szczególnie uciążliwych lub szkodliwych dla zdrowia albo gdy jest to uzasadnione szczególnymi właściwościami służby, może być przyznany płatny urlop dodatkowy w wymiarze do 7 dni roboczych rocznie.

2. Funkcjonariuszowi, który uzyskał zezwolenie na pobieranie nauki lub odbywanie studiów i naukę tę pobiera lub odbywa studia, jak również uzyskał zezwolenie na złożenie wniosku o wszczęcie postępowania w sprawie nadania stopnia doktora lub stopnia doktora habilitowanego, a także na odbycie aplikacji radcowskiej lub legislacyjnej, udziela się płatnego urlopu szkoleniowego w wymiarze:

- 1) na przygotowanie się do egzaminu wstępnego i jego złożenie – 7 dni;
- 2) w szkołach wyższych, w każdym roku studiów – 21 dni;
- 3) dla funkcjonariuszy pobierających naukę w szkołach pomaturalnych i na studiach podyplomowych – 14 dni w celu przygotowania się i złożenia egzaminu końcowego;
- 4) w celu przygotowania się do złożenia egzaminów doktorskich i obrony rozprawy doktorskiej lub dla przygotowania się do kolokwium habilitacyjnego – 28 dni;
- 5) w celu przygotowania się i złożenia egzaminu radcowskiego – 30 dni;
- 6) w celu przygotowania się i złożenia egzaminu po zakończeniu aplikacji legislacyjnej – 14 dni.

3. Funkcjonariuszowi w służbie stałej, na pisemny wniosek uzasadniony ważnymi względami osobistymi, można udzielić urlopu bezpłatnego w wymiarze do 6 miesięcy.

4. Funkcjonariuszowi udziela się płatnego urlopu okolicznościowego w celu zawarcia związku małżeńskiego, w przypadku urodzenia się dziecka, ślubu dziecka własnego, przysposobionego, pasierba, dziecka obcego przyjętego na wychowanie i utrzymanie, w ramach rodziny zastępczej, a także z powodu śmierci małżonka, dziecka, rodziców, rodzeństwa, teściów, dziadków i opiekunów oraz innej osoby pozostającej na utrzymaniu funkcjonariusza lub pod jego bezpośrednią opieką. Urlopu okolicznościowego można także udzielić funkcjonariuszowi w celu załatwienia ważnych spraw osobistych albo w innych przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie. Urlopu okolicznościowego udziela się w wymiarze do 5 dni.

5. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, rodzaje stanowisk, na których występują warunki szczególnie uciążliwe lub szkodliwe dla zdrowia, a także rodzaje innych stanowisk, na których przysługuje prawo do urlopu dodatkowego, o których mowa w ust. 1, albo, gdy jest to uzasadnione szczególnym charakterem zadań, uwzględniając specyfikę służby.

Art. 86. 1. Funkcjonariusz oddelegowany do pełnienia służby poza CBA ma prawo tylko do jednego urlopu wypoczynkowego, w wymiarze korzystniejszym.

2. Niewykorzystanej w okresie oddelegowania części urlopu wypoczynkowego, wynikającej z różnicy w wymiarach urlopów, udziela się funkcjonariuszowi po powrocie z oddelegowania.

Art. 87. 1. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb udzielania funkcjonariuszom urlopów, o których mowa w art. 84 i art. 85 ust. 1–4, mając na uwadze:

- 1) przełożonych właściwych w sprawach urlopów;
- 2) warunki udzielania płatnych urlopów szkoleniowych i okolicznościowych;
- 3) warunki udzielenia funkcjonariuszowi urlopu bezpłatnego;
- 4) sposób obliczania ekwiwalentu pieniężnego za niewykorzystany urlop wypoczynkowy oraz sposób obliczania wynagrodzenia za czas płatnych urlopów.

2. Rozporządzenie powinno uwzględniać prawo funkcjonariusza do odpoczynku oraz zapewnienie ciągłości i skuteczności realizacji zadań.

Art. 88. Funkcjonariuszowi, który osiąga znaczące wyniki w służbie, Szef CBA może udzielić następujących wyróżnień:

- 1) krótkoterminowego urlopu wypoczynkowego w wymiarze do 7 dni roboczych;
- 2) nagrody pieniężnej lub rzeczowej;
- 3) mianowania na wyższe stanowisko służbowe;
- 4) przedstawienia do orderu lub odznaczenia.

Art. 89. 1. Prawo do uposażenia powstaje z dniem powołania, powierzenia obowiązków albo mianowania funkcjonariusza na stanowisko służbowe.

2. Z tytułu służby funkcjonariusz otrzymuje jedno uposażenie i inne świadczenia pieniężne.

3. Uposażenie składa się z uposażenia zasadniczego i premii oraz z dodatku specjalnego, w przypadku jego przyznania.

4. Funkcjonariusz otrzymuje premię, której wysokość kształtuje się do 30% uposażenia zasadniczego, jednak nie mniej niż 1%.

4a. Szef CBA ustala wysokość premii funkcjonariusza na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej CBA, w której funkcjonariusz pełni służbę, a zastępcom Szefa CBA oraz kierownikom jednostek organizacyjnych CBA i ich zastępcom, bezpośrednio.

4b. Szef CBA ustala wysokość premii, na okres 6 miesięcy, w terminach:

- 1) od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 2) od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia danego roku.

4c. Szef CBA ustala wysokość premii w drodze decyzji. Wydanie decyzji nie jest wymagane w sytuacji, gdy wysokość premii nie ulega zmianie.

4d. Wysokość premii jest uzależniona od:

- 1) stopnia trudności, złożoności i sposobu realizacji zadań wykonywanych przez funkcjonariusza;
- 2) kwalifikacji zawodowych funkcjonariusza;
- 3) efektów pracy funkcjonariusza;
- 4) opinii służbowej poprzedzającej ustalenie wysokości premii.

4e. Szef CBA, w uzasadnionych przypadkach, a w szczególności w przypadku:

- 1) popełnienia przez funkcjonariusza przestępstwa, przestępstwa skarbowego lub przewinienia dyscyplinarnego,
- 2) niewywiązywania się przez funkcjonariusza z realizacji zadań służbowych,
- 3) znacznego obniżenia efektywności pracy funkcjonariusza

– może obniżyć wysokość premii przed upływem sześciomiesięcznego okresu, na który została ustalona.

4f. Szef CBA może ustalić wyższą wysokość premii, przed upływem sześciomiesięcznego okresu, na który została ustalona, jeżeli jest to uzasadnione charakterem i efektami bieżąco realizowanych zadań lub wykonywaniem przez funkcjonariusza czynności wykraczających poza zakres jego obowiązków służbowych.

4g. Szef CBA może, w drodze decyzji, przyznać dodatek specjalny, jeżeli funkcjonariusz:

- 1) realizuje zadania w szczególnie trudnych warunkach lub wymagające znacznego nakładu pracy, zaangażowania i odpowiedzialności, co w istotny sposób wpływa na efekty działalności CBA;
- 2) wykonuje obowiązki służbowe poza stałym miejscem pełnienia służby w okresie dłuższym niż 3 miesiące;
- 3) posiada wiedzę lub umiejętności specjalistyczne, szczególnie przydatne w realizacji złożonych przedsięwzięć lub działań CBA.

4h. Szef CBA ustala wysokość dodatku specjalnego na wniosek kierownika jednostki organizacyjnej CBA, w której funkcjonariusz pełni służbę, a zastępcom Szefa CBA oraz kierownikom jednostek organizacyjnych CBA i ich zastępcom, bezpośrednio.

4i. Szef CBA, przyznając dodatek specjalny, określa okres jego otrzymywania.

4j. Wysokość dodatku specjalnego nie może być wyższa niż 30% uposażenia zasadniczego funkcjonariusza.

5. Przeciętne uposażenie funkcjonariuszy stanowi wielokrotność kwoty bazowej, której wysokość ustaloną według odrębnych zasad określa ustawa budżetowa.

6. Rada Ministrów określa, w drodze rozporządzenia, wielokrotność kwoty bazowej, o której mowa w ust. 5, jednak nie może ona być niższa niż 3,5-krotność kwoty bazowej, uwzględniając specyfikę i warunki pełnionej służby.

7. Uposażenie jest płatne miesięcznie z góry.

Art. 90. 1. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, stawki uposażenia zasadniczego funkcjonariuszy na poszczególnych stanowiskach służbowych oraz wzrost uposażenia zasadniczego z tytułu wysługi lat, z uwzględnieniem trybu i terminów ich wypłacania.

2. (uchylony)

3. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, warunki i tryb zaliczania okresów służby i pracy, uwzględnianej przy ustalaniu wzrostu uposażenia, uwzględniając okresy innej służby traktowane jako równorzędne ze służbą w CBA, okresy zatrudnienia i inne okresy, które na podstawie odrębnych przepisów podlegają wliczeniu do okresu pracy.

Art. 91. 1. Roszczenia z tytułu prawa do uposażenia, świadczeń i innych należności pieniężnych ulegają przedawnieniu z upływem 3 lat od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

2. Organ właściwy do rozpatrywania roszczeń może nie uwzględnić przedawnienia, jeżeli opóźnienie w dochodzeniu roszczenia jest usprawiedliwione wyjątkowymi okolicznościami.

3. Bieg przedawnienia roszczenia z tytułu uposażenia i innych świadczeń oraz należności pieniężnych przerywa:

- 1) każda czynność przed Szefem CBA lub kierownikiem jednostki organizacyjnej CBA, podjęta bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia roszczenia;
- 2) uznanie roszczenia.

Art. 92. 1. Funkcjonariuszowi przysługują następujące świadczenia pieniężne:

- 1) należności za podróże służbowe i świadczenia przysługujące z tytułu przeniesienia lub delegowania do czasowego pełnienia służby w innej miejscowości;
- 2) świadczenia związane ze zwolnieniem ze służby.
- 3) (uchylony)
- 4) (uchylony)

2. W przypadku śmierci funkcjonariusza lub członka jego rodziny przysługują:

- 1) zasiłek pogrzebowy;
- 2) odprawa pośmiertna.

Art. 93. 1. Funkcjonariuszowi mogą być przyznawane nagrody roczne, uznaniowe, zapomogi oraz dodatek mieszkaniowy.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. Szef CBA określi, w drodze zarządzenia, wysokość funduszu na nagrody, zapomogi i dodatki mieszkaniowe, ustalając jednocześnie wysokość środków finansowych przeznaczonych na nagrody roczne, uznaniowe, zapomogi i dodatki mieszkaniowe oraz warunki zwiększania wysokości funduszu na nagrody uznaniowe, zapomogi i dodatki mieszkaniowe.

Art. 93a. 1. Funkcjonariusz pełniący służbę w danym roku kalendarzowym nabywa prawo do nagrody rocznej w wysokości 1/12 uposażenia otrzymanego w roku kalendarzowym, za który nagroda przysługuje.

2. (uchylony)

3. (uchylony)

4. Nagrodę roczną przysługującą zmarłemu funkcjonariuszowi wypłaca się uprawnionym do policyjnej renty rodzinnej członkom rodziny funkcjonariusza.

5. Do uposażenia, o którym mowa w ust. 1, nie wlicza się uposażenia otrzymanego w okresie zawieszenia w czynnościach służbowych albo tymczasowego aresztowania, chyba że postępowanie będące przyczyną zawieszenia lub aresztowania umorzono albo w jego wyniku funkcjonariusz został uniewinniony.

6. Nagrodę roczną obniża się, nie więcej niż o 50% jej wysokości określonej w ust. 1, w przypadkach:

- 1) warunkowego umorzenia prowadzonego przeciwko funkcjonariuszowi postępowania karnego albo odstąpienia przez sąd od wymierzenia kary;
- 2) wymierzenia funkcjonariuszowi kary dyscyplinarnej nagany;
- 3) skazania funkcjonariusza prawomocnym wyrokiem sądu za popełnione nieumyślnie przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe.

7. W przypadkach, o których mowa w ust. 6, przy ustalaniu wysokości nagrody rocznej kierownik jednostki organizacyjnej uwzględnia charakter popełnionego czynu lub przewinienia, jego skutki i rodzaj oraz dotychczasowe wyniki w służbie.

8. Nagroda roczna nie przysługuje w przypadkach:

- 1) skazania funkcjonariusza prawomocnym wyrokiem sądu za popełnione umyślnie przestępstwo ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe;
- 2) wymierzenia funkcjonariuszowi kary dyscyplinarnej:
  - a) wydalenia ze służby,
  - b) wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe,
  - c) ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku;
- 3) zwolnienia ze służby na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 2, 4 lub 5 albo art. 64 ust. 2 pkt 1.

9. Obniżenie lub pozbawienie prawa do nagrody rocznej następuje za rok kalendarzowy, w którym funkcjonariusz popełnił czyn będący przedmiotem postępowania karnego, karnego skarbowego lub dyscyplinarnego, a jeżeli nagroda została funkcjonariuszowi wypłacona – za rok, w którym postępowanie zostało zakończone prawomocnym orzeczeniem.

10. Nagrodę roczną wypłaca się w ciągu pierwszych trzech miesięcy kalendarzowych następujących po roku, za który przysługuje nagroda roczna, z wyjątkiem nagrody rocznej przysługującej funkcjonariuszowi zwalnianemu ze służby oraz nagrody rocznej przysługującej zmarłemu funkcjonariuszowi, które wypłaca się niezwłocznie, po stwierdzeniu wygaśnięcia stosunku służbowego.

Art. 93b. 1. Funkcjonariuszowi można przyznać nagrodę uznaniową za uzyskiwanie znaczących wyników w służbie, wykonywanie zadań służbowych w szczególnie trudnych warunkach lub wymagających znacznego nakładu pracy, zaangażowania i odpowiedzialności, a także w razie dokonania czynu świadczącego o odwadze funkcjonariusza.

2. Wysokość nagrody uznaniowej powinna być adekwatna do warunków, uzasadniających jej przyznanie.

3. Nagrodę uznaniową przyznaje Szef CBA.

Art. 93c. 1. Funkcjonariuszowi, w przypadku zdarzenia losowego, powodującego pogorszenie sytuacji materialnej jego i jego rodziny, można przyznać zapomogę. Przy określaniu wysokości zapomogi uwzględnia się wszystkie okoliczności mające wpływ na sytuację materialną.

2. W związku ze śmiercią funkcjonariusza zapomogę można przyznać również członkom jego rodziny uprawnionym do policyjnej renty rodzinnej.

3. Zapomogę przyznaje Szef CBA.

Art. 93d. 1. Funkcjonariuszowi przyznaje się, w drodze decyzji, dodatek mieszkaniowy, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami CBA oraz jeżeli:

- 1) on sam, małżonek lub osoba pozostająca z nim we wspólnym gospodarstwie domowym nie posiadają lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej;
- 2) został przeniesiony do pełnienia służby w innej miejscowości, w której on sam, współmałżonek lub osoba pozostająca z nim we wspólnym gospodarstwie domowym nie posiadają lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego;
- 3) został przeniesiony do pełnienia służby w innej miejscowości i nie został zakwaterowany na koszt CBA.

2. Miejscowością pobliską jest miejscowość, do której czas dojazdu publicznymi środkami transportu zbiorowego przewidziany w rozkładzie jazdy, łącznie z przesiadkami, nie przekracza w obie strony dwóch godzin, licząc od stacji (przystanku) najbliższego miejsca pełnienia służby do stacji (przystanku) najbliższego miejsca zamieszkania, bez uwzględnienia czasu dojazdu do i od stacji (przystanku) w obrębie miejscowości, z której funkcjonariusz dojeżdża, oraz miejscowości, w której pełni służbę.

3. Funkcjonariuszowi nie przyznaje się dodatku mieszkaniowego, jeżeli:

- 1) jego małżonek lub osoba pozostająca z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, pełniący służbę w CBA, uzyskują dodatek mieszkaniowy na lokal lub dom jednorodzinny w tej samej miejscowości;
- 2) on sam lub osoby, o których mowa w pkt 1, posiadają, w tym również w miejscowości innej niż określona w ust. 1 pkt 1, lokal mieszkalny lub dom jednorodzinny z którego wynajmowania uzyskują dochód;

3) otrzymując dodatek mieszkaniowy w okresie poprzedzającym złożenie wniosku, w przypadku zmiany stanu faktycznego mającego wpływ na uprawnienie do otrzymywania przysługującego świadczenia lub na jego wysokość, nie dopełnił obowiązku powiadomienia o tym Szefa CBA.

4. Dodatek mieszkaniowy przyznaje się na podstawie wniosku funkcjonariusza, zawierającego:

- 1) uzasadnienie;
- 2) dokumenty, potwierdzające tytuł prawny do lokalu lub domu jednorodzinnego;
- 3) oświadczenie, że nie zachodzą warunki, o których mowa w ust. 3;
- 4) zobowiązanie do niezwłocznego pisemnego zawiadomienia Szefa CBA o każdej zmianie, mającej wpływ na uprawnienie do otrzymywania dodatku mieszkaniowego lub na jego wysokość.

5. Szef CBA przyznaje dodatek mieszkaniowy na okres najmu, nie dłuższy jednak niż na okres roku i pod warunkiem spełniania przez cały ten okres przesłanek, uzasadniających jego przyznanie.

6. Dodatek mieszkaniowy można przyznać do wysokości wynikającej z przedstawionych dokumentów, przy uwzględnieniu sytuacji rodzinnej i majątkowej funkcjonariusza oraz średnich cen rynkowych najmu w miejscu pełnienia służby w dniu przyznania dodatku mieszkaniowego.

7. Wypłatę dodatku mieszkaniowego wstrzymuje się w przypadku niespełniania przesłanek, uzasadniających jego przyznanie.

Art. 94. 1. Świadczeniami, o których mowa w art. 92 ust. 1 pkt 1, są:

- 1) dieta stanowiąca ekwiwalent pieniężny na pokrycie kosztów wyżywienia w czasie podróży służbowej;
- 2) zwrot kosztów przejazdów na trasie od stałego miejsca pełnienia służby do miejscowości stanowiącej cel podróży służbowej i z powrotem oraz noclegów bądź ryczałt za nocleg;
- 3) diety za czas przejazdu i pierwszą dobę pobytu w nowej miejscowości pełnienia służby;
- 4) zwrot kosztów przejazdu do miejscowości przeniesienia lub delegowania;
- 5) zasilek osiedleniowy z tytułu przeniesienia do pełnienia służby w innej miejscowości.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i tryb przyznawania świadczeń, o których mowa w ust. 1, a także sposób ich wypłaty, uwzględniając charakter zadań funkcjonariusza odbywającego podróż służbową lub przeniesionego lub delegowanego do pełnienia służby w innej miejscowości oraz zróżnicowanie kosztów utrzymania.

Art. 95. 1. Z uposażenia funkcjonariuszy mogą być dokonywane potrącenia na podstawie sądowych i administracyjnych tytułów wykonawczych oraz na podstawie przepisów szczególnych – na zasadach określonych w przepisach o egzekucji sądowej lub postępowaniu egzekucyjnym w administracji albo w innych przepisach szczególnych.

2. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, terminy płatności uposażenia i innych świadczeń pieniężnych, a także właściwość i tryb postępowania w sprawach wypłacania świadczeń pieniężnych oraz dokonywania potrąceń z tych należności, uwzględniając formy wypłaty świadczeń pieniężnych oraz maksymalny dopuszczalny okres opóźnienia w ich wypłacie.

Art. 96. 1. Funkcjonariusz zwolniony ze służby na podstawie art. 58 ust. 3, art. 61 ust. 4 i art. 64 ust. 1 pkt 1 i 7, ust. 2 pkt 1 i 4 oraz ust. 3 otrzymuje:

- 1) odprawę;
- 2) ekwiwalent pieniężny za urlop wypoczynkowy niewykorzystany w roku zwolnienia ze służby oraz za urlopy zaległe.

2. Funkcjonariusz zwolniony na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 2–6 oraz ust. 2 pkt 2, 3 i 5–8 otrzymuje ekwiwalent pieniężny, o którym mowa w ust. 1 pkt 2.

Art. 97. 1. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza w służbie stałej równa się wysokości sześciomiesięcznego uposażenia, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym albo w ostatnim dniu pozostawania w dyspozycji Szefa CBA. Odprawa ulega zwiększeniu o 20% uposażenia za każdy dalszy pełny rok wysługi ponad 5 lat nieprzerwanej służby, aż do wysokości ośmiomiesięcznego uposażenia. Okres służby przekraczający 6 miesięcy liczy się jako pełny rok.

2. Wysokość odprawy dla funkcjonariusza w służbie przygotowawczej równa się wysokości jednomiesięcznego uposażenia, należnego na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym albo w ostatnim dniu pozostawania w dyspozycji Szefa CBA.

Art. 98. 1. W przypadku śmierci funkcjonariusza pozostalej po nim rodzinie przysługuje odprawa pośmiertna w takiej wysokości, w jakiej przysługiwałaby temu funkcjonariuszowi odprawa, gdyby był zwolniony ze służby.

2. W przypadku śmierci funkcjonariusza, pozostającej w związku z jego służbą, pozostalej po nim rodzinie przysługuje świadczenie pieniężne w podwójnej wysokości renty rodzinnej, wypłacane miesięcznie z budżetu państwa z części, której dysponentem jest CBA.

3.²¹⁾ Świadczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługują małżonkowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej, a w dalszej kolejności dzieciom oraz rodzicom, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

3.²²⁾ Świadczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługują małżonkowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej, a w dalszej kolejności dzieciom oraz rodzicom, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

4. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się także do zaginionych funkcjonariuszy. Zaginięcie funkcjonariusza oraz związek tego zaginięcia ze służbą stwierdza Szef CBA.

Art. 99. 1. Funkcjonariuszowi w służbie stałej, zwolnionemu ze służby na podstawie art. 64 ust. 1 pkt 1, wypłaca się co miesiąc przez okres roku po zwolnieniu ze służby świadczenie pieniężne w wysokości odpowiadającej uposażeniu należnemu na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym albo w ostatnim dniu pozostawania w dyspozycji Szefa CBA.

2. Funkcjonariuszowi uprawnionemu do świadczenia określonego w ust. 1, który nabył prawo do zaopatrzenia emerytalnego, przysługuje prawo wyboru jednego z tych świadczeń.

3. Funkcjonariuszowi zwolnionemu ze służby na podstawie art. 64 ust. 2 pkt 4, który z powodu nadal trwającej choroby nie może podjąć zatrudnienia, wypłaca się co miesiąc świadczenie pieniężne określone w ust. 1 przez okres choroby, nie dłużej jednak niż przez 3 miesiące, chyba że wcześniej właściwa komisja lekarska wyda orzeczenie o inwalidztwie stanowiące podstawę do ustalenia prawa do renty inwalidzkiej.

Art. 100. 1. W przypadku śmierci funkcjonariusza, niezależnie od odprawy pośmiertnej, o której mowa w art. 98 ust. 1, przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

- 1) 4000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;
- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w pkt 1, jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba.

2. Jeżeli śmierć funkcjonariusza nastąpiła na skutek wypadku pozostającego w związku ze służbą, koszty pogrzebu pokrywa się ze środków CBA. Szef CBA może wyrazić zgodę na pokrycie kosztów pogrzebu funkcjonariusza zmarłego wskutek choroby pozostającej w związku ze służbą.

Art. 101. 1. W przypadku śmierci członka rodziny funkcjonariuszowi przysługuje zasiłek pogrzebowy w wysokości:

- 1) 4000 zł – jeżeli koszty pogrzebu ponosi funkcjonariusz;
- 2) kosztów rzeczywiście poniesionych, najwyżej jednak do wysokości określonej w pkt 1, jeżeli koszty pogrzebu ponosi inna osoba.

2. Zasiłek pogrzebowy, o którym mowa w ust. 1, przysługuje w przypadku śmierci członków rodziny funkcjonariusza:

- 1) małżonka;
- 2) dzieci własnych lub małżonka oraz dzieci przysposobionych;
- 3) dzieci wychowywanych w ramach rodziny zastępczej;

²¹⁾ W tym brzmieniu obowiązuje do wejścia w życie zmiany, o której mowa w odnośniku 22.

²²⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 26 ustawy z dnia 26 stycznia 2018 r. – Przepisy wprowadzające ustawę o Straży Marszałkowskiej (Dz. U. poz. 730), który wejdzie w życie z dniem 14 kwietnia 2020 r.

- 4) dzieci przyjętych na wychowanie przed osiągnięciem pełnoletności, jeżeli rodzice ich nie żyją albo nie mogą zapewnić im utrzymania bądź zostali pozbawieni lub ograniczeni w sprawowaniu władzy rodzicielskiej;
- 5) rodziców funkcjonariusza, a także ich ojczyrna, macochy oraz osób ich przysposabiających;
- 6) osób, których opiekunem prawnym został ustanowiony funkcjonariusz lub jego małżonek.

3. (uchylony)

Art. 102. W przypadku urlopu, zwolnienia od zajęć służbowych oraz w okresie pozostawania w dyspozycji Szefa CBA funkcjonariusz otrzymuje uposażenie i inne należności pieniężne przysługujące na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian, mających wpływ na prawo do uposażenia i innych świadczeń pieniężnych lub na ich wysokość.

Art. 102a. 1. Miesięczne uposażenie funkcjonariusza za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu macierzyńskiego, okres urlopu na warunkach urlopu macierzyńskiego oraz okres urlopu ojcowskiego wynosi 100% uposażenia, o którym mowa w art. 102.

2. Miesięczne uposażenie funkcjonariusza za okres ustalony przepisami Kodeksu pracy jako okres urlopu rodzicielskiego wynosi:

- 1) 100% miesięcznego uposażenia, o którym mowa w art. 102, za okres do:
  - a) 6 tygodni urlopu rodzicielskiego, w przypadku, o którym mowa w art. 182^{1a} § 1 pkt 1 i art. 183 § 4 pkt 1 Kodeksu pracy,
  - b) 8 tygodni urlopu rodzicielskiego, w przypadkach, o których mowa w art. 182^{1a} § 1 pkt 2 i art. 183 § 4 pkt 2 Kodeksu pracy,
  - c) 3 tygodni urlopu rodzicielskiego, w przypadku, o którym mowa w art. 183 § 4 pkt 3 Kodeksu pracy;
- 2) 60% miesięcznego uposażenia, o którym mowa w art. 102, za okres urlopu rodzicielskiego przypadający po okresach, o których mowa w pkt 1.

3. Miesięczne uposażenie funkcjonariusza-kobiety, która we wniosku, złożonym nie później niż 21 dni po porodzie, wystąpi o udzielenie jej, bezpośrednio po urlopie macierzyńskim, urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze, wynosi 80% miesięcznego uposażenia, o którym mowa w art. 102, za cały okres odpowiadający okresowi tych urlopów.

3a. W przypadku gdy wysokość uposażenia funkcjonariusza pomniejszonego o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych, obliczonego zgodnie z ust. 1–3, jest niższa niż kwota świadczenia rodzicielskiego, określonego w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 2220, z późn. zm.²³⁾), kwotę uposażenia funkcjonariusza pomniejszonego o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych podwyższa się do wysokości świadczenia rodzicielskiego.

4. Przepis ust. 3 stosuje się odpowiednio do funkcjonariusza, który we wniosku, złożonym nie później niż 21 dni po przyjęciu dziecka na wychowanie i wystąpieniu do sądu opiekuńczego z wnioskiem o wszczęcie postępowania w sprawie przysposobienia dziecka lub po przyjęciu dziecka na wychowanie jako rodzina zastępcza, z wyjątkiem rodziny zastępczej zawodowej, wystąpi o udzielenie mu, bezpośrednio po urlopie na warunkach urlopu macierzyńskiego, urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze.

5. Funkcjonariuszowi, który z uwagi na wniosek złożony w trybie ust. 3 albo 4 otrzymał 80% uposażenia, o którym mowa w ust. 3, w przypadku rezygnacji z urlopu rodzicielskiego w pełnym wymiarze albo rezygnacji z urlopu rodzicielskiego w wymiarze, o którym mowa w ust. 2 pkt 2, przysługuje jednorazowe wyrównanie otrzymywanego uposażenia, o którym mowa w ust. 3, do wysokości 100%, pod warunkiem niepobrania uposażenia za okres odpowiadający okresom tych urlopów.

Art. 102b. 1. W okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim funkcjonariusz otrzymuje 80% uposażenia.

2. Zwolnienie lekarskie obejmuje okres, w którym funkcjonariusz jest zwolniony od zajęć służbowych z powodu:

- 1) choroby funkcjonariusza, w tym niemożności wykonywania zajęć służbowych z przyczyn określonych w art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2019 r. poz. 645 i 1590);

²³⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 2354 oraz z 2019 r. poz. 60, 303, 577, 730, 752, 924, 1257 i 1394.

- 2) oddawania krwi lub jej składników w jednostkach organizacyjnych publicznej służby krwi lub z powodu okresowego badania lekarskiego dawców krwi;
- 3) konieczności osobistego sprawowania opieki nad chorym dzieckiem własnym lub małżonka funkcjonariusza, dzieckiem przysposobionym, dzieckiem przyjętym na wychowanie i utrzymanie, do ukończenia przez nie 14. roku życia;
- 4) konieczności osobistego sprawowania opieki nad chorym członkiem rodziny; za członków rodziny uważa się małżonka, rodziców, rodzica dziecka funkcjonariusza, ojczyma, macochę, teściów, dziadków, wnuki, rodzeństwo oraz dzieci w wieku powyżej 14 lat, jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z funkcjonariuszem w okresie sprawowania nad nimi opieki;
- 5) konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem własnym lub małżonka funkcjonariusza, dzieckiem przysposobionym, dzieckiem przyjętym na wychowanie i utrzymanie, do ukończenia przez nie 8. roku życia, w przypadku:
  - a) nieprzewidzianego zamknięcia żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły, do których dziecko uczęszcza, a także w przypadku choroby niani, z którą rodzice mają zawartą umowę uaktywniającą, o której mowa w art. 50 ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2019 r. poz. 409 i 730), lub dziennego opiekuna, sprawujących opiekę nad dzieckiem,
  - b) porodu lub choroby małżonka funkcjonariusza lub rodzica dziecka funkcjonariusza, stale opiekujących się dzieckiem, jeżeli poród lub choroba uniemożliwia temu małżonkowi lub rodzicowi sprawowanie opieki nad dzieckiem,
  - c) pobytu małżonka funkcjonariusza lub rodzica dziecka funkcjonariusza, stale opiekujących się dzieckiem, w szpitalu lub innym zakładzie leczniczym podmiotu leczniczego wykonującego działalność leczniczą w rodzaju stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

3. Zwolnienie od zajęć służbowych z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki, o której mowa w ust. 2 pkt 3 i 5, przysługuje przez okres nie dłuższy niż 60 dni w roku kalendarzowym, a w przypadku, o którym mowa w ust. 2 pkt 4 – przez okres nie dłuższy niż 14 dni w roku kalendarzowym, przy czym okresy te łącznie nie mogą przekroczyć 60 dni w roku kalendarzowym.

4. Przepis ust. 3 stosuje się bez względu na liczbę dzieci i innych członków rodziny wymagających opieki.

5. Jeżeli zwolnienie lekarskie obejmuje okres, w którym funkcjonariusz jest zwolniony od zajęć służbowych z powodu:

- 1) wypadku pozostającego w związku z pełnieniem służby,
- 2) choroby powstałej w związku ze szczególnymi właściwościami lub warunkami służby,
- 3) wypadku w drodze do miejsca pełnienia służby lub w drodze powrotnej ze służby,
- 4) choroby przypadającej w czasie ciąży,
- 5) poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz poddania się zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów,
- 6) oddania krwi lub jej składników w jednostkach organizacyjnych publicznej służby krwi lub z powodu badania lekarskiego dawców krwi,
- 7) przebywania na obserwacji w podmiocie leczniczym w wyniku skierowania przez komisję lekarską

– zachowuje on prawo do 100% uposażenia.

6. Prawo do 100% uposażenia przysługuje również wtedy, gdy funkcjonariusz został zwolniony od zajęć służbowych:

- 1) w wyniku popełnienia przez inną osobę umyślnego czynu zabronionego w związku z wykonywaniem przez funkcjonariusza czynności służbowych, stwierdzonego orzeczeniem wydanym przez uprawniony organ;
- 2) na skutek czynów o charakterze bohaterskim dokonanych w szczególnie niebezpiecznych warunkach, z wykazaniem wyjątkowej odwagi, z narażeniem życia lub zdrowia, w obronie prawa, nienaruszalności granic państwowych, życia, mienia lub bezpieczeństwa obywateli.

7. Związek zwolnienia od zajęć służbowych z czynami, o których mowa w ust. 6 pkt 2, stwierdza, w drodze decyzji, przełożony funkcjonariusza.

8. Od decyzji, o której mowa w ust. 7, funkcjonariuszowi przysługuje odwołanie do wyższego przełożonego.

Art. 102c. 1. Okres przebywania na zwolnieniu lekarskim stwierdza zaświadczenie lekarskie wystawione przez lekarza na zwykłym druku, z tym że:

- 1) w przypadku, o którym mowa w art. 102b ust. 2 pkt 2 – zaświadczenie jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi;
- 2) w przypadku, o którym mowa w art. 102b ust. 2 pkt 5 lit. a – oświadczenie funkcjonariusza;
- 3) w przypadku, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa – decyzja wydana przez właściwy organ albo uprawniony podmiot na podstawie przepisów o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi.

2. W przypadkach uzasadnionych charakterem, miejscem, sposobem lub rodzajem zadań służbowych wykonywanych przez funkcjonariusza okres jego przebywania na zwolnieniu lekarskim stwierdza się w inny sposób niż określony w ust. 1.

3. Szef CBA określi, w drodze zarządzenia, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych, sposób stwierdzania nieobecności w służbie funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 2.

Art. 102d. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany dostarczyć przełożonemu właściwemu do spraw osobowych zaświadczenie lekarskie, zaświadczenie jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi albo decyzję, o której mowa w art. 102c ust. 1 pkt 3, w terminie 7 dni od dnia ich otrzymania.

2. Oświadczenie o wystąpieniu okoliczności, o których mowa w art. 102b ust. 2 pkt 5 lit. a, funkcjonariusz jest obowiązany złożyć przełożonemu właściwemu do spraw osobowych w terminie 7 dni od dnia ich zaistnienia.

3. W przypadku niedopełnienia obowiązku, o którym mowa w ust. 1 lub 2, nieobecność w służbie w okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim uznaje się za nieobecność nieusprawiedliwioną, chyba że niedostarczenie zaświadczenia albo oświadczenia nastąpiło z przyczyn niezależnych od funkcjonariusza.

Art. 102e. 1. Prawdliwość orzekania o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby, prawidłowość wykorzystania zwolnienia lekarskiego, spełnienie wymogów formalnych zaświadczeń lekarskich oraz oświadczenie funkcjonariusza, o którym mowa w art. 102c ust. 1 pkt 2, może podlegać kontroli.

2. Kontrolę przeprowadzają:

- 1) komisje lekarskie podległe ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych – w zakresie prawidłowości orzekania o czasowej niezdolności do służby z powodu choroby oraz prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego;
- 2) przełożony funkcjonariusza właściwy w sprawach osobowych – w zakresie prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego i spełnienia wymogów formalnych zaświadczeń lekarskich oraz w zakresie oświadczenia funkcjonariusza, o którym mowa w art. 102c ust. 1 pkt 2.

3. Jeżeli w wyniku kontroli zostanie ustalone nieprawidłowe wykorzystanie zwolnienia lekarskiego, funkcjonariusz traci prawo do uposażenia za cały okres zwolnienia.

4. Jeżeli w wyniku kontroli zostanie ustalone, że oświadczenie funkcjonariusza, o którym mowa w art. 102c ust. 1 pkt 2, zostało złożone niezgodnie z prawdą, funkcjonariusz traci prawo do uposażenia za cały okres zwolnienia.

5. Jeżeli w wyniku kontroli komisja lekarska ustali datę ustania niezdolności do służby wcześniejszą niż data orzeczonej w zaświadczeniu lekarskim, funkcjonariusz traci prawo do uposażenia za okres od tej daty do końca zwolnienia.

6. Jeżeli w wyniku kontroli zostanie ustalone, że zwolnienie lekarskie zostało sfalszowane, funkcjonariusz traci prawo do uposażenia za cały okres zwolnienia.

7. Kontrola prawidłowości wykorzystania zwolnień lekarskich polega na ustaleniu, czy funkcjonariusz w okresie orzeczonej niezdolności do służby, w tym sprawowania osobistej opieki nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny, nie wykorzystuje zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z jego celem, a w szczególności czy nie wykonuje pracy zarobkowej.

8. Kontrola oświadczenia funkcjonariusza, o którym mowa w art. 102c ust. 1 pkt 2, polega na ustaleniu, czy nastąpiło nieprzewidziane zamknięcie żłobka, klubu dziecięcego, przedszkola lub szkoły, do których uczęszcza dziecko funkcjonariusza, lub na ustaleniu, czy niania lub dzienny opiekun dziecka przebywali na zwolnieniu lekarskim.

9. Kontrolę prawidłowości wykorzystania zwolnienia lekarskiego oraz oświadczenia funkcjonariusza, o którym mowa w art. 102c ust. 1 pkt 2, przeprowadza osoba upoważniona przez przełożonego funkcjonariusza.

10. W razie stwierdzenia w trakcie kontroli, że funkcjonariusz wykonuje pracę zarobkową albo wykorzystuje zwolnienie lekarskie w inny sposób niezgodny z jego celem, osoba kontrolująca sporządza protokół, w którym podaje, na czym polegało nieprawidłowe wykorzystanie zwolnienia lekarskiego.

11. W razie stwierdzenia w trakcie kontroli, że oświadczenie funkcjonariusza, o którym mowa w art. 102c ust. 1 pkt 2, nie jest zgodne z prawdą, osoba kontrolująca sporządza protokół.

12. Protokół przedstawia się funkcjonariuszowi w celu wniesienia do niego ewentualnych uwag. Wniesienie uwag funkcjonariusz potwierdza własnoręcznym podpisem.

13. Na podstawie ustaleń zawartych w protokole przełożony stwierdza utratę prawa do uposażenia za okres, o którym mowa w ust. 3 lub 4. Przepis stosuje się odpowiednio w przypadku zawiadomienia przez komisję lekarską podległą ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych w wyniku przeprowadzenia przez tę komisję kontroli o nieprawidłowościach w wykorzystaniu zwolnienia lekarskiego.

14. Od decyzji, o której mowa w ust. 13, funkcjonariuszowi przysługuje odwołanie do wyższego przełożonego.

15. Kontrola wymogów formalnych zaświadczeń lekarskich polega na sprawdzeniu, czy zaświadczenie:

- 1) nie zostało sfalszowane;
- 2) zostało wydane zgodnie z przepisami w sprawie zasad i trybu wystawiania zaświadczeń lekarskich.

16. Jeżeli w wyniku kontroli, o której mowa w ust. 15 pkt 1, zachodzi podejrzenie, że zaświadczenie lekarskie zostało sfalszowane, przełożony występuje do lekarza, który wystawił zaświadczenie lekarskie, o wyjaśnienie sprawy.

17. W razie podejrzenia, że zaświadczenie lekarskie zostało wydane niezgodnie z przepisami w sprawie zasad i trybu wystawiania zaświadczeń lekarskich, przełożony występuje o wyjaśnienie sprawy do terenowej jednostki organizacyjnej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Art. 102f. 1. Podstawę uposażenia, o którym mowa w art. 102b, stanowi uposażenie przysługujące funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku służbowym, z uwzględnieniem powstałych w tym okresie zmian, mających wpływ na prawo do uposażenia i innych należności lub ich wysokość.

2. Przy obliczaniu uposażenia za okres przebywania na zwolnieniu lekarskim przyjmuje się, że uposażenie za jeden dzień przebywania na zwolnieniu lekarskim stanowi 1/30 uposażenia, o którym mowa w art. 102b.

3. W przypadku gdy funkcjonariusz pobrał już uposażenie za okres, w którym przebywał na zwolnieniu lekarskim, potrąca mu się odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

4. Funkcjonariuszowi, który przebywał na zwolnieniu lekarskim w ostatnim miesiącu pełnienia służby, potrąca się odpowiednią część uposażenia z należności przysługujących mu z tytułu zwolnienia ze służby albo funkcjonariusz ten zwraca odpowiednią część uposażenia w dniu ustania stosunku służbowego.

Art. 102g. 1. Środki finansowe uzyskane z tytułu zmniejszenia uposażeń funkcjonariuszy w okresie przebywania na zwolnieniu lekarskim przeznacza się w całości na nagrody za wykonywanie zadań służbowych w zastępstwie funkcjonariuszy przebywających na zwolnieniach lekarskich.

2. Środki finansowe, o których mowa w ust. 1, zwiększają fundusz na nagrody w ramach funduszu na nagrody, zapomogi i dodatki mieszkaniowe.

3. Rozdział środków finansowych, o których mowa w ust. 1, odbywa się po zakończeniu okresu rozliczeniowego, trwającego nie krócej niż miesiąc kalendarzowy i nie dłużej niż 3 miesiące kalendarzowe, przy czym wybór okresu rozliczeniowego uzależnia się od wielkości środków finansowych uzyskanych z tytułu zmniejszenia uposażeń funkcjonariuszy.

Art. 102h. Zmniejszenia wysokości uposażenia zasadniczego wraz z dodatkami o charakterze stałym za okres przebywania na zwolnieniu lekarskim nie uwzględnia się przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczeń, o których mowa w art. 98 ust. 1 oraz art. 99.

Art. 103. 1. Funkcjonariuszowi zawieszonemu w czynnościach służbowych zawiesza się od najbliższego terminu płatności 50% ostatnio należnego uposażenia.

2. W przypadku uchylenia zawieszenia w czynnościach służbowych funkcjonariusz otrzymuje zawieszoną część uposażenia oraz obligatoryjne podwyżki tego uposażenia, wprowadzone w okresie zawieszenia, chyba że został zwolniony ze służby z powodu skazania prawomocnym wyrokiem sądu albo ukarany karą dyscyplinarną wydalenia ze służby.

Art. 104. 1. Funkcjonariuszowi tymczasowo aresztowanemu zawiesza się od najbliższego terminu płatności 70% ostatnio należnego uposażenia.

2. W przypadku umorzenia postępowania karnego lub uniewinnienia prawomocnym wyrokiem sądu, funkcjonariusz otrzymuje zawieszoną część uposażenia oraz obligatoryjne podwyżki tego uposażenia, wprowadzone w okresie zawieszenia, choćby umorzenie lub uniewinnienie nastąpiło po zwolnieniu funkcjonariusza ze służby.

3. Przepisu ust. 2 nie stosuje się w przypadku, gdy postępowanie karne umorzono z powodu przedawnienia lub amnestii, a także w przypadku warunkowego umorzenia postępowania karnego.

Art. 105. 1. Funkcjonariuszowi, który samowolnie opuścił miejsce pełnienia służby albo pozostaje poza nim lub nie podejmuje służby, zawiesza się uposażenie od najbliższego terminu płatności. Jeżeli funkcjonariusz pobrał już za czas nieusprawiedliwionej nieobecności uposażenie, potrąca mu się odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

2. W przypadku uznania nieobecności za usprawiedliwioną, wypłaca się funkcjonariuszowi zawieszony uposażenie; w przypadku nieobecności nieusprawiedliwionej funkcjonariusz traci za każdy dzień nieobecności 1/30 część uposażenia miesięcznego.

3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w przypadku zawinionej niemożności pełnienia przez funkcjonariusza obowiązków służbowych.

4. Funkcjonariuszowi, który rozpoczyna urlop bezpłatny w ciągu miesiąca kalendarzowego, przysługuje uposażenie w wysokości 1/30 uposażenia miesięcznego za każdy dzień poprzedzający dzień rozpoczęcia urlopu bezpłatnego. Jeżeli funkcjonariusz pobrał już uposażenie za czas urlopu bezpłatnego, potrąca mu się odpowiednią część uposażenia przy najbliższej wypłacie.

Rozdział 7

Odpowiedzialność dyscyplinarna funkcjonariuszy Centralnego Biura Antykorupcyjnego

Art. 106. Funkcjonariusz, niezależnie od odpowiedzialności karnej, ponosi odpowiedzialność dyscyplinarną za popełnione przestępstwa i wykroczenia.

Art. 107. 1. Funkcjonariusz podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za naruszenia dyscypliny służbowej oraz w innych przypadkach określonych w ustawie.

2. Naruszeniem dyscypliny służbowej jest:

- 1) odmowa wykonania albo niewykonanie polecenia przełożonego, względnie organu uprawnionego na podstawie ustawy do wydawania poleceń funkcjonariuszom CBA, z wyłączeniem poleceń, o których mowa w art. 71 ust. 2;
- 2) zaniechanie czynności służbowej albo wykonanie jej w sposób nieprawidłowy;
- 3) niedopełnienie obowiązków służbowych albo przekroczenie uprawnień określonych w przepisach prawa;
- 4) wprowadzenie w błąd przełożonego lub innego funkcjonariusza, jeżeli spowodowało to lub mogło spowodować szkodę służbie, funkcjonariuszowi lub innej osobie;
- 5) postępowanie przełożonego w sposób przyczyniający się do rozluźnienia dyscypliny służbowej w podległej jednostce organizacyjnej lub komórce organizacyjnej CBA;
- 6) stawianie się do służby w stanie po spożyciu alkoholu lub po użyciu podobnie działającego środka oraz spożywanie alkoholu lub używanie podobnie działającego środka w czasie służby albo w obiektach lub na terenach zajmowanych przez CBA;
- 7) utrata służbowej broni palnej, amunicji lub legitymacji służbowej;
- 8) utrata przedmiotu stanowiącego wyposażenie służbowe, którego wykorzystanie przez osoby nieuprawnione wyrządziło szkodę obywatelowi lub stworzyło zagrożenie dla porządku publicznego lub bezpieczeństwa powszechnego;
- 9) utrata materiału zawierającego informacje niejawne;
- 10) ujawnianie informacji pozostającej w związku z wykonywaniem czynności służbowych.

Art. 108. Przewinienie dyscyplinarne jest zawinione wtedy, gdy funkcjonariusz:

- 1) ma zamiar jego popełnienia, to jest chce je popełnić albo przewidując możliwość jego popełnienia, na to się godzi;
- 2) nie mając zamiaru jego popełnienia, popełnia je jednak na skutek niezachowania ostrożności wymaganej w danych okolicznościach, mimo że możliwość taką przewidywał albo mógł i powinien przewidzieć.

Art. 109. 1. Funkcjonariusz odpowiada dyscyplinarnie, jeżeli popełnia przewinienie dyscyplinarne sam albo wspólnie lub w porozumieniu z inną osobą, a także w przypadku, gdy kieruje popełnieniem przez innego funkcjonariusza przewinienia dyscyplinarnego.

2. Funkcjonariusz odpowiada dyscyplinarnie także w przypadku, gdy nakłania innego funkcjonariusza do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego albo ułatwia jego popełnienie.

3. Każdy z funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 1 i 2, odpowiada w granicach swojej winy, niezależnie od odpowiedzialności pozostałych osób.

Art. 110. 1. Szef CBA posiada władzę dyscyplinarną wobec wszystkich funkcjonariuszy.

2. Kierownik jednostki organizacyjnej CBA, zwany dalej „przełożonym dyscyplinarnym”, posiada władzę dyscyplinarną wobec funkcjonariuszy pełniących służbę w podległej jednostce organizacyjnej.

Art. 111. 1. Nie można wszcząć postępowania dyscyplinarnego po upływie 90 dni od dnia otrzymania przez przełożonego, o którym mowa w art. 110 ust. 2, wiadomości o popełnieniu przewinienia lub naruszeniu dyscypliny służbowej.

2. Nie można wymierzyć funkcjonariuszowi kary dyscyplinarnej po upływie 1 roku od dnia popełnienia czynu, o którym mowa w ust. 1.

3. W przypadku, gdy czyn, o którym mowa w ust. 1, stanowi jednocześnie przestępstwo, przedawnienie karalności dyscyplinarnej następuje dopiero z upływem okresu przedawnienia karalności przestępstwa.

Art. 112. O popełnieniu przez funkcjonariusza wykroczenia, w tym także o odmowie przyjęcia mandatu karnego lub nieuiszczeniu w terminie grzywny nałożonej w drodze mandatu zaocznego, właściwy organ zawiadamia Szefa CBA.

Art. 113. 1. Funkcjonariuszowi mogą być wymierzone kary dyscyplinarne:

- 1) nagana;
- 2) ostrzeżenie o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku;
- 3) wyznaczenie na niższe stanowisko służbowe;
- 4) wydalenie ze służby.

2. Funkcjonariuszowi może być również wymierzona kara dodatkowa w postaci okresowego pozbawienia premii.

Art. 114. Kara nagany polega na wytknięciu ukaranemu niewłaściwego postępowania.

Art. 115. Kara ostrzeżenia o niepełnej przydatności na zajmowanym stanowisku polega na wytknięciu ukaranemu niewłaściwego postępowania i uprzedzeniu go, że jeżeli ponownie popełni przewinienie dyscyplinarne, może zostać wyznaczony na niższe stanowisko służbowe w trybie dyscyplinarnym lub ukarany surowszą karą dyscyplinarną.

Art. 116. 1. Kara wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe polega na odwołaniu z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego i mianowaniu na stanowisko służbowe niższe od dotychczas zajmowanego.

2. Przed zatarciem kary wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe funkcjonariusza nie można mianować na wyższe stanowisko służbowe.

Art. 117. Kara wydalenia ze służby polega na zwolnieniu ze służby w CBA.

Art. 118. 1. Za popełnione przewinienie dyscyplinarne można wymierzyć tylko jedną karę dyscyplinarną.

2. Za popełnienie kilku przewinień dyscyplinarnych można wymierzyć jedną karę dyscyplinarną, odpowiednio surowszą.

Art. 119. 1. Wymierzona kara powinna być współmierna do popełnionego przewinienia dyscyplinarnego i stopnia zawinienia, w szczególności powinna uwzględniać okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, jego skutki, w tym następstwa dla służby, rodzaj i stopień naruszenia ciężących na obwinionym obowiązków, pobudki działania, zachowanie obwinionego przed popełnieniem przewinienia dyscyplinarnego i po jego popełnieniu oraz dotychczasowy przebieg służby.

2. Na zaostrzenie wymiaru kary mają wpływ następujące okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego:

- 1) działanie z motywacji zasługującej na szczególne potępienie albo w stanie po spożyciu alkoholu lub użyciu innego podobnie działającego środka;
- 2) popełnienie przewinienia dyscyplinarnego przez funkcjonariusza przed zatarciem wymierzonej mu kary dyscyplinarnej;
- 3) poważne skutki przewinienia dyscyplinarnego, zwłaszcza istotne zakłócenie realizacji zadań CBA lub naruszenie dobrego imienia CBA;
- 4) działanie w obecności podwładnego, wspólnie z nim lub na jego szkodę.

3. Na złagodzenie wymiaru kary mają wpływ następujące okoliczności popełnienia przewinienia dyscyplinarnego:

- 1) nieumyślność jego popełnienia;
- 2) podjęcie przez funkcjonariusza starań o zmniejszenie jego skutków;

- 3) brak należytego doświadczenia zawodowego lub dostatecznych umiejętności zawodowych;
- 4) dobrowolne poinformowanie przełożonego dyscyplinarnego o popełnieniu przewinienia dyscyplinarnego przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego.

4. Przy wymierzeniu kary dyscyplinarnej uwzględnia się okoliczności, o których mowa w ust. 1–3, wyłącznie w stosunku do funkcjonariusza, którego one dotyczą.

Art. 120. 1. Przełożony dyscyplinarny, jeżeli zachodzi uzasadnione przypuszczenie popełnienia przez funkcjonariusza przewinienia dyscyplinarnego:

- 1) wszczyna postępowanie dyscyplinarne:
  - a) z własnej inicjatywy,
  - b) na wniosek bezpośredniego przełożonego funkcjonariusza,
  - c) na żądanie sądu lub prokuratora;
- 2) może wszcząć postępowanie dyscyplinarne na wniosek pokrzywdzonego.

2. W przypadku, o którym mowa w ust. 1 pkt 1 lit. c i pkt 2, zawiadamia się odpowiednio sąd lub prokuratora albo pokrzywdzonego o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego i wyniku tego postępowania, przesyłając odpis wydanego orzeczenia lub postanowienia. Materiały przekazane przez sąd, prokuratora albo pokrzywdzonego włącza się do akt postępowania dyscyplinarnego.

3. Jeżeli zachodzą wątpliwości co do popełnienia przewinienia dyscyplinarnego, jego kwalifikacji prawnej albo tożsamości sprawcy, przed wszczęciem postępowania dyscyplinarnego przełożony dyscyplinarny zleca przeprowadzenie czynności wyjaśniających. Czynności te należy ukończyć w terminie 30 dni.

4. Postępowanie dyscyplinarne wszczyna się z dniem wydania postanowienia o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego. Funkcjonariusza, co do którego wydano postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, uważa się za obwinionego.

5. Postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego zawiera:

- 1) oznaczenie przełożonego dyscyplinarnego;
- 2) datę wydania postanowienia;
- 3) imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe obwinionego;
- 4) opis przewinienia dyscyplinarnego zarzucanego obwinionemu wraz z jego kwalifikacją prawną;
- 5) uzasadnienie faktyczne zarzucanego przewinienia dyscyplinarnego;
- 6) oznaczenie rzecznika dyscyplinarnego prowadzącego postępowanie;
- 7) podpis z podaniem imienia i nazwiska przełożonego dyscyplinarnego;
- 8) pouczenie o uprawnieniach przysługujących obwinionemu w toku postępowania dyscyplinarnego.

Art. 121. 1. Postępowania dyscyplinarnego nie wszczyna się, a wszczęte umarza:

- 1) jeżeli czynności wyjaśniające nie potwierdziły zaistnienia przewinienia dyscyplinarnego;
- 2) po upływie terminów określonych w art. 111 ust. 2 i 3;
- 3) w przypadku śmierci funkcjonariusza;
- 4) jeżeli w tej samej sprawie zapadło prawomocne orzeczenie dyscyplinarne lub toczy się postępowanie dyscyplinarne.

2. Postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego oraz orzeczenie o umorzeniu postępowania dyscyplinarnego doręcza się pokrzywdzonemu, jeżeli złożył on wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego. Na postanowienie o odmowie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego oraz na orzeczenie o umorzeniu tego postępowania pokrzywdzony może wnieść odpowiednio zażalenie lub odwołanie do Szefa CBA, w terminie 7 dni od dnia ich doręczenia.

Art. 122. 1. Postępowanie dyscyplinarne oraz czynności wyjaśniające, o których mowa w art. 120 ust. 3, prowadzi rzecznik dyscyplinarny.

2. Szef CBA wyznacza w każdej jednostce organizacyjnej CBA, na wniosek przelożonych dyscyplinarnych, rzeczników dyscyplinarnych na okres 4 lat spośród funkcjonariuszy w służbie stałej.

3. Rzecznika dyscyplinarnego odwołuje się w przypadkach:

- 1) zaistnienia okoliczności, które stanowią podstawę zwolnienia go ze służby w CBA;
- 2) prawomocnego ukarania go karą dyscyplinarną.

4. Rzecznik dyscyplinarny, za zgodą Szefa CBA, może skorzystać z pomocy innego rzecznika dyscyplinarnego przy przeprowadzaniu czynności dowodowych.

5. Rzecznik dyscyplinarny lub przelożony dyscyplinarny podlega wyłączeniu od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym, jeżeli:

- 1) sprawa dotyczy go bezpośrednio;
- 2) jest małżonkiem, krewnym lub powinowatym obwinionego lub osoby przez niego pokrzywdzonej w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania karnego;
- 3) był świadkiem czynu;
- 4) między nim a obwinionym lub osobą pokrzywdzoną przez obwinionego zachodzi stosunek osobisty mogący wywołać wątpliwości co do jego bezstronności.

6. Rzecznika dyscyplinarnego lub przelożonego dyscyplinarnego można wyłączyć od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym także z innych uzasadnionych przyczyn.

7. O okolicznościach uzasadniających wyłączenie od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym rzecznik dyscyplinarny lub przelożony dyscyplinarny zawiadamiają niezwłocznie Szefa CBA.

8. Wyłączenie rzecznika dyscyplinarnego lub przelożonego dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym może nastąpić również na wniosek obwinionego lub jego obrońcy, jeżeli został ustanowiony.

9. Szef CBA wydaje postanowienie o wyłączeniu lub odmowie wyłączenia rzecznika dyscyplinarnego lub przelożonego dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym.

Art. 123. 1. W przypadku wyłączenia przelożonego dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym, na podstawie art. 122 ust. 5 i 6, postępowanie dyscyplinarne przejmuje Szef CBA.

2. W przypadku zaistnienia okoliczności, o których mowa w art. 122 ust. 5 i 6 wobec Szefa CBA, postępowanie dyscyplinarne przejmuje jeden z jego zastępców.

3. W przypadku wyłączenia rzecznika dyscyplinarnego od udziału w postępowaniu dyscyplinarnym na podstawie art. 122 ust. 5 i 6, postępowanie dyscyplinarne przejmuje do prowadzenia inny wyznaczony rzecznik dyscyplinarny.

4. Do czasu wydania przez Szefa CBA postanowienia o wyłączeniu rzecznik dyscyplinarny podejmuje wyłącznie czynności niecierpiące zwłoki.

Art. 124. 1. Rzecznik dyscyplinarny zbiera materiał dowodowy i podejmuje czynności niezbędne do wyjaśnienia sprawy. W szczególności przesłuchuje świadków, obwinionego, przyjmuje od niego wyjaśnienia, dokonuje oględzin. Z czynności tych sporządza protokoły. Rzecznik dyscyplinarny może także zlecić przeprowadzenie odpowiednich badań.

2. Z czynności innych niż wymienione w ust. 1 sporządza się protokół, jeżeli przepis szczególny tego wymaga albo przelożony dyscyplinarny lub rzecznik dyscyplinarny uzna to za potrzebne. W pozostałych przypadkach można ograniczyć się do sporządzenia notatki urzędowej.

3. Protokół zawiera:

- 1) oznaczenie czynności, jej czasu i miejsca, osób w niej uczestniczących lub obecnych oraz charakteru ich uczestnictwa;
- 2) opis przebiegu czynności;
- 3) w miarę potrzeby:
  - a) stwierdzenie innych okoliczności dotyczących przebiegu czynności,
  - b) oświadczenia i wnioski uczestników czynności,
  - c) pouczenie o uprawnieniach i obowiązkach.

4. Wyjaśnienia, zeznania, oświadczenia i wnioski oraz stwierdzenia określonych okoliczności przez rzecznika dyscyplinarnego lub kierownika jednostki organizacyjnej CBA, o którym mowa w ust. 8, zapisuje się w protokole z możliwą dokładnością, a osoby biorące udział w czynności mają prawo żądać zapisania w protokole z pełną dokładnością wszystkiego, co dotyczy ich praw i interesów.

5. Osoby biorące udział w czynności, z której jest sporządzany protokół, a także osoby obecne, po zapoznaniu się z treścią protokołu, podpisują każdą jego stronę. Odmowę zapoznania się z treścią protokołu, a także odmowę lub brak podpisu którejkolwiek osoby należy omówić w protokole.

6. Rzecznik dyscyplinarny w toku postępowania wydaje postanowienia, jeżeli ich wydanie nie jest zastrzeżone do właściwości przełożonego dyscyplinarnego.

7. Postanowienie wydane w toku postępowania, z wyjątkiem postanowienia o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego, powinno zawierać:

- 1) oznaczenie wydającego postanowienie rzecznika dyscyplinarnego lub przełożonego dyscyplinarnego;
- 2) datę wydania postanowienia;
- 3) podstawę prawną wydania postanowienia;
- 4) imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe obwinionego;
- 5) rozstrzygnięcie;
- 6) uzasadnienie faktyczne i prawne;
- 7) pouczenie, czy i w jakim trybie przysługuje prawo złożenia zażalenia;
- 8) podpis z podaniem imienia i nazwiska wydającego postanowienie.

8. W przypadku konieczności przeprowadzenia czynności poza miejscowością, w której toczy się postępowanie dyscyplinarne, przełożony dyscyplinarny może zwrócić się o ich przeprowadzenie do kierownika jednostki organizacyjnej CBA właściwego według miejsca, w którym czynność ma być dokonana.

9. Jeżeli czyn będący przedmiotem postępowania dyscyplinarnego jest lub był przedmiotem innego postępowania, w tym postępowania przygotowawczego, przełożony dyscyplinarny może zwrócić się do właściwego organu o udostępnienie akt tego postępowania w całości lub w części. Za zgodą tego organu, potrzebne odpisy lub wyciągi z udostępnionych akt włącza się do akt postępowania dyscyplinarnego.

10. Jeżeli zebrany materiał dowodowy to uzasadnia, przełożony dyscyplinarny wydaje postanowienie o zmianie lub uzupełnieniu zarzutów.

Art. 125. 1. W toku postępowania dyscyplinarnego obwiniony ma prawo do:

- 1) składania wyjaśnień;
- 2) odmowy składania wyjaśnień;
- 3) zgłaszania wniosków dowodowych;
- 4) przeglądania akt postępowania dyscyplinarnego oraz sporządzania z nich notatek;
- 5) ustanowienia obrońcy, także spośród funkcjonariuszy;
- 6) wnoszenia do przełożonego dyscyplinarnego zażaleń na postanowienia wydane w toku postępowania przez rzecznika dyscyplinarnego, w terminie 3 dni od dnia doręczenia i w przypadkach wskazanych w ustawie; od postanowień wydanych przez przełożonego dyscyplinarnego zażalenie przysługuje do Szefa CBA.

2. Rzecznik dyscyplinarny może, w drodze postanowienia, odmówić udostępnienia akt, jeżeli sprzeciwia się temu dobro postępowania dyscyplinarnego. Na postanowienie przysługuje zażalenie.

3. Ustanowienie obrońcy, jeżeli nie zawiera ograniczeń, uprawnia go do działania w całym postępowaniu dyscyplinarnym, nie wyłączając czynności po uprawomocnieniu się orzeczenia. O zmianie zakresu pełnomocnictwa uprawniającego do działania w postępowaniu dyscyplinarnym lub o jego cofnięciu obwiniony niezwłocznie zawiadamia obrońcę oraz rzecznika dyscyplinarnego.

4. Obrońca nie może podejmować czynności na niekorzyść obwinionego. Może on zrezygnować z reprezentowania obwinionego w toku postępowania dyscyplinarnego, zawiadamiając o tym obwinionego oraz rzecznika dyscyplinarnego. Do czasu ustanowienia nowego obrońcy, jednak nie dłużej niż 14 dni od dnia zawiadomienia obwinionego, obrońca jest obowiązany podejmować niezbędne czynności.

5. Udział obrońcy w postępowaniu dyscyplinarnym nie wyłącza osobistego działania w nim obwinionego.

6. Orzeczenia, postanowienia, zawiadomienia i inne pisma, wydane w toku postępowania dyscyplinarnego, doręcza się obwinionemu oraz obrońcy, jeżeli został ustanowiony. W przypadku doręczenia obwinionemu i obrońcy w różnych terminach pisma, od którego przysługuje odwołanie lub zażalenie, termin do złożenia odwołania lub zażalenia liczy się od dnia doręczenia, które nastąpiło wcześniej.

7. Wniosek dowodowy obwiniony zgłasza na piśmie rzecznikowi dyscyplinarnemu, który rozstrzyga o uwzględnieniu wniosku albo odmawia, w drodze postanowienia, uwzględnienia wniosku, jeżeli:

- 1) okoliczność, która ma być udowodniona, nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy albo jest już udowodniona zgodnie z twierdzeniem wnioskodawcy;
- 2) dowód jest nieprzydatny do stwierdzenia danej okoliczności lub nie da się przeprowadzić;
- 3) przeprowadzenie dowodu jest sprzeczne z prawem.

8. Na postanowienie w przedmiocie nieuwzględnienia wniosku dowodowego przysługuje zażalenie.

9. Nieusprawiedliwiona nieobecność obwinionego w służbie, zwolnienie obwinionego od zajęć służbowych z powodu choroby oraz nieusprawiedliwione niestawiennictwo na wezwanie rzecznika dyscyplinarnego nie wstrzymują biegu postępowania dyscyplinarnego, a czynności, w których jest przewidziany udział obwinionego, nie przeprowadza się albo przeprowadza się w miejscu jego pobytu.

10. Udział w czynnościach dowodowych oraz zapoznanie z aktami postępowania dyscyplinarnego obwinionego zwolnionego od zajęć służbowych z powodu choroby wymaga zgody lekarza, który orzekł czasową niezdolność obwinionego do służby. W przypadku braku możliwości nawiązania kontaktu z lekarzem lub zmiany lekarza zgody takiej może udzielić lekarz, który obecnie leczy obwinionego, a w dalszej kolejności lekarz o takiej samej specjalności.

Art. 126. 1. Przełożony dyscyplinarny i rzecznik dyscyplinarny są obowiązani badać oraz uwzględniać okoliczności przemawiające zarówno na korzyść, jak i na niekorzyść obwinionego.

2. Obwinionego uważa się za niewinnego, dopóki wina jego nie zostanie udowodniona i stwierdzona prawomocnym orzeczeniem. Niedające się usunąć wątpliwości rozstrzyga się na korzyść obwinionego.

Art. 127. 1. Czynności dowodowe w postępowaniu dyscyplinarnym powinny być zakończone w terminie miesiąca od dnia wszczęcia tego postępowania. Przełożony dyscyplinarny, w drodze postanowienia, może przedłużyć termin prowadzenia czynności dowodowych do 2 miesięcy.

2. Szef CBA, w drodze postanowienia, może przedłużyć termin prowadzenia czynności dowodowych na czas oznaczony powyżej 2 miesięcy.

3. Przełożony dyscyplinarny może zawiesić postępowanie dyscyplinarne z powodu zaistnienia długotrwałej przeszkody uniemożliwiającej prowadzenie postępowania. Na postanowienie o zawieszeniu postępowania dyscyplinarnego przysługuje zażalenie w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia. Jeżeli postępowanie dyscyplinarne zostało wszczęte z inicjatywy pokrzywdzonego, zażalenie to może również złożyć pokrzywdzony.

4. Przełożony dyscyplinarny wydaje postanowienie o podjęciu zawieszono postępowania dyscyplinarnego po ustaniu przeszkody, o której mowa w ust. 3.

Art. 128. 1. Rzecznik dyscyplinarny, po przeprowadzeniu czynności dowodowych i uznaniu, że zostały wyjaśnione wszystkie istotne okoliczności sprawy, zapoznaje obwinionego z aktami postępowania dyscyplinarnego.

2. Obrońca może zapoznać się z aktami postępowania dyscyplinarnego, o których mowa w ust. 1, nie później niż do dnia zapoznania obwinionego z tymi aktami.

3. Z czynności zapoznania z aktami postępowania dyscyplinarnego sporządza się protokół.

4. Odmowa zapoznania się z aktami postępowania lub złożenia podpisu stwierdzającego tę okoliczność nie wstrzymuje postępowania. Rzecznik dyscyplinarny dokonuje wzmianki o odmowie w aktach postępowania.

5. Obwiniony ma prawo w terminie 3 dni od dnia zapoznania się z aktami postępowania dyscyplinarnego zgłosić wniosek o ich uzupełnienie. Na wydane przez rzecznika dyscyplinarnego postanowienie o odmowie uzupełnienia akt postępowania dyscyplinarnego obwinionemu służy prawo złożenia zażalenia.

6. Obwiniony ma prawo w terminie 3 dni od dnia zapoznania się z uzupełnionymi aktami postępowania dyscyplinarnego zgłosić wniosek o ich uzupełnienie w zakresie wynikającym z przeprowadzonych czynności dowodowych uzupełniających akta tego postępowania.

7. Rzecznik dyscyplinarny, po zapoznaniu obwinionego z aktami postępowania dyscyplinarnego, wydaje postanowienie o zakończeniu czynności dowodowych oraz sporządza sprawozdanie, które:

- 1) wskazuje prowadzącego postępowanie i przełożonego dyscyplinarnego, który wydał postanowienie o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego;
- 2) wskazuje obwinionego oraz określa zarzucane mu przewinienie dyscyplinarne, z opisem stanu faktycznego ustalonym na podstawie zebranych dowodów;
- 3) przedstawia wnioski dotyczące uniewinnienia, odstąpienia od ukarania lub wymierzenia kary albo umorzenia postępowania.

Art. 129. 1. Na podstawie oceny zebranego w postępowaniu dyscyplinarnym materiału dowodowego przełożony dyscyplinarny wydaje orzeczenie o:

- 1) uniewinnieniu albo
- 2) odstąpieniu od ukarania, albo
- 3) ukaraniu, albo
- 4) umorzeniu postępowania.

2. Orzeczenie powinno zawierać:

- 1) oznaczenie przełożonego dyscyplinarnego;
- 2) datę wydania orzeczenia;
- 3) imię i nazwisko oraz stanowisko służbowe obwinionego;
- 4) opis przewinienia dyscyplinarnego zarzucanego obwinionemu wraz z kwalifikacją prawną;
- 5) rozstrzygnięcie o uniewinnieniu, stwierdzeniu winy i odstąpieniu od ukarania lub wymierzeniu kary dyscyplinarnej albo umorzeniu postępowania dyscyplinarnego;
- 6) uzasadnienie faktyczne i prawne orzeczenia;
- 7) pouczenie o prawie, terminie i trybie wniesienia odwołania;
- 8) podpis, z podaniem imienia i nazwiska przełożonego dyscyplinarnego, oraz pieczęć jednostki organizacyjnej CBA.

3. Przełożony dyscyplinarny uchyla postanowienie, o którym mowa w art. 128 ust. 7, oraz przekazuje akta sprawy rzecznikowi dyscyplinarnemu do uzupełnienia, w przypadku stwierdzenia, że nie zostały wyjaśnione wszystkie okoliczności sprawy.

4. Przełożony dyscyplinarny umarza postępowanie dyscyplinarne w przypadkach, o których mowa w art. 121 ust. 1, albo gdy stało się ono bezprzedmiotowe z innej przyczyny.

5. Przełożony dyscyplinarny może odstąpić od ukarania, jeżeli stopień winy lub stopień szkodliwości przewinienia dyscyplinarnego dla służby nie jest znaczny, a właściwości i warunki osobiste funkcjonariusza oraz dotychczasowy przebieg służby uzasadniają przypuszczenie, że pomimo odstąpienia od ukarania będzie on przestrzegał dyscypliny służbowej oraz zasad etyki zawodowej.

6. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 1, wraz z uzasadnieniem sporządza się na piśmie nie później niż w terminie 14 dni od dnia wydania postanowienia o zakończeniu czynności dowodowych.

7. Orzeczenie, o którym mowa w ust. 1, doręcza się niezwłocznie obwinionemu.

8. Jeżeli przełożony dyscyplinarny uzna, że należy wymierzyć karę dyscyplinarną, do której wymierzenia nie jest uprawniony, wniosek w tej sprawie wraz z aktami postępowania dyscyplinarnego przesyła Szefowi CBA.

9. W przypadku zamiaru wymierzenia kary wydalenia ze służby w CBA, Szef CBA, przed wydaniem orzeczenia dyscyplinarnego, wzywa obwinionego w celu wysłuchania go. W wysłuchaniu uczestniczy rzecznik dyscyplinarny. Obwinionemu doręcza się sprawozdanie w terminie umożliwiającym zapoznanie się z nim przed wysłuchaniem.

10. Przepisu ust. 9 nie stosuje się w przypadku:

- 1) tymczasowego aresztowania obwinionego;
- 2) odmowy obwinionego stawienia się lub nieusprawiedliwionej nieobecności;
- 3) zaistnienia innej przeszkody uniemożliwiającej obwinionemu stawienie się w terminie 14 dni od dnia doręczenia postanowienia o zakończeniu czynności dowodowych.

Art. 130. 1. Postępowanie dyscyplinarne jest dwuinstancyjne. Od orzeczenia wydanego w pierwszej instancji obwinionemu przysługuje odwołanie w terminie 7 dni od dnia doręczenia orzeczenia.

2. Odwołanie składa się do Szefa CBA za pośrednictwem przełożonego dyscyplinarnego, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji.

3. Szef CBA odmawia przyjęcia odwołania, w drodze postanowienia, jeżeli zostało wniesione po terminie lub przez osobę nieuprawnioną albo jest niedopuszczalne. Postanowienie w tej sprawie jest ostateczne.

4. Jeżeli orzeczenie lub postanowienie w pierwszej instancji wydał Szef CBA, odwołanie lub zażalenie nie przysługuje. Obwiniony może jednak w terminie, o którym mowa w ust. 1, zwrócić się do Szefa CBA z wnioskiem o ponowne rozpatrzenie sprawy; do wniosku tego stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące odwołań od orzeczeń.

Art. 131. 1. W postępowaniu odwoławczym rozpoznanie sprawy następuje na podstawie stanu faktycznego ustalonego w postępowaniu dyscyplinarnym. Jeżeli jest to potrzebne do prawidłowego wydania orzeczenia, Szef CBA może uzupełnić materiał dowodowy, zlecając rzecznikowi dyscyplinarnemu prowadzącemu postępowanie dyscyplinarne wykonanie czynności dowodowych, określając ich zakres.

2. Z materiałami uzyskanymi w wyniku czynności dowodowych, o których mowa w ust. 1, rzecznik dyscyplinarne zapoznaje obwinionego. W terminie 3 dni od dnia zapoznania obwiniony ma prawo zgłoszenia Szefowi CBA uwag dotyczących przeprowadzonych czynności dowodowych.

Art. 132. 1. Szef CBA, w terminie 7 dni od dnia wniesienia odwołania może powołać komisję do zbadania zaskarżonego orzeczenia, zwaną dalej „komisją”.

2. Komisja składa się z trzech funkcjonariuszy w służbie stałej.

3. Przepisy art. 122 ust. 5 i 6 stosuje się odpowiednio do członków komisji.

4. Komisja może wysłuchać rzecznika dyscyplinarnego, obwinionego lub jego obrońcę.

5. Niestawiennictwo prawidłowo zawiadomionych: rzecznika dyscyplinarnego, obwinionego lub jego obrońcy nie wstrzymuje rozpoznawania sprawy.

6. Komisja może wystąpić do wyższego przełożonego dyscyplinarnego o uzupełnienie materiału dowodowego w trybie art. 131 ust. 1.

Art. 133. 1. Z przeprowadzonych czynności komisja sporządza sprawozdanie wraz z wnioskiem dotyczącym sposobu załatwienia odwołania.

2. Komisja przedstawia Szefowi CBA sprawozdanie, o którym mowa w ust. 1, w terminie 21 dni od dnia jej powołania.

3. Rozpatrzenie odwołania przez Szefa CBA powinno nastąpić w terminie 14 dni od dnia wpływu odwołania, a w przypadku powołania komisji – w terminie 7 dni od dnia otrzymania sprawozdania, o którym mowa w ust. 1.

4. Szef CBA może zaskarżone orzeczenie:

- 1) utrzymać w mocy albo
- 2) uchylić w całości albo w części i w tym zakresie uniewinnić obwinionego, odstąpić od ukarania, względnie wymierzyć inną karę, bądź uchylając to orzeczenie – umorzyć postępowanie dyscyplinarne w pierwszej instancji, albo
- 3) uchylić w całości i przekazać sprawę do ponownego rozpatrzenia przez przełożonego dyscyplinarnego, gdy rozstrzygnięcie sprawy wymaga przeprowadzenia czynności dowodowych w całości lub w znacznej części.

5. Postępowanie odwoławcze umarza się w przypadku cofnięcia odwołania.

6. W postępowaniu odwoławczym Szef CBA nie może wymierzyć surowszej kary dyscyplinarnej, chyba że zaskarżone orzeczenie rażąco narusza prawo lub interes służby.

Art. 134. 1. Orzeczenie lub postanowienie staje się prawomocne:

- 1) z upływem terminu do wniesienia odwołania lub zażalenia, jeżeli go nie wniesiono;
- 2) w dniu wydania przez organ odwoławczy orzeczenia lub postanowienia kończącego postępowanie.

2. Przełożony dyscyplinarne, po uprawomocnieniu się orzeczenia lub postanowienia, niezwłocznie wykonuje orzeczoną karę.

3. Przełożony właściwy w sprawach osobowych po uprawomocnieniu się orzeczenia niezwłocznie wykonuje karę ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku.

4. Przełożony, o którym mowa w ust. 3, po uprawomocnieniu się orzeczenia niezwłocznie wykonuje karę: wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe, wydalenia ze służby przez wydanie decyzji odpowiednio o: zwolnieniu lub odwołaniu ukaranego z dotychczas zajmowanego stanowiska służbowego i mianowaniu go na niższe stanowisko służbowe albo zwolnieniu ukaranego funkcjonariusza ze służby.

5. Prawomocne orzeczenie o odstąpieniu od ukarania albo o ukaraniu oraz prawomocne postanowienie o odstąpieniu od wszczęcia postępowania dyscyplinarnego włącza się do akt osobowych funkcjonariusza.

Art. 135. 1. W zakresie nieuregulowanym w niniejszej ustawie do postępowania dyscyplinarnego stosuje się odpowiednio przepisy ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, dotyczące wezwań, terminów, doręczeń i świadków, z wyłączeniem możliwości nakładania kar porządkowych oraz zatrzymania i doprowadzenia świadków. W postępowaniu dyscyplinarnym do świadków nie stosuje się art. 184 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego.

2. O zwolnieniu od złożenia zeznania lub odpowiedzi na pytania osoby pozostającej z obwinionym w szczególnie bliskim stosunku osobistym rozstrzyga rzecznik dyscyplinarny. Na odmowę zwolnienia od złożenia zeznania lub odpowiedzi na pytania służy zażalenie w terminie 3 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Art. 136. 1. Zatarcie kary dyscyplinarnej oznacza uznanie kary za niebyłą.

2. Kary dyscyplinarne podlegają zatarciu po upływie:

- 1) 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary nagany;
- 2) 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku;
- 3) 18 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia kary wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe.

3. W przypadku nienagannej służby, stwierdzonej w opinii służbowej, przełożony dyscyplinarny może zatrzeć karę dyscyplinarną przed upływem terminu określonego w ust. 2, jednak nie wcześniej niż przed upływem:

- 1) 3 miesięcy od dnia orzeczenia kary nagany;
- 2) 6 miesięcy od dnia orzeczenia kary ostrzeżenia o niepełnej przydatności do służby na zajmowanym stanowisku;
- 3) 12 miesięcy od dnia orzeczenia kary wyznaczenia na niższe stanowisko służbowe.

4. Za wykazanie męstwa lub odwagi oraz znaczące wyniki w służbie przełożony dyscyplinarny może w każdym czasie zatrzeć karę dyscyplinarną.

5. Jeżeli funkcjonariusz zostanie ponownie ukarany przed zatarciem kary dyscyplinarnej, okres wymagany do zatarcia nieodbytej kary biegnie na nowo od dnia orzeczenia nowej kary.

6. W przypadku jednoczesnego wykonywania więcej niż jednej kary dyscyplinarnej zatarcie kar następuje z upływem terminu przewidzianego dla kary surowszej.

7. Zatarcie kary dyscyplinarnej powoduje usunięcie z akt osobowych funkcjonariusza orzeczenia o ukaraniu. Orzeczenie o odstąpieniu od ukarania usuwa się z akt osobowych po upływie 6 miesięcy od dnia jego uprawomocnienia się, przepisy ust. 3 i 4 stosuje się odpowiednio.

Art. 137. 1. Postępowanie dyscyplinarne zakończone prawomocnym orzeczeniem wznawia się, jeżeli:

- 1) dowody, na podstawie których ustalono istotne dla sprawy okoliczności, okazały się fałszywe;
- 2) zostały ujawnione istotne dla sprawy okoliczności, które nie były znane w toku postępowania dyscyplinarnego;
- 3) orzeczenie wydano z naruszeniem obowiązujących przepisów, jeżeli mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia;
- 4) orzeczenie zostało wydane w oparciu o inną decyzję lub orzeczenie sądu, które zostały następnie uchylone lub zmienione;
- 5)²⁴⁾ prowadzone o ten sam czyn postępowanie karne, karne skarbowe lub w sprawach o wykroczenia zostało zakończone prawomocnym wyrokiem uniewinniającym albo orzeczeniem o umorzeniu postępowania ze względu na okoliczności określone w art. 17 § 1 pkt 1 lub 2 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego albo w art. 5 § 1 pkt 1 lub 2 ustawy z dnia 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2019 r. poz. 1120, 1123, 1556 i 1694).

²⁴⁾ Dodany przez art. 5 pkt 1 lit. a ustawy z dnia 16 maja 2019 r. o zmianie ustawy o Policji oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1091), która weszła w życie z dniem 27 czerwca 2019 r.

2.²⁵⁾ Postępowanie dyscyplinarne wznawia się na wniosek ukaranego lub obwinionego albo, w przypadku jego śmierci, na wniosek jego małżonka, krewnych w linii prostej, rodzeństwa, przysposabiającego lub przysposobionego oraz rzecznika dyscyplinarnego, jeżeli w wyniku orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego stracił moc lub uległ zmianie przepis prawny będący podstawą wydania orzeczenia dyscyplinarnego.

3. W przypadku, o którym mowa w ust. 2, wniosek o wznowienie składa się w terminie miesiąca od dnia wejścia w życie orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego.

4. Postępowania dyscyplinarnego, w przypadku śmierci obwinionego lub ukaranego, nie wznawia się na niekorzyść ukaranego po ustaniu karalności przewinienia dyscyplinarnego.

5.²⁶⁾ Postępowania dyscyplinarnego nie wznawia się po upływie 10 lat od dnia uprawomocnienia się orzeczenia dyscyplinarnego.

6.²⁶⁾ Przełożony dyscyplinarny, który wydał prawomocne orzeczenie dyscyplinarne, wznawia postępowanie dyscyplinarne z urzędu albo na wniosek ukaranego lub obwinionego albo, w przypadku jego śmierci, na wniosek jego małżonka, krewnych w linii prostej, rodzeństwa, przysposabiającego lub przysposobionego. O wznowieniu postępowania dyscyplinarnego z urzędu zawiadamia się ukaranego lub obwinionego albo, w przypadku jego śmierci, jego małżonka, krewnych w linii prostej, rodzeństwo, przysposabiającego lub przysposobionego.

7. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego wnosi się do przełożonego dyscyplinarnego, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji, w terminie 30 dni od dnia, w którym obwiniony lub ukarany dowiedział się o okoliczności stanowiącej podstawę do wznowienia postępowania.

8. Jeżeli przyczyną wznowienia postępowania jest działalność przełożonego dyscyplinarnego, o którym mowa w ust. 6, o wznowieniu rozstrzyga wyższy przełożony dyscyplinarny.

9.²⁷⁾ Na postanowienie o odmowie wznowienia postępowania dyscyplinarnego ukaranemu oraz osobom, o których mowa w ust. 6, służy zażalenie do Szefa CBA w terminie 7 dni od dnia doręczenia, z tym że na postanowienie wydane przez Szefa CBA przysługuje jedynie w takim samym terminie wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

Art. 138. 1. Po wznowieniu postępowania dyscyplinarnego przeprowadza się czynności dowodowe ograniczone do przyczyn wznowienia, a po ich zakończeniu, stosownie do poczynionych ustaleń, wydaje się orzeczenie:

- 1) uchylające dotychczasowe orzeczenie i stwierdzające uniewinnienie ukaranego lub umorzenie postępowania dyscyplinarnego albo
- 2) zmieniające dotychczasowe orzeczenie i wymierzające inną karę dyscyplinarną, albo
- 3) odmawiające uchylecia dotychczasowego orzeczenia.

2. Zmiana dotychczasowego orzeczenia i wymierzenie innej kary dyscyplinarnej nie może nastąpić po ustaniu karalności przewinienia dyscyplinarnego.

3. Orzeczenie kary surowszej od dotychczasowej jest możliwe tylko wtedy, gdy wznowienie następuje z urzędu i orzeczona kara jest rażąco niewspółmierna do popełnionego przewinienia dyscyplinarnego.

4. Jeżeli w następstwie wznowienia postępowania wymierzono karę łagodniejszą, ulegają uchyleciu skutki kary dotychczasowej, a w przypadku wymierzenia kary surowszej, jej wykonanie rozpoczyna się od dnia wymierzenia.

5.²⁸⁾ Na orzeczenie i postanowienie wydane w trybie wznowienia postępowania dyscyplinarnego służy ukaranemu lub obwinionemu, a w przypadku jego śmierci, jego małżonkowi, krewnym w linii prostej, rodzeństwu, przysposabiającemu lub przysposobionemu, odwołanie lub zażalenie do Szefa CBA w terminie 7 dni od dnia doręczenia, z tym że na orzeczenia i postanowienia wydane przez Szefa CBA przysługuje jedynie w takim samym terminie wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy.

6. Termin zatarcia kary zmienionej w następstwie wznowienia postępowania liczy się od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o wymierzeniu nowej kary. Na poczet okresu zatarcia nowej kary zalicza się okres zatarcia, który upłynął od uprawomocnienia się orzeczenia kary dotychczasowej.

Art. 139. Od orzeczenia oraz postanowienia kończącego postępowanie dyscyplinarne funkcjonariuszowi przysługuje prawo wniesienia skargi do sądu administracyjnego.

²⁵⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 1 lit. b ustawy, o której mowa w odnośniku 24.

²⁶⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 1 lit. c ustawy, o której mowa w odnośniku 24.

²⁷⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 1 lit. d ustawy, o której mowa w odnośniku 24.

²⁸⁾ W brzmieniu ustalonym przez art. 5 pkt 2 ustawy, o której mowa w odnośniku 24.

Art. 140. Prezes Rady Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowy tryb wykonywania czynności związanych z postępowaniem dyscyplinarnym w stosunku do funkcjonariuszy, w tym obieg dokumentów związanych z postępowaniem dyscyplinarnym, prostowanie błędów pisarskich i rachunkowych oraz innych oczywistych omyłek, oraz określi wzory postanowień i innych dokumentów sporządzanych w postępowaniu dyscyplinarnym, mając na względzie sprawność prowadzonego postępowania.

Rozdział 8

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 141–210. (pominięte)

Rozdział 9

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 211. Postępowania przygotowawcze oraz inne postępowania wszczęte i niezakończone przez Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego do dnia wejścia w życie art. 197 pkt 1, które związane są z realizacją zadań określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 lit. c ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, toczą się nadal, na podstawie dotychczasowych przepisów.

Art. 212. 1. W okresie roku od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy funkcjonariusze pełniący służbę w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Policji i Straży Granicznej mogą zgłosić zamiar wstąpienia do służby w CBA.

2. Funkcjonariusze Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Policji i Straży Granicznej zgłaszają pisemnie zamiar wstąpienia do służby w CBA do Szefa CBA lub Pełnomocnika, o którym mowa w art. 214 ust. 1.

3. Przepis art. 50 stosuje się odpowiednio.

4. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego zawiadamia pisemnie, odpowiednio Szefa Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Komendanta Głównego Policji lub Komendanta Głównego Straży Granicznej, o zakwalifikowaniu funkcjonariuszy Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Policji, Straży Granicznej do służby w CBA.

5. Funkcjonariuszy, o których mowa w ust. 4, zwalnia się ze służby w Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Policji, Straży Granicznej w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące od dnia zawiadomienia. Szef Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Komendant Główny Policji lub Komendant Główny Straży Granicznej informują pisemnie Szefa CBA o przewidywanym terminie zwolnienia funkcjonariusza ze służby.

6. Funkcjonariusze Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Policji, Straży Granicznej, zakwalifikowani do służby, stają się funkcjonariuszami CBA z dniem mianowania ich do służby przez Szefa CBA, zachowując ciągłość służby.

Art. 213. 1. Funkcjonariuszowi Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego zwolnionemu w trybie, o którym mowa w art. 212 ust. 5, nie przysługuje prawo do świadczeń pieniężnych związanych ze zwolnieniem ze służby, określonych w art. 128 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu.

2. Funkcjonariuszowi Policji zwolnionemu w trybie, o którym mowa w art. 212 ust. 5, nie przysługuje prawo do świadczeń pieniężnych związanych ze zwolnieniem ze służby, określonych w art. 114 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji.

3. Funkcjonariuszowi Straży Granicznej zwolnionemu w trybie, o którym mowa w art. 212 ust. 5, nie przysługuje prawo do świadczeń pieniężnych związanych ze zwolnieniem ze służby, określonych w art. 118 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej.

Art. 214. (pominięty)

Art. 215. (pominięty)

Art. 216. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia²⁹⁾, z wyjątkiem art. 197 pkt 1, który wchodzi w życie po upływie 18 miesięcy od dnia ogłoszenia, oraz art. 214, który wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

²⁹⁾ Ustawa została ogłoszona w dniu 23 czerwca 2006 r.